

THEOLOGIA.

V
B J
C

36092

I

Thomas.

(†)

THOMÆ
à KEMPIS

Canonici Regularis
Ordinis S. Augustini.

DE IMITATIONE CHRISTI.

Libri Quatuor.

POSNANIÆ,
Typis S. R. M. Collegij Societatis IESU.
Anno 1695.

I. Z.

36.092
T

THOMÆ à KEMPIS
CANONICI REGULARIS.
Ordinis S. Augustini
DE IMITATIONE CHRISTI.
LIBER PRIMUS.
Admonitiones, ad spiritualem vitam utiles.

CAPUT I.
De imitatione Christi, & contemptu omnium vanitatum mundi.

QUi sequitur me, non ambulat in tenebris: dicit Dominus.

Hæc sunt verba Christi, quibus admonemur, quatenus vitam ejus & mores imitemur, si volumus veraciter illuminari, & ab omni cæcitate cordis liberari.

Summum igitur studium nostrum sit, in vita IESU Christi meditari.

2. Doctrina Christi, omn doctrinas Sanctorum præcellit & qui spiritum haberet, abscond tum ibi manna inveniret.

Sed contingit, quod multi frequenti auditu Evangelij, pa vum desiderium sentiunt: q spiritum Christi non habent.

Qui autem vult plenè & sap dè Christi verba intelligere; opo tet, ut totam vitam suam illi stu deat conformare.

3 Quid prodest tibi, alta de Tr nitate disputare: si careas humi litate, unde displiceas Trinitati

Verè, alta verba non faciunt sanctum & justum: sed virtuosa vita efficit Deo charum.

Opto magis sentire compunctionem, quàm scire ejus definitionem.

Si scires totam Bibliam exteriùs, & omnium Philosophorum dicta: quid totum prodesset, sine charitate Dei & gratia?

Vani-

Vanitas vanitatum, & omnia vanitas, præter amare Deum, & illi soli servire.

Ista est summa sapientia, per contemptum mundi tendere ad regna cœlestia.

4. Vanitas igitur est, divitias perituras quærere, & in illis sperare.

Vanitas quoq; est, honores ambire, & in altũ statũ se extollere.

Vanitas est, carnis desideria sequi: & illud desiderare, unde postmodũ graviter oportet puniri.

Vanitas est, longam vitam optare, & de bona vita parum curare.

Vanitas est, præsentem vitam solùm attendere: & quæ futura sunt, non prævidere.

Vanitas est, diligere, quod cum omni celeritate transit: & illuc non festinare, ubi sempiternum gaudium manet.

5. Memento illius frequenter proverbij: quia nõ satiatur oculus

viſu, nec auris impletur auditu.

Stude ergo cor tuum ab amo-re viſibilium abſtrahere, & ad in-viſibilia te transferre.

Nam ſequentes ſuam ſenſuali-tatem, maculant conſcientiam, & perdunt Dei gratiam.

CAPUT II.

De humili ſentire ſui ipſius.

1. OMnis homo naturaliter ſci-re deſiderat; ſed ſcientia ſine timore Dei, quid importat?

Melior eſt profectò humilis ru-ſticus, qui Deo ſervit; quam ſu-perbus Philoſophus, qui ſe ne-glectò curſum cæli conſiderat.

Qui bene ſeipſum cognoſcit, ſibi ipſi vileſcit, nec laudibus de-lectatur humanis.

Si ſcirem omnia quæ in mun-do ſunt, & non eſſem in charita-te: quid me juvaret coram Deo, qui me judicaturus eſt ex facto?

2. Quieſce à nimio ſciendi deſi-derio: quia magna ibi invenitur diſtractio, & deceptio. Sci-

Scientes libenter volunt videri, & sapientes dici.

Multa sunt, quæ scire, parum vel nihil animæ prosunt.

Et valde insipiens est, qui aliquibus intendit, quàm his, quæ saluti suæ deserviunt.

Multa verba non satiant animam; sed bona vita refrigerat mentem: & pura conscientia magnam ad Deum præstat confidentiam.

3. Quantò plus & meliùs scis tantò graviùs inde judicaberis, nisi sanctiùs vixeris.

Noli ergo extolli de ulla arte, vel scientia: sed potiùs time de data tibi notitia.

Si tibi vid'etur, quòd multa scis, & satis bene intelligis: scito tamen, quia sunt multo plura, quæ nescis.

Noli altum sapere, sed ignorãtiam tuam magis fatere.

Quid te vis alicui præferre,

cum plures doctiores te inven-
antur, & magis in lege periti?

Si vis utiliter aliquid scire & discere: ama nesciri, & pro nihil reputari.

4. Hæc est altissima & utilissima lectio, sui ipsius vera cognitio, & despectio.

De se ipso nihil tenere: & de aliis semper benè & altè sentire, magna sapientia est & perfectio.

Si videres alium apertè peccare, vel aliqua gravia perpetrare, non deberes te tamen meliorem æstimare: quia nescis, quàmdiu possis in bono stare.

Omnes fragiles sumus, sed tu neminem fragiliorem te ipso tenebis.

CAPUT III.

De doctrina veritatis.

1. FElix quem veritas per se docet, non per figuras & voces transeuntes, sed sicuti se habet.

Nostra opinio, & noster sen-
sus

us ſæpè nos fallit, & modicum videt.

Quid prodeſt magna cavillatio de occultis & obſcuris rebus, de quibus nec arguemur in judicio, quia ignoravimus?

Grandis inſipientia, quòd neglectis utilibus & neceſſariis, ultro intendimus curioſis & damnoſis: oculos habentes, non videmus.

2. Et quid curæ nobis, de generibus & ſpeciebus?

Cui æternum Verbum loquitur, à multis opinionibus expeditur.

Ex uno verbo omnia, & unum loquūtur omnia: & hoc eſt principium, quod & loquitur nobis.

Nemo ſine illo intelligit, aut rectè judicat.

Cui omnia unum ſunt, & omnia ad unum trahit, & omnia in uno videt; poteſt ſtabilis corde eſſe, & in Deo pacificus permanere.

O veritas Deus, fac me unum tecum, in charitate perpetua!

Tædet me sæpè, multa legere & audire: in te est totum, quod volo & desidero.

Taceant omnes doctores; sileant universæ creaturæ, in conspectu tuo: tu mihi loquere solus.

3. Quanto aliquis magis sibi unitus, & interiùs simplicatus fuerit, tanto plura & altiora sine labore intelligit; quia desuper lumen intelligentiæ accipit.

Purus, simplex, & stabilis spiritus, in multis operibus non dissipatur: quia omnia ad Dei honorem operatur, & in se otiosus ab omni propria exquisitione esse nititur.

Quis te magis impedit, & molestat quam tua immortificata affectio cordis.

Bonus & devotus homo opera sua priùs intus disponit, quæ foris agere debet.

Nec

Nec illa trahunt eum ad desideria vitiosæ inclinationis, sed ipse inflectit ea ad arbitrium rectæ rationis.

Quis habet fortius certamen, quàm qui nititur vincere seipsũ? Et hoc deberet esse negotium nostrum; vincere videlicet seipsũ & quotidie seipsum fortiorem fieri, atq; in melius aliquid proficere.

4. Omnis perfectio in hac vita, quandam imperfectionem sibi habet annexam, & omnis speculatio nostra, quadã caligine non caret.

Humilis tui cognitio, certior via est ad Deum, quàm profunda scientiæ inquisitiò.

Non est culpanda scientia, aut quælibet simplex rei notitia, quæ bona est in se considerata, & à Deo ordinata: sed præferenda est semper bona conscientia, & virtuosa vita.

Quia verò plures magis stu-

dent scire, quàm benè vivere: ideo sæpè errant, & penè nullum vel modicum fructum ferunt.

5. O si tantam adhiberent diligentiam, ad extirpanda vitia, & virtutes inserendas sicuti ad movendas quæstiones: non fierent tanta mala & scandala in populo, nec tanta dissolutio in cœnobiis.

Certè adveniente die judicij non quæretur à nobis, quid legimus, sed quid fecimus: nec quàm bene diximus, sed quàm religiosè viximus.

Dic mihi, ubi sunt modò omnes illi domini & magistri, quos bene novisti, dum adhuc viverēt & studiis florerent?

Jam eorum præbendas alii possident; & nescio, utrum de eis recogitant.

In vita sua aliquid esse videbantur, & modo de illis tacetur,

6. O quàm cito transit gloria mundi! Uti-

Utinam vita eorum, ſcientiæ ipſorum concordaſſet! tunc bene ſtuduiſſent, & legiſſent.

Quàm multi pereunt per vanã ſcientiam in ſæculo, qui parum curant de Dei ſervitio!

Et quia magis eligunt magni eſſe quàm humiles; ideo evaneſcunt in cogitationibus ſuis.

Verè magnus eſt: qui magnam habet charitatem.

Verè magnus eſt: qui in ſe parvus eſt, & pro nihilo omne culmẽ honoris ducit.

Vere prudens eſt, qui omnia terrena arbitratur ut ſtercora, ut Chriſtum lucrifaciat.

Et verè bene doctus eſt, qui Dei voluntatem facit, & ſuam voluntatem relinquit.

CAPUT IV.

De providentia in agendis.

1. NOn eſt credendũ omni verbo, nec inſtinctui; ſed cautè & lõganimiter res eſt ſecũdùm Deum ponderãda.

Froh

Proh dolor, sæpè malum faciliùs quàm bonum, de alio creditur & dicitur, ita infirmi sumus.

Sed perfecti viri, non facilè credunt omni enarranti: quia sciunt infirmitatem humanam ad malum proclivem, & in verbis satis labilem.

2. Magna sapientia, non esse præcipitem in agendis, nec pertinaciter in proprijs stare sensibus.

Ad hanc etiam pertinet, non quibuslibet hominum verbis credere: nec audita vel credita, mox ad aliorum aures effundere.

Cum sapiente & conscientioso viro, consilium habe: & quære potiùs à meliore instrui, quàm tuas adinventiones sequi.

Bona vita, facit hominem sapientem secundùm Deum, & expertum in multis.

Quantò quis in se humilior fuerit, & Deo subjectior: tanto in omnibus erit sapientior, & pacatior.

CAPUT V.

De electione Sanctarũ Scripturarũ.

1. VEritas est in Scripturis Sãctis quærenda, non eloquentia. Omnis Scriptura Sacra, eô spiritu debet legi, quô facta est.

Quærere potiùs debemus utilitatem in Scripturis quàm subtilitatem sermonis.

Ita libenter devotos & simplices libros legere debemus sicut altos & profundos.

Non te offendat authoritas scribentis utrum parvæ vel magnæ literaturæ fuerit; sed amor puræ veritatis, te trahat ad legendum.

Non quæras, quis hoc dixerit; sed quid dicatur, attende.

2. Homines transeunt; sed veritas Domini manet in æternum.

Sine personarum acceptione, variis modis loquitur nobis Deus.

Curiositas nostra sæpè nos impedit in lectione Scripturarum: quum volumus intelligere & di-

scute-

scutere, ubi simpliciter esset tran-
seundum.

Si vis profectum haurire, lege humiliter, simpliciter, & fideliter nec unquam velis habere nomen scientiæ.

Interroga libenter, & audi tacens verba Sanctorum: nec displiceant tibi parabolæ seniorum, sine causa enim non proferuntur.

CAPUT VI.

De inordinatis affectionibus.

1. QUandocunq; homo aliquid inordinatè appetit, statim in se inquietus fit.

Superbus, & avarus, nunquam quiescunt, pauper & hnmilis spiritu, in multitudine pacis conversantur.

Homo, qui necdum perfectè in se mortuus est, citò tētatur, & vincitur in parvis & in vilibus rebus.

Infirmus in spiritu, & quodammodo adhuc carnalis, & ad sensibilia inclinatus, difficulter se po-
teſt

test à terrenis desideriis ex toto abstrahere.

Et ideo sæpè habet tristitiam quum se subtrahit: leviter etiam indignatur, si quis ei resistit.

2. Si autem prosecutus fuerit quod concupiscit, statim ex reatu conscientiæ gravatur: quia sequutus est passionem suam, quæ nihil juvat ad pacem, quam quæsivit. Resistẽdo igitur passionibus, invenitur pax vera cordis, non autem eis serviendo.

Non est ergo pax in corde hominis carnalis, non in homine exterioribus dedito, sed in fervido & spirituali.

CAPUT VII.

De vana spe & elatione fugienda.

1. VAnus est, qui spem suam ponit in hominibus, aut in creaturis.

Non te pudeat aliis servire, amore IESU Christi, & pauperem in hoc sæculo videri.

Non

Non stes super teipsum, sed in Deo spem tuam constitue.

Fac, quod in te est; & Deus aderit bonæ voluntati tuæ.

Non confidas in tua scientia, cujuscumq; viventis: sed magis in Dei gratia, qui adjuvat humiles, & de se præsumentes humiliat.

2. Ne glorieris in divitiis, si adsunt, nec in amicis, quia potentes sunt; sed in Deo, qui omnia præstat, & seipsum super omnia dare desiderat.

Non te extollas de magnitudine vel pulchritudine corporis, quæ modica infirmitate corrumpitur & defœdatur.

Non placeas tibi ipsi de habilitate aut ingenio tuo: ne displiceas Deo, cujus est totum quidquid boni naturaliter habueris.

3. Non te reputes aliis meliorẽ, ne fortè coram Deo deterior habearis, qui scit, quid est in homine.

Non superbias de operibus bonis:

nis: quia aliter sunt judicia Dei, quàm hominum: cui semper displicet, quod hominibus placet.

Si aliquid boni habueris, crede de aliis meliora ut humilitatem conserves.

Non nocet, si omnibus te supponas, nocet autem plurimùm, si vel unî te præponas.

Iugis pax cum humili: in corde autem superbi zelus & indignatio frequens.

CAPUT VIII.

De cavenda nimia familiaritate.

1. NOn omni homini reveles cor tuum: sed cum sapiente & timente Deum, age causam tuam.

Cum juvenibus & extraneis, rarus esto.

Cum divitibus noli blandiri, & coram magnatibus non libenter appareas.

Cum humilibus & simplicibus, cum devotis & morigeratis sociare: & quæ ædificationis sunt, pertracta.

Non

Non sis familiaris alicui mulieri sed in communi omnes bonas mulieres Deo commenda.

Soli Deo & Angelis ejus, opta familiaris esse, & hominum notitiam devita.

2. Charitas habenda est, ad omnes, sed familiaritas non expedit.

Quandoque accidit, ut persona ignota, ex bona famâ lucescat: cujus tamen præsentia oculos intuentium offuscat.

Putamus aliquando aliis placere ex conjunctione nostra: & incipimus magis displicere ex morum improbitate, in nobis considerata.

CAPUT IX.

De obedientia & subiectione.

1. VAldè magnum est, in obedientia stare, sub prælato vivere, & sui juris non esse.

Multò tutiùs est, stare in subjectione quàm in prælatura.

Multi sunt sub obedientia, magis ex necessitate, quàm ex charitate:

tate: & illi pœnam habent, & leviter murmurant.

Nec libertatem mentis acquirent, nisi ex toto corde propter Deum se subjiciant.

Curre hic vel ibi: non invenies quietem, nisi in humili subjectione sub prælati regimine.

Imaginatio locorum & mutatio, multos fefellit.

2. Verum est, quod unusquisq; libenter agit pro sensu suo, & inclinatur ad eos magis, qui secum sentiunt.

Sed si Deus est inter nos, necesse est, ut relinquamus etiam quãdoq; nostrum sentire, propter bonum pacis.

Quis est ita sapiens, qui omnia plene scire potest?

Ergo noli nimis in sensu tuo confidere: sed velis etiam libenter aliorum sensum audire.

Si bonum est tuum sentire, & hoc ipsum propter Deum dimittis, & ali-

& alium sequeris, magis exinde proficies.

3. Audivi enim sæpe, securius esse audire & accipere consilium, quàm dare.

Potest etiam contingere, ut bonū sit uniuscujusq; sentire: sed nolle aliis acquiescere, quum id ratio aut causa postulat, signum est superbiæ & pertinaciæ.

CAPUT X.

De cavenda superfluitate verborum.

1. CAveas tumultum hominum quantum potes: multū enim impedit tractatus sæcularium gestorum, etiam si simplici intentione proferantur.

Cito enim inquinamur vanitate & captivamur.

Vellem me pluries tacuisse, & inter homines non fuisse.

Sed quare tam libenter loquimur, & invicem fabulamur: cum tamen

tamen rarò ſine læſione conſcientiæ, ad ſilentiũ redimus?

Ideo tam libenter loquimur: quia per mutuas locutiones, ab invicem conſolari quærimus: & cor diverſis cogitationibus fatigatum, optamus revelare.

Et multum libenter de his, quæ multum diligimus, vel cupimus; vel quæ nobis contraria ſentimus, libet loqui & cogitare.

2. Sed proh dolor, ſæpè inaniter & fruſtra.

Nam hæc exterior conſolatio, interioris & divinæ conſolationis non modicum detrimentum eſt.

Ideo vigilandum eſt, & orandũ, ne tempus otiosè tranſeat.

Si loqui licet & expedit, quæ ædificabilia ſunt loquere.

Malus uſus, & negligentia profectús noſtri, multum facit ad incuſtodiam oris noſtri.

Juvat tamen non parum, ad profectum ſpiritualem, devota ſpiritu-

alium

alium rerum collatio: maximèub pares animo & spiritu, in Deo sib sociantur.

CAPUT XI.

De pace acquirenda & zelo proficiendi.

1. MUltam possemus pacem habere, si non vellemus nos cum aliorum dictis & factis,& qua ad nostram curam non spectant occupare.

Quomodo potest ille diu in pace manere, qui alienis curis se intermiscet? qui occasiones forinsecus quærit? qui parum vel rarò se intrinsecus colligit?

Beati simplices, quoniam multā pacem habebunt.

2. Quare quidam Sanctorum, tam perfecti & contemplativi fuerunt?

Quia omninò seipsos mortificare ab omnibus terrenis desideriis studuerunt: & ideo totis medullis cordis, Deo inhærere, atq; libere, sibi vacare, potuerunt. Nos

Nos nimium occupamur propriis passionibus, & de transitoriis nimis sollicitamur.

Raro etiam unum vitium perfectè vincimus, & ad quotidianum profectum non accendimur: ideo frigidi & tepidi remanemus.

3. Si essemus nobis ipsis perfectè mortui, & interius minimè implicati: tunc possemus etiam diuina sapere, & de cœlesti contemplatione aliquid experiri.

Totum & maximum impedimentum est, quia non sumus à passionibus & concupiscentiis liberi: nec perfectam Sanctorum viam conamur ingredi.

Quando etiam modicum adversitatis occurrit, nimis citò deijcimur, & ad humanas consolationes convertimur.

4. Si niteremur, sicut viri fortes stare in prælio: profectò auxilium Domini super nos videremus de cœlo.

Ipse enim certantes, & de sua
gratia sperantes, paratus est adj-
vare: qui nobis certandi occasion
procurat, ut vincamus.

Si tantùm in istis exteriorib
observantiis profectum religion
ponimus, cito finem habebit dev
tio nostra.

Sed ad radicem, securim pona
mus: ut purgati à passionibus pa
cificam mentem possideamus.

5. Si omni anno unum vitium
extirparemus, cito viri perfect
efficeremur.

Sed modò è contrario sæpè sen
timus, ut meliores & puriores in i
nitio conversionis nos fuisse inve
niamus, quàm post multos anno
professionis.

Fervor & profectus noster quo
tidie deberet crescere; sed nunc pr
magno videtur, si quis primi fer
voris partem posset retinere.

Si modicam violentiam facere
mus in principio; tunc postea cun

cta

cta possemus, facere cum levitate & gaudio.

6. Grave est assveta dimittere, sed graviùs est contra propriam voluntatem ire.

Sed si non vincis parva & levia; quando superabis difficiliora?

Resiste in principio inclinationi tuæ, & malam dedisce consvetudinem: ne fortè paulatim ad maiorem te ducat difficultatē.

O si adverteres, quantam tibi pacem, & aliis lætitiam faceres, te ipsum bene habendo, puto quòd solicitior esses ad spiritualem profectum.

CAPUT XII.

De utilitate adversitatis.

BOnum nobis est, quod aliquando habemus aliquas gravitates, & contrarietates: quia sæpè hominem ad cor revocant, quatenus se in auxilio esse cognoscat: nec spem suam in aliqua re mundi ponat.

Bonum nobis eſt, quòd patiamur quandoq; cōtradictiones, & quòd malè & imperfectè de nobis ſentiatur, etiamſi bene agimus & intēdimus.

Iſta ſæpè juvant ad humilitatem, & à vana gloria nos defendunt.

Tunc enim meliùs interiorem teſtem Deum quærimus, quàndo foris vilipendimur ab hominibus, & non bene nobis creditur.

2. Ideo deberet ſe homo in Deo taliter firmare, ut non eſſet ei neceſſe, multas humanas cònſolationes quærere.

Quando homo bonæ voluntatis tribulatur, vel tentatur, aut malis cogitationibus affligitur: tunc Deum ſibi magis neceſſarium intelligit, ſine quo nihil boni ſe poſſe deprehendit.

Tunc tædet eum diutiùs vivere & mortem optat venire: ut poſſit diſſolvi, & cum Chriſto eſſe.

Tunc etiam bene advertit, perfectam

ectam securitatem & plenam pacem in mundo non posse constare.

CAPUT XIII.

De tentationibus reprimendis.

Quamdiu in mundo vivimus, sine tribulatione & tentatione esse non possumus.

Unde in Iob scriptum est: Tentatio est vita humana super terram.

Ideo unusquisq; sollicitus esse deberet circa tentationes suas, & vigilare in orationibus, ne diabolus locum inveniret decipiendi, qui nunquam dormitat, sed circuit quærens, quem devoret.

Nemo tam perfectus est sanctus, qui non habeat tentationes aliquando: & plenè eis carere non possumus.

2. Sunt tamen tentationes homini sæpè valdè utiles, licet molestæ sint & graves; quia in illis homo humiliatur, purgatur, & eruditur.

Omnes Sancti per multas tribula-

bulationes & tentationes, transie-runt & profecerunt.

Et qui tentationes sustinere nequiverunt, reprobi facti sunt, & defecerunt.

Non est aliquis ordo tam sanctus, nec locus tam secretus, ubi non sint tentationes vel adversitates.

3. Non est homo securus à tentationibus totaliter, quamdiu vixerit: quia in nobis est, unde tentamur, ex quo in concupiscentia nati sumus.

Una tentatione seu tribulatione recedente, alia supervenit: & semper aliquid ad patiendum habebimus, nam bonum felicitatis nostræ perdidimus.

Multi quærunt tentationes fugere, & graviùs incidunt in eas.

Per solam fugam non possumus vincere, sed per patientiam & veram humilitatem omnibus hostibus efficimur fortiores.

4. Qui

4. Qui tantummodo exterius declinat, nec radicem evellit parum proficiet.

Imo citiùs ad eum tentationes redient, & pejus sentiet.

Paulatim & per patientiam cum longanimitate (Deo juvante) meliùs superabis: quàm cum duritia, & importunitate propria.

Sæpiùs accipe consilium in tentatione: & cum tentato noli duriter agere, sed consolationem ingere, sicut tibi optares fieri.

5. Initium omnium malarum tentationum, inconstantia animi, & parva ad Deum confidentia.

Quia sicut navis sine gubernaculo, hinc inde à fluctibus impellitur: ita homo remissus, & suum propositum deserens, varie tẽtatur.

Ignis probat ferrum, & tentatio hominem justum.

Nescimus sæpè, quid possumus: sed tentatio aperit, quid sumus. Vigi-

Vigilandum est tamen præcipuè circa initium tentationis: quia tunc facilius hostis vincitur, si ostium mentis nullatenus intrare sinitur: sed extra limen, statim ut pulsaverit, illi obviatur. Unde quidam dixit.

Principiis obsta, serò medicina paratur,

Nam primo occurrit menti simplex cogitatio: deinde fortis imaginatio: postea declaratio, & motus pravus, & assensio.

Sicque paulatim ingreditur hostis malignus ex toto, dum illi non resistitur in principio.

Et quantò diutiùs ad resistendum quis torpuerit: tantò in se quotidie debilior fit, & hostis contra eum potentior.

6. Quidam in principio conversionis suæ, grauiores tentationes patiuntur, quidam autẽ in fine.

Quidam verò, quasi per totam vitam suam, malè habent.

Nonnulli satis leviter tentātur, secundùm divinæ ordinationis sapientiam & æqualitatem; quæ statum & merita hominum pensat, & cuncta ad electorum suorum salutem præordinat.

7. Ideo non debemus desperare quùm tentamur: sed eò ferventiùs Deum exorare, quatenus nos in omni tribulatione dignetur adjuvare: qui utique secundùm dictū Pauli, talem facit cum tentatione proventum, ut possimus sustinere. Humiliemus ergo animas nostras sub manu Dei; in omni tentatione & tribulatione: quia humiles spiritu salvabit & exaltabit.

8. In tentationibus & tribulationibus, probatur homo, quantùm profecit: & ibi majus meritum existit, & virtus melius patescit.

Nec magnum est, si homo devotus sit & fervidus, quum gravitatem non sentit: sed si tempore adversitatis patienter se sustinet, spes magni profectùs erit. Qui-

Quidam à magnis tentationibus custodiuntur, & in parvis quotidianis sæpè vincuntur; ut humiliati, nunquam de seipsis in magnis confidant, qui in tam modicis infirmantur.

CAPUT XIV.

De temerario iudicio vincendo.

1. AD te ipsum oculos reflecte, & aliorũ facta caveas judicare, In judicando alios, homo frustrà laborat, sæpiùs errat, & leviter peccat: seipsum verò judicando & discutiendo, semper fructuosè laborat.

Sicut nobis res cordi est, sic de ea frequenter judicamus: nam verum judicium, propter privatum amorem, faciliter perdimus.

Si Deus semper esset pura intentio nostri desiderij, non tam faciliter turbaremur pro resistentia sensûs nostri.

2. Sed sæpè aliquid ab intra latet, vel etiam ab extra concurrit,

rit, quod nos etiam pariter trahit.

Multi occultè seipsos quærunt in rebus, quas agunt, & nesciunt. Videntur etiam in pace stare, quando res pro eorum velle fiunt & sentire: si autem aliter fit, quam cupiunt, citò moventur & tristes fiunt.

Propter diversitatem sensuum, & opinionum, satis frequenter oriuntur dissensiones, inter amicos & cives, inter religiosos & devotos.

3. Antiqua consvetudo difficulter relinquitur: & ultrà proprium videre, nemo libenter ducitur.

Si rationi tuæ magis inniteris vel industriæ, quàm virtuti subjectivæ IESU Christi, raro & tardè eris homo illuminatus; quia Deus vult nos sibi perfectè subiici & omnem rationem per inflammatū amorem transcendere.

CA-

CAPUT XV.

De operibus ex charitate factis.

1. PRo nulla re mundi, & pro nullius hominis dilectione aliquod malum est faciendum: sed pro utilitate tamen indigentis opus bonum liberè aliquando intermittendum est, aut etiam pro meliori mutandum.

Hoc enim facto, opus bonum non destruitur, sed in melius commutatur.

Sine charitate, opus externum nihil prodest: quidquid autem ex charitate agitur, quantumcunq; etiam parvum sit & despectum, totum efficitur fructuosum.

Magis siquidem Deus pensat, ex quanto quis agit, quam quantum facit.

Multum facit, qui multum diligit.

2. Multum facit, qui rem benè facit.

Benè facit, qui magis communi-

tati

tati, quàm suæ voluntati servit.

Sæpè videtur esse charitas, & est magis carnalitas: quia natutalis inclinatio, propia voluntas, spes retributionis affectus commoditatis, rarò abesse volunt.

3. Qui veram & perfectam charitatem habet, in nulla re seipsum quærit, sed Dei solummodo gloriam in omnibus fieri desiderat.

Nulli etiam invidet, quia nullum privatum gaudium amat, nec in seipso vult gaudere, sed in Deo super omnia bona, optat beatificari.

Nemini aliquid boni atrribuit: sed totaliter ad Deum refert, à quo fontaliter omnia procedunt, in quo finaliter omnes Sancti fruibiliter quiescunt.

O qui scintillam haberet veræ charitatis, profectò omnia terrena sentiret plena fore vanitatis.

CA-

CAPUT XVI.

De sufferentia defectuum aliorum.

1. Quæ homo in se vel in aliis emēdare non valet, debet patienter sustinere, donec Deus aliter ordinet.

Cogita, quia sic fortè meliùs est, pro tua probatione & patientia, sine qua non sunt multum ponderanda merita nostra.

Debet tamen pro talibus impedimentis supplicare, ut Deus tibi dignetur subvenire, & possis benignè portare.

2. Si quis semel aut bis admonitus, non acquiescit, noli cum eo contendere; sed totum Deo committe, ut fiat voluntas ejus & honor in omnibus servis suis, qui scit benè, mala in bonum convertere.

Stude patiens esse in tolerando aliorum defectus, & qualescunque infirmitates; quia & tu multa habes, quæ ab aliis oportet tolerari.

Si non potes te talem facere, qua-

qualem vis; quomodo poteris alium ad tuum habere beneplacitum?

Libenter habemus alios perfectos, & tamen proprios non emendamus defectus.

3. Volumus, quòd alii strictè corrigantur, & ipsi corrigi nolumus.

Displicet larga aliorum licentia, & tamen nobis nolumus negari quod petimus.

Alios restringi per statuta volumus, & ipsi nullatenus patimur ampliùs cohiberi.

Sic ergo patet, quàm rarò proximum sicut nosipsos pensamus.

Si essent omnes perfecti, quid tunc haberemns ab aliis pro Deo pati?

4. Nunc autem Deus sic ordinavit, ut discamus alter alterius onera portare, quia nemo sine defectu, nemo sine onere, nemo sibi sufficiens, nemo sibi satis sapiens: sed oportet nos invicem portare, invicē

consolari, pariter adjuvare, instruere, & admonere.

Quantæ autem virtutis quisque fuerit, melius patet occasio adversitatis, occasiones namq; hominem fragilem non faciunt, sed qualis sit, ostendunt.

CAPUT XVII.

De Monastica vita.

1. Oportet quod discas teipsum in multis frãgere; si vis pacẽ & concordiam cum aliis tenere.

Non est parvum, in monasteriis vel in habitatione habitare, & inibi sine querela conversari; & usq; ad mortem fidelis perseverare.

Beatus qui ibidem bene vixit, & feliciter consummavit.

Si vis debitè stare & proficere, teneas te tanquam exulem peregrinum super terram.

Oportet te stultum fieri propter Christum, si vis religiosam ducere vitam.

2. Habitus & tonsura, modicũ

confert: sed mutatio morum, & integra mortificatio passionum, verum faciunt religiosum.

Qui aliud quærit, quàm purè Deum, & animæ suæ salutem, non inveniet, nisi tribulationem & dolorem.

Non potest etiam diu stare pacificus, qui non nititur esse minimus, & omnibus subjectus.

3. Ad serviendum venisti, non ad regendum: ad patiendum & laborandum scias te vocatum, non ad otiandum & fabulandum.

Hîc ergo probantur homines, sicut aurum in fornace.

Hîc nemo potest stare, nisi ex toto corde se voluerit propter Deum humiliare.

CAPUT XVIII.

De exemplis SS. Patrum.

1. INtuere Sanctorum Patrum, vivida exempla, in quibus vera perfectio, refulsit & religio, & videbis, quàm modicum sit, & penè nihil, quod nos agimus. Heu

Heu, quid eſt vita noſtra, ſi illis fuerit comparata?

Sancti & amici Chriſti, Domino ſervierunt in fame & ſiti, in frigore & nuditate, in labore & fatigatione, in vigiliis & jejuniis, in orationibus & meditationibus ſanctis, in perſecutionibus & opprobriis multis.

2. O quàm multas & graves tribulationes paſſi ſunt Apoſtoli, Martyres, Confeſſores, Virgines, & reliqui omnes, qui Chriſti veſtigia voluerunt ſequi?

Nam animas ſuas in hoc mundo oderunt, ut in æternam vitam eas poſſiderent.

O quàm ſtrictam & abdicatam vitam Sancti Patres in eremo duxerunt! quàm longas & graves tentationes pertulerunt! quàm frequenter ab inimico vexati ſunt! quam crebras & fervidas orationes Deo obtulerunt! quàm rigidas abſtinentias peregerunt! quàm magnum

gnum zelum & fervorem ad ſpiritualem profectum habuerunt! quàm forte bellum adverſùs edomationem vitiorum geſſerunt! quam puram & rectam intentionem ad Deum tenuerunt!

Per diem laborabant, & noctibus orationi divinæ vacabant: quanquam laborando; ab oratione mentali minimè ceſſarent.

3. Omne tempus utiliter expendebant; omnis hora ad vacandum Deo brevis videbatur:

Et præ magna dulcedine contemplationis, etiam oblivioni tradebatur neceſſitas corporalis refectionis.

Omnibus divitiis, dignitatibus honoribus, amicis, & cognatis, renuntiabant: nil de mundo habere cupiebant, vix neceſſaria vitæ ſumebant: corpori ſervire, etiam in neceſſitate dolebant.

Pauperes igitur erant rebus terrenis, ſed divites valdè in gratia, & virtutibus.

Foris

Foris agebant, sed intus gratiâ & consolatione divinâ reficiebātur.

4. Mundo erant alieni, sed Deo proximi ac familiares amici.

Sibi ipsis videbantur tanquam nihili, & huic mundo despecti: sed erant in oculis Dei pretiosi & dilecti.

In vera humilitate stabant, in simplici obedientia vivebant; in charitate & patientia ambulabant: & ideo quotidie in spiritu proficibant, & magnam apud Deum gratiam obtinebant.

Dati sunt in exemplum omnibus religiosis: & plus provocare nos debent ad bene proficiendum, quàm tepidorum numerus ad relaxandum.

5. O quantus fervor omnium religiosorum in principio suæ sanctæ institutionis fuit!

O quanta devotio orationis! quanta æmulatio virtutis! quàm magna disciplina viguit! quanta reve-

reverentia & obedientia, sub regula magistri, in omnibus effloruit!

Testantur adhuc vestigia derelicta, quòd vere viri sancti & perfecti fuerunt; qui tam strenuè militantes, mundum suppeditaverũt.

Jam magnus putatur, si quis transgressor non fuerit: si quis quod accepit; cum patientia tolerare potuerit.

6. Ah tempora & negligentiæ status nostri, quod tam citò declinamus à pristino fervore, & jam tædet vivere, præ lassitudine & tepore!

Utinam in te penitus non dormiret profectus virtutum, qui multa sæpiùs exempla vidisti devotorum.

CAPUT XIX.

De exercitiis boni Religiosi.

1. VIta boni Religiosi, omnibus virtutibus pollere debet: ut sit talis interius, qualis videtur hominibus exterius.

Et

Et meritò; multò plus debet esse intus, quàm quod cernitur foris: quia inspector noster est Deus quem summopere revereri debemus ubicunque fuerimus, & tanquam Angeli in cōspectu ejus mūdi incedere.

Omni die renovare debemus propositum nostrum, & ad fervorem nos excitare: quasi hodie primùm ad conversionem venissemus atq; dicere:

Adjuva me Domine Deus, in bono proposito, sancto servitio tuo: & da mihi nunc hodie perfectè incipere, quia nihil est quod hactenus feci.

2. Secundùm propositum nostrum, cursus profectus nostri: & multa diligentia opus est benè proficere volenti.

Quod si fortiter proponens, sæpe deficit: quid ille, qui rarò aut minùs fixè aliquid proponit?

Varijs tamen modis contingit defer-

desertio propositi nostri: & levis omissio exercitiorum, vix sine aliquo dispendio transit.

Iustorum propositum, in gratia Dei potiùs, quàm in propria sapientia pendet: in quo & semper confidunt, quidquid arripiunt.

Nam homo proponit, sed Deus disponit, nec est in homine via ejus.

3. Si pietatis causa, aut fraternæ utilitatis proposito, quandoq; consvetum omittitur exercitium, facilè postea poterit recuperari.

Si autem tædio animi aut negligentia, faciliter relinquitur, satis culpabile est; & nocivũ sentietur.

Conemur quantùm possumus; adhuc leviter deficiemus in multis.

Semper tamen aliquid certi proponendum est, & contra illa præcipuè, quæ ampliùs nos impediũt.

Exteriora nostra & interiora pariter nobis scrutanda sunt, & ordinanda, quia utraq; expediunt ad profectum.

4. Si

4. Si non continuè te vales colligere, ſaltem, interdum: & ad minus ſemel in die, mane videlicet, aut veſpere.

Mane propone, veſpere diſcute mores tuos, qualis hodie fuiſti in verbo, opere, & cogitatione: quia in his ſæpius forſitan offendiſti Deum & proximum.

Accinge te ſicut vir contra diabolicas nequitias: fræna gulam, & omnem carnis inclinationem facilius frænabis.

Nunquam ſis ex toto otioſus; ſed aut legens, aut ſcribens, aut orans, aut meditans, aut aliquid utilitatis pro communi laborans.

Corporalia tamen exercitia, diſcretè ſunt agenda, nec omnibus æqualiter aſſumenda.

5. Quæ communia non ſunt, foris oſtendenda: nam in ſecreto tutiùs exercentur privata.

Cavendum tamen, ne piger ſis ad communia; & ad ſingularia prom-

promptior: ſed expletis integrè & fideliter debitis & iniunctis, ſi iam ultra vacat, reddere tibi, prout devotio tua deſiderat.

Non poſſunt omnes habere unum exercitium: ſed aliud iſti, aliud illi, magis deſervit.

Etiam pro temporis congruentia, diverſa placent exercitia: quia alia in feſtis, alia in feriatis magis ſapiunt diebus.

Aliis indigemus tempore tentationis, & aliis tempore pacis & quietis.

Alia quum triſtamur, libet cogitare: & alia, quum læti in Domino fuerimus.

6. Circa principalia feſta, renovanda ſunt bona exercitia, & Sanctorum ſuffragia ferventiùs imploranda.

De feſto in feſtum proponere debemus, quaſi nunc de hoc ſæculo migraturi, & ad æternum feſtum perventuri.

Ideoq; sollicitè nos præparar debemus in devotis temporibus devotiùs conversari, atq; omne observantiam strictiùs custodire tanquam in brevi præmium laboris nostri à Deo percepturi.

7. Et si dilatum fuerit, credamus nos minùs benè præparato atq; indignos tantæ adhuc gloriæ quæ revelabitur in nobis tempor præfinito: & studeamus nos meliùs ad exitum præparare.

Beatus servus (ait Evangelista Lucas:) quem cùm venerit Dominus, invenerit vigilantem. Amen dico vobis, super omnia bona su constituet eum.

CAPUT XX.

De amore solitudinis & silentij.

1. Quære aptum tempus vacandi tibi, & de beneficiis Dei frequenter cogita.

Relinque curiosa. Tales perlege materias, quæ compunctionem magis præstant quàm occupationē.

Si te ſubtraxeris à ſuperfluis lo-itionibus & otioſis circuitioni-is, nec non à novitatibus & ru-oribus audiendis: invenies tem-us ſufficiens & aptum, pro bonis ıeditationibus inſiſtendis.

Maximi Sanctorum humana onſortia, ubi poterant, vitabãt; Deo in ſecreto vivere eligebãt.

2. Dixit quidam: Quoties in-r homines fui, minor homo dii.

Hoc ſæpius experimur, quan-o diu confabulamur.

Facilius eſt omninò tacere, uàm verbo non excedere.

Facilius eſt domi latere, quàm oris ſe poſſe ſufficiẽter cuſtodire.

Qui igitur intendit ad interio-a & ſpiritualia pervenire, opor-et eum cum IESU à turba de-linare.

Nemo ſecurè apparet, niſi qui ibentet latet.

Nemo ſecurè loquitur, niſi qui ibentet tacet.

Nemo securè præest, nisi qui libenter subest.

Nemo securè præcipit, nisi qui benè obedire didicit.

3. Nemo securè gaudet, nisi bonæ conſcientiæ in ſe teſtimonium habeat.

Semper tamen Sanctorum ſecuritas, plena timoris Dei extitit.

Nec eò minùs ſolliciti & humiles in ſe fuerunt, quia magnis virtutibus & gratiâ emicuerunt.

Pravorum autem ſecuritas, ex ſuperbia & præſumptione oritur & in fine in deceptionem ſui ipſius vertitur.

Nunquam promittas tibi ſecuritatem in hac vita: quamvis bonus videaris cœnobita, aut devotus eremita.

4. Sæpe meliores in æſtimatione hominum, graviùs periclitati ſunt, propter ſuam nimiam confidentiam.

Unde multis utiliùs eſt, ut non

non penitus tentationibus careant, sed sæpiùs impugnentur; nec nimium securi sint: ne fortè in superbiam eleventur; ne etiam ad exteriores consolationes licentiùs declinent.

O qui nunquam transitoriam lætitiam quæreret, qui nunquam cum mundo se occuparet, quàm bonam conscientiam servaret! O qui omnem vanam solicitudinem amputaret, & duntaxat salutaria ac divina cogitaret, & totam spem suam in Deo constitueret, quàm magnam pacem & quietem possideret!

5. Nemo dignus est cœlesti consolatione, nisi diligenter se exercuerit in sancta compunctione. Si vis corde tenus compungi intra cubile tuum, exclude tumultus mundi, sicut scriptum est: In cubilibus vestris compungimini. In cella invenies quod deforis sæpiùs amittes.

Cella continuata dulcescit, malè custodita tædium generat.

Si in principio conversionis tuæ bene eam incolueris, & custodieris, erit tibi postea dilecta, amica, & gratissimum solatium.

6. In silentio & quiete proficit anima devota; & discit abscondita Scripturarum.

Ibi invenit fluenta lachrymarũ, quibus singulis noctibus se lavet & mundet: & conditori suo tantò familiarior fiat, quantò longius ab omni sæculari tumultu degit.

Qui ergo se abstrahit à notis & amicis, approximabit illi Deus, cum Angelis Sanctis.

Melius est latere, & sui curam agere: quàm se neglecto, signa facere.

Laudabile est homini religioso, rarò foras ire, fugere videri, nolle etiam homines videre.

7. Quid vis videre, quod non licet habere? Tran-

Transit mundus; & concupiscentia ejus.

Trahunt desideria sensualitatis ad spatiandum: sed quum hora transierit, quid nisi gravitatem conscientiæ, & cordis dispersionẽ reportas?

Lætus exitus, tristem sæpe reditum parit: & læta vigilia serotina triste mane facit.

Sic omne carnale gaudium blãdè intrat: sed in fine mordet & perimit.

Quid potes alibi videre, quod hîc non vides?

Ecce cœlum & terra, & omnia elementa; nam ex istis omnia sunt facta.

8. Quid potes alicubi videre, quod diu potest sub sole permanere?

Credis te forsitan satiari, sed non poteris pertingere.

Si cuncta videres præsentia, quid esset nisi visio vana?

Leva oculos tuos ad Deum in excelſis, ora pro peccatis tuis & negligentiis.

Dimitte vana vanis, tu autem intende illis, quæ tibi præcepit Deus.

Claude ſuper te oſtium tuum, & voca ad te IESUM dilectum tuum.

Mane cum eo in cella, quia non invenies alibi tantam pacem.

Si non exiſſes, nec quidquam de rumoribus audiſſes, meliùs in bona pace permanſiſſes.

Ex quo nova delectat aliquando audire, oportet te exinde turbationem cordis tolerare.

CAPUT XXI.

De compunctione cordis.

1. SI vis aliquid proficere, conſerva te in timore Dei, & noli eſſe nimis liber: ſed ſub diſciplina cohibe omnes ſenſus tuos, nec ineptæ te tradas lætitiæ.

Da te ad cordis compunctionem, & invenies devotionem. Com-

Compunctio multa bona aperit, quæ dissolutio cito perdere consvevit.

Mirum est; quod homo potest unquam perfectè in hac vita lætari, qui suum exilium, & tam multa pericula animæ suæ, considerat & pensat.

2. Propter levitatem cordis, & negligentiam defectuum nostrorum, non sentimus animæ nostræ dolores: sæpè vanè ridemus, quando meritò flere deberemus.

Non est vera libertas, nec bona lætitia, nisi in timore Dei cum bona conscientia.

Felix; qui abijcere potest omne impedimentum distractionis, & ad unionem se recolligere sanctæ compunctionis.

Felix, qui à se abdicat, quidquid conscientiam suam maculare potest vel gravare.

Certa viriliter; consvetudo consvetudine vincitur.

3. Si tu ſcis homines dimittere, ipſi bene te dimittent tua facta facere.

Non attrahas tibi res aliorum, nec te implices cauſis majorum.

Habe ſemper oculum ſuper te primum, & admoneas teipſum ſpecialiter, præ omnibus tibi dilectis.

Si non habes favorem hominũ, noli ex hoc triſtari: ſed hoc ſit tibi grave, quia non habes te ſatis bene & circũſpectè, ſicut deceret Dei ſervum & devotum & religioſum converſari.

Utiliùs ſæpe & ſecuriùs, quod homo non habeat multas conſolationes in hac vita, ſecundum carnem præcipuè:

Tamen quod divinas non habemus, aut rariùs ſentimus, nos in culpa ſumus: quia compunctionem cordis non quærimus, nec vanas & externas omninò abijcimus.

4. Cognoſce te indignum divi-

nâ

nâ consolatione, sed magis dignũ multâ tribulatione.

Quando homo est perfectè cõpunctus, tunc gravis & amarus est ei totus mundus.

Bonus homo sufficientem invenit materiam dolendi & flendi.

Sive enim se considerat, sive de proximo pensat, scit quia nemo sine tribulatione hic vivit.

Et quantò strictiùs se se considerat, tanto ampliùs dolet.

Materiæ justi doloris & internæ compunctionis, sunt peccata & vitia nostra, quibus ita involuti jacemus, ut raro cœlestia contemplari valeamus.

5. Si frequentiùs de morte tua, quàm de longitudine vitæ cogitares, non dubium quin ferventiùs te emendares.

Si etiam futuras inferni sive purgatorij pœnas cordialiter perpenderes credo quod libenter laborem & dolorem sustineres, & nihil rigoris formidares. Sed

Sed quia ad cor ista non transeunt; & blandimenta adhuc amamus, ideò frigidi & valde pigri remanemus.

6. Sæpè est inopia spiritûs, unde tam leviter conqueritur miserum corpus.

Ora igitur humiliter ad Dominum, ut det tibi compunctionis spiritum, & dic cum Propheta. Ciba me Domine pane lachrymarum in mensura.

CAPUT XXII.

De consideratione humanæ miseriæ.

1. Miser es, ubicunq; fueris, & quocunq; te verteris, nisi ad Deum te convertas.

Quid turbaris, quia non succedit tibi sicut vis & desideras? Quis est, qui habet omnia secundum suam voluntatem? Nec ego, nec tu, nec aliquis hominum super terram.

Nemo est in mundo, sine aliqua tribulatione vel angustia, quamvis Rex sit vel Papa.

Quis

Quis eſt, qui meliùs habet? utique qui pro Deo aliquid pati valet.

2. Dicunt enim imbecilles & infirmi: Ecce quàm bonam vitam ille homo habet, quàm dives, quàm magnus, quâm potens & excelſus?

Sed attende ad cœleſtia bona, & videbis quòd omnia iſta temporalia, nulla ſint; ſed valdè incerta & magis gravantia, quia nunquam ſine ſolicitudine, & timore poſſidentur.

Non eſt hominis felicitas, habere temporalia ad abundantiam, ſed ſufficit ei mediocritas.

Verè miſeria eſt, vivere ſuper terram.

Quantò homo voluerit eſſe ſpiritualior, tantò præſens vita fit ei amarior; quia ſentit meliùs, & videt clariùs humanæ corruptionis defectus.

Nam comedere, bibere, vigilare,

dormire, quiescere, laborare, & cæteris necessitatibus naturæ subjacere, verè magna miseria est, & afflictio homini devoto, qui libenter esset absolutus, & liber ab omni peccato.

3. Valdè enim gravatur inferior homo necessitatibus corporalibus in hoc mundo.

Unde Propheta devotè rogat, quatenus liber ab istis esse valeat, dicens: De necessitatibus meis erue me Domine.

Sed væ non cognoscentibus suam miseriam, & ampliùs væ illis, qui diligunt hanc miseriam & corruptibilem vitam.

Nam in tantum quidam hanc amplectuntur (licet etiam vix necessaria laborando aut meditando habeant) ut si possent hîc semper vivere, de regno Dei nihil curarēt,

4. O insani & infideles corde, qui tam profundè in terris jacent, ut nihil nisi carnalia sapiant.

Sed

Sed miseri adhuc in fine graviter sentient, quàm vile & nihilum erat quod amaverunt.

Sancti autem Dei, & omnes devoti amici Christi non attenderunt, quæ carni placuerunt, nec quæ in hoc tempore floruerunt: sed tota spes eorum & intentio ad æterna bona anhelabat.

Ferebatur totum desiderium ipsorum sursùm ad mansura & invisibilia, ne amore visibiliū traherentur ad infima.

Noli frater amittere confidentiam proficiendi ad spiritualia; adhuc habes tempus & horam.

5. Quare vis procrastinare propositum tuum? Surge & in instanti incipe, & dic: Nunc tempus est faciendi, nunc tempus est pugnandi, nunc aptum tempus est emendandi.

Quando male habes, & tribularis, nunc tempus est promerendi.

Oportet te transire per ignem & aquam

aquam, antequam venias in refrigerium.

Nisi tibi vim feceris, vitium non superabis.

Quamdiu istud fragile corpus gerimus, sine peccato esse non possumus, nec sine tædio & dolore vivere.

Libenter haberemus ab omni miseria quietem: sed quia per peccatum perdidimus innocentiam, amisimus etiam veram beatitudinem.

Ideo oportet nos tenere patientiam, & Dei exspectare misericordiam; donec trãseat iniquitas hæc, & mortalitas absorbeatur à vitâ.

6. O quanta fragilitas humana, quæ semper prona est ad vitia!

Hodie confiteris peccata tua, & cras iterum perpetras confessa.

Nunc proponis cavere, & post horam agis, quasi nihil proposuisses.

Meritò ergo nosipsos humiliare possu-

poſſumus; nec unquam aliquid magni de nobis ſentire; quia tam fragiles, & inſtabiles ſumus.

Citò etiam poteſt perdi per negligentiam, quod multò labore vix tandem acquiſitum eſt per gratiam.

7. Quid fiet de nobis adhuc in fine, qui tepeſcimus tam mane?

Væ nobis, ſi ſic volumus declinare, ad quietem, quaſi jam pax ſit & ſecuritas, quum necdum appareat veſtigium veræ ſanctitatis, in converſatione noſtra.

Bene opus eſſet, quod adhuc iterum inſtrueremur, tanquam boni novitii, ad mores optimos: ſi fortè ſpes eſſet de aliqua futura emendatione, & majori ſpirituali profectu.

CAPUT XXIII.

De meditatione mortis.

1. VAldè citò erit tecum hic factum; vide aliter quomodo te habeas: hodie homo eſt, & cras non comparet. Cùm

Cùm autem ſublatus fuerit a
oculis, etiam citò tranſit à ment
O hebetudo, & duritia cord
humani, quod ſolùm præſentia
meditatur, & futura non magis præ
videt!

Sic te in omni facto & cogitat
deberes tenere, quaſi hodie eſſe
moriturus.

Si bonam conſcientiam haberes,
non multum mortem timeres.

Meliùs eſſet peccata cavere,
quàm mortem fugere.

Si hodie non es paratus, quomodo cras eris? Cras eſt dies incerta, & quid ſcis, ſi craſtinum habebis?

2. Quid prodeſt diu vivere, quãdo tàm parum emendamur? Ah, lõnga vita non ſemper emẽdat, ſed ſæpè culpam magis auge.

Utinam per unam diem bene eſſemus converſati in hoc mundo!

Multi annos computant cõverſionis, ſed ſæpe parvus eſt fructus emendationis.

Si

Si formidolosum est mori, forsitan periculosius erit, diutiùs vivere.

Beatus qui horam mortis suæ semper ante oculos habet, & ad moriendum quotidie se disponit.

Si vidisti aliquando hominem mori; cogita, quia & tu per eandẽ transibis viam.

3. Quum manè fuerit, puta te ad vesperum non perventurum.

Vespere autem facto, mane non audeas tibi polliceri.

Semper ergo paratus esto, & taliter vivere, ut nunquam te imparatum mors inveniat.

Multi subitò & improvisè moriuntur.

Nam horâ, quâ non putatur filius hominis venturus est.

Quando illa extrema hora venerit, multum aliter sentire incipies de tota vita tua præterita: & valdè dolebis, quod tam negligẽs & remissus fuisti.

4. Quàm felix & prudens, qui

talis

talis nunc nititur esse in vita qualis optat inveniri in morte.

Dabit namq; magnam fiduciam feliciter moriendi, perfectus contemptus mundi, fervens desiderii in virtutibus proficiendi, amor disciplinæ, labor pœnitentiæ, promptitudo obedientiæ, abnegatio sui & supportatio cujuslibet adversitatis pro amore Christi.

Multa bona potes operari, dum sanus es: sed infirmatus, nescio quid poteris.

Pauci ex infirmitate meliorantur: sic & qui multum peregrinantur, rarò sanctificantur.

5. Noli confidere super amicos & proximos, nec in futurum tuam differas salutem: quia citiùs obliviscentur tui homines, quàm æstimas.

Meliùs est nunc tempestivè providere, & aliquid boni præmittere, quàm super aliorum auxilio sperare.

Si non es pro te ipso sollicitus modo, quis erit pro te sollicitus in futuro? Nunc tempus est valdè pretiosum.

Nunc sunt dies salutis, nunc tēpus acceptabile.

Sed proh dolor, quod hoc utiliùs non expendis, in quo promereri vales; unde æternaliter vivas?

Veniet, quando unum diem seu horam, pro emendatione desiderabis, & nescio an impetrabis.

6. Eja charissime, de quanto periculo te poteris liberare, de quàm magno timore eripere, si modo semper timoratus fueris, & suspectus de morte?

Stude nunc aliter vivere, ut horâ mortis valeas potiùs gaudere, quàm timere.

Disce nunc mori mundo; ut tunc incipias vivere cum Christo.

Disce nunc omnia contemnere, ut tunc possis liberè ad Christum pergere.

Casti-

Castiga nunc corpus tuum per pœnitentiam, ut tunc certam valeas habere confidentiam.

7. Ah stulte, quid cogitas te diu victurum, quum nullum diem habeas hîc securum? Quàm multi decepti sunt, & insperate de corpore extracti?

Quoties audisti à dicentibus quia ille gladio cecidit, ille submersus est, ille ab alto ruens cervicem fregit, ille manducando obriguit, ille ludendo finem fecit! Alius igne, alius ferrô, alius peste, alius latrociniô interiit: & sic omnium finis mors est, & vita hominum tanquam umbra subitò pertransit.

8. Quis memorabitur tui post mortem? & quis orabit pro te? Age, age nunc, charissime, quicquid agere potes: quia nescis quādo morieris, nescis etiam quid te post mortem sequetur.

Dum tempus habes, congrega tibi divitias immortales. Præ-

Præter salutem tuam, nihil cogites; solùm quæ Dei sunt, cures. Fac nunc tibi amicos, venerando Dei Sanctos, & eorum actus imitando: ut cum defeceris in hac vita, illi te recipiant in æterna tabernacula.

9. Serva te tanquam peregrinũ & hospitem super terram ad quem nihil spectat de mundi negotiis. Serva cor liberum, & ad Deum sursum erectum, quia non habes hic manentem civitatem. Illuc preces & gemitus quotidianos cum lacrymis dirige, ut spiritus tuus mereatur ad Dominũ post mortem feliciter transire, Amen.

CAPUT XXIV.

De iudicio & pœnis peccatorum.

1. IN omnibus rebus respice finẽ; & qualiter ante districtũ stabis iudicem, cui nihil est occultum; qui muneribus non placatur, nec excusationes recipit: sed quod iustum est iudicabit. O mi-

O miserrime & insipiens pecc-
tor, quid respondebis Deo, (
mnia mala scienti: qui interdu
formidas vultum hominis irati?

Ut quid nō prævides tibi in d
judicij, quando nemo poterit p
alium excusari vel defendi: sed
nusquisque sufficiens onus er
sibiipsi.

Nunc labor tuus est fructuosu
fletus acceptabilis, gemitus exau
dibilis, dolor satisfactorius, &
purgativus.

2. Habet magnum & salubr
purgatorium patiens homo, qu
suscipiens injurias, plus dolet d
alterius malitia, quàm de sua in
juria: qui pro contrariantibus s
bi libenter orat, & ex corde cu
pas indulget: qui veniam ab ali
petere non retardat: qui facili
miseretur, quàm irascitur: qui si
ipsi violentiam frequenter faci
& carnem omninò spiritui subju
gare conatur.

Meli-

Meliùs eſt modò purgare peccata, & vitia reſecare, quàm in futuro purganda reſervare.

Verè nosipſos decipimus per inordinatum amorem, quem ad carnem habemus.

3. Quid aliud ignis ille devorabit, niſi peccata tua?

Quantò ampliùs tibi ipſi nunc parcis, & carnem ſequeris: tantò duriùs poſtea lues, & majorem materiam comburendi reſervas.

Jn quibus homo peccavit, in illis graviùs punietur.

Jbi acedioſi ardentibus ſtimulis perurgentur: & guloſi, ingenti ſiti ac fame cruciabuntur.

Jbi luxurioſi & voluptatum amatores, ardenti pice & fœtido ſulphure perfundentur: Et ſicut furioſi canes, præ dolore invidioſi ululabunt.

4. Nullum vitium erit, quod ſuum proprium cruciatum non habebit.

Ibi superbi omni confusio replebuntur: & avari, miserrim egestate arctabuntur.

Ibi erit una hora gravior in pœna, quàm hic centum anni in amarissima pœnitentia.

Ibi nulla requies est, nulla consolatio damnatis: hic tamen interdum cessatur à laboribus, atque amicorum fruitur solatijs.

Esto modò solicitus & dolens pro peccatis tuis: ut in die judicij, securus sis cum Beatis.

Tunc enim justi stabunt in magna constantia adversus eos, qui se angustiaverunt & depresserunt.

Tunc stabit ad judicandum, qui modò se subjicit humiliter judicijs hominum.

Tunc magnam fiduciam habebit pauper & humilis: & pavebit undique superbus.

5. Tunc videbitur sapiens in hoc mundo fuisse, qui pro Christo didicit stultus & despectus esse.

Tun

Tunc placebit omnis tribulatio patienter perpessa, & omnis iniquitas oppilabit os suum.

Tunc gaudebit omnis devotus, & mœrebit omnis irreligiosus.

Tunc plus exultabit caro afflicta, quàm si in deliciis fuisset semper nutrita.

Tunc splendebit habitus vilis, & obtenebrescet vestis subtilis.

Tunc plus laudabitur pauperculum domicilium, quàm deauratum palatium.

Tunc juvabit plus constans patientia, quã omnis mundi potẽtia.

Tunc amplius exaltabitur simplex obedientia, quàm omnis sæcularis astutia.

6. Tunc plus lætificabit pura & bona conscientia, quàm docta philosophia.

Tunc plus ponderabit contemptus divitiarum, quàm totus thesaurus terrigenarum.

Tunc magis consolaberis super devo-

devota oratione, quàm super deli-
cata comestione.

Tunc potiùs gaudebis de serva-
to silentio, quàm de longa fabula-
tione.

Tunc plus valebunt sancta ope-
ra, quam multa pulchra verba.

Tunc plus placebit stricta vi-
& ardua pœnitentia, quàm omn-
delectatio terrena.

Disce te nunc in modico pat-
ut tunc à gravioribus valeas lib-
rari.

Hic primò proba quid possis p-
stea.

Si tunc tam parum vales sust-
nere, quomodo æterna tormen-
poteris sufferre? Si modò modic-
passio tam impatientem effici-
quid gehenna tunc faciet? Ecc-
vere non potes duo gaudia habe-
re, delectari hic in mundo, & po-
stea regnare cum Christo.

7. Si usque in hodiernum diem
semper in honoribus & voluptati-
bus

bus vixiſſes: quid totum tibi profuiſſet, ſi iam mori in inſtanti contingeret? Omnia ergo vanitas, præter amare Deum, & illi ſoli ſervire.

Qui enim Deum ex toto corde amat; nec mortem, nec ſupplicium, nec judicium, nec infernum metuit: quia perfectus amor, ſecurum ad Deum acceſſum facit.

Quem autem adhuc peccare delectat, non mirum, ſi mortem & judicium timeat.

Bonum tamen eſt, ut ſi necdū amor à malo te revocat, ſaltem timor gehennalis coërceat.

Qui verò timorem Dei poſtponit, diu ſtare in bono non valebit, ſed diaboli laqueos citius incurret.

CAPUT XXV.

De ferventi emendatione totius vitæ noſtræ.

1. ESto vigilans & diligēs in Dei ſervitio: & cogita frequenter,

ad quid venisti, & cur sæculu
reliquisti.

Nonne ut Deo viveres; & sp
ritualis homo fieres? Igitur
profectum ferveas, quia merce
laborum tuorum in brevi recipie
nec erit tunc ampliùs timor a
dolor in finibus tuis.

Modicum nunc laborabis,
magnam requiem, imò perpetua
lætitiam invenies.

Si tu permanseris fidelis & fe
vidus in agendo, Deus procul du
bio erit fidelis & locuples in r
tribuendo.

Spem bonam retinere debe
quod ad palmam pervenies: se
securitatem capere non oporte
ne torpeas aut elatus fias.

2. Cum quidam anxius; inte
metum & spem frequenter fluctu
aret; & quadam vice mœrore con
fectus, in Ecclesia ante quoddam
altare se in oratione prostravisse
hæc intra se revolvit dicens: O
scirem

fcirem, quòd adhuc perſeveraturus eſſem! ſtatimque audivit divinum intus reſponſum: Quodſi hoc ſcires, quid facere velles? Fac nunc, quod tunc facere velles, & bene ſecurus eris.

Moxque conſolatus, & confortatus, divinæ ſe commiſit voluntati, & ceſſavit anxia fluctuatio.

Noluitque curioſè inveſtigare, ut ſciret, quæ ſibi eſſent futura: ſed magis ſtuduit inquirere, quæ eſſet voluntas Dei beneplacens & perfecta ad omne opus bonum inchoandum & perficiendum.

3. Spera in Domino, & fac bonitatem, (ait Propheta) & inhabita terram; & paſceris in divitijs ejus.

Verum eſt, quod multos à profectu & ferventi emendatione retrahit horror difficultatis, ſeu labor certaminis.

Enimverò, illi maximè præ ceteris in virtutibus proficiunt,

qui ea, quæ sibi magis gravia & contraria sunt, virilius vincere nituntur.

Nam ibi homo plus proficit, & gratiam meretur ampliorem, ubi magis seipsum vincit, & in spiritu mortificat.

4. Sed non omnes habent æquè multum ad vincendum & moriendum.

Diligens tamen æmulator, valentior erit ad proficiendum, etiamsi plures habeat passiones, quàm alius bene morigeratus, minus tamen fervens ad virtutes.

Duo specialiter ad magnam emendationem juvant: videlicet, subtrahere se violenter, ad quod natura vitiosè inclinatur: & ferventer instare pro bono, quò ampliùs quis indiget.

Jlla etiam studeas magis cavere & vincere, quæ tibi frequentiùs in aliis displicent.

5. Ubique profectum tuum capias:

pias:

pias: ut si bona exempla videas vel audias, ad imitandum accendaris.

Si quid autem reprehensibile consideraveris, cave ne idem facias; aut si aliquando fecisti, citiùs emendare te studeas.

Sicut oculus tuus alios considerat, sic iterum ab aliis notaris.

Quàm jucundum & dulce est, videre fervidos & devotos fratres, bene morigeratos & disciplinatos? Quam tristè est & gravè, videre inordinatè ambulantes, qui ea, ad quæ vocati sunt, non exercent? Quàm nocivum est, negligere vocationis suæ propositū, & ad non commissa sensum inclinare?

6. Memor esto arrepti propositi, imaginem tibi propone Crucifixi.

Bene verecundari potes, inspectâ vitâ Jesu Christi: quia nec dū magis illi te conformari studuisti, licet diu in via Dei fuisti.

Religiosus, qui se intentè & devotè in sanctissima vita & passione Domini exercet omnia utilia & necessaria sibi abundanter ibi inveniet: nec opus est, ut extra Jesum aliquid melius quærat.

O si Jesus crucifixus in cor nostrum veniret, quàm cito & sufficienter docti essemus.

7. Religiosus fervidus omnia bene portat & capit, quæ illi jubentur.

Religiosus negligens & tepidus habet tribulationem, super tribulationem, & ex omni parte patitur angustiam: quia interiori consolatione caret, & exteriorē quærere prohibetur.

Religiosus extra disciplinam vivens, gravi patet ruinæ.

Qui laxiora quærit & remissiora, semper in angustiis erit: quia aut unum, aut reliquum sibi displicebit.

8. Quomodo faciunt tam multi alii

ui alii religiosi, qui satis arctati sũt sub disciplina claustrali? Rarò exeunt, abstractè vivunt, pauperrimé comedunt, crassè vestiuntur, multum laborant, parum loquuntur, diu vigilant, maturè surgunt, orationes prolongant, frequenter legunt, & se in omni disciplina custodiunt.

Attende Carthusienses, Cistertienses, & diversæ Religionis Monachos ac moniales: qualiter omni nocte ad psallendum Domino assurgunt.

Et ideo turpe esset, ut tu deberes iu tam sancto opere pigritare: ubi tanta multitudo religiosorum incipit Deo jubilare.

9. O si nihil aliud faciendum incumberet, nisi Dominum Deum nostrum toto corde & ore laudare! O si nunquam indigeres comedere, nec bibere, nec dormire, sed semper posses Deum laudare, & solummodo spiritualibus studiis

vacare! tunc multò felicior esse quàm modò, cum carni ex qualicunque necessitate servis.

Utinam non essent istæ necessitates, sed solummodo spirituales animæ refectiones, quas (heu) satis rarò degustamus?

10. Quando homo ad hoc pervenit; quod de nulla creatura consolationem suam quærit, tunc ei Deus primo perfectè sapere incipit: tunc etiam bene contentus de omni eventu rerum erit.

Tunc nec pro magno lætabitur; nec pro modico contristabitur: sed ponit se integrè & fiducialiter in Deo, qui est ei omnia in omnibus: cui nihil utique perit nec moritur, sed omnia ei vivunt, & ad nutum incunctanter deserviunt.

11 Memento semper finis: & quia perditum non redit tempus.

Sine sollicitudine, & diligentia, nunquam acquires virtutes.

Si incipis tepescere, incipies malè habere.

Si

Si autem dederis te ad fervorē, invenies magnam pacem, & sentiês leviorem laborem, propter Deî gratiam, & virtutis amorem.

Homo fervidus & diligens, ad omnia est paratus.

Maior labor est resistere, vitijs & passionibus quàm corporalibus insudare laboribus.

Qui parvos non vitat defectus, paulatim labitur ad maiores.

Gaudebis semper vespere, si diem expendas fructuosè.

Vigilia super teipsū, & quidquid de alijs sit, non negligas teipsum.

Tantùm proficies, quantùm tibi ipsi vim intuleris, Amen.

THO-

THOMÆ A KEMPIS
CANONICI REGULARIS
Ordinis S. Auguſtini

DE IMITATIONE CHRISTI
LIBER SECUNDUS.
Admonitiones ad interna trahentes.

CAPUT I.
De interna converſione.

1. REgnum Dei intra vos eſt, dicit Dominus.

Converte te ex toto corde ad Dominum: & relinque nunc miſerum mundum, & inveniet anima tua requiem.

Diſce exteriora contemnere, & ad interiora te dare, & videbis regnum Dei, in te venire.

Eſt enim regnum Dei, pax & gaudiū in Spiritu Sancto, & quod non datur impijs.

Veniet ad te Chriſtus, oſtendēs tibi

tibi consolationem suam: si dignã illi ab intus paraveris mansionem.

Omnis gloria eius & decor, ab intra est, & ibi complacet sibi.

Frequens illi visitatio cum homine interno, dulcis sermocinatio, grata consolatio, multa pax, familiaritas stupenda est nimis.

2. Eja anima fidelis, præpara huic sponso cor tuum: quatenus ad te venire & in te habitare, dignetur.

Sic enim dicit: Si quis diligit me, sermonem meum servabit, & ad eum veniemus, & mansionem apud eum faciemus.

Da ergo Christo locum, & cæteris omnibus nega introitum.

Cum Christum habueris, dives es, & sufficit tibi.

Ipse erit provisor tuus & fidelis procurator in omnibus, ut non sit opus in hominibus sperare.

Homines enim cito mutantur & deficiunt velociter: Christus autem

tem manet in æternum, & astat usque in finem firmiter.

3. Non est magna fiducia ponẽda in homine fragili & mortali, etiamsi utilis sit & dilectus: neq; tristitia multa ex hoc capiẽda, si interdum aduersetur & contradicat.

Qui hodie tecum sunt, cras cõtrariari possunt; & è converso, sæpe ut aura vertuntur.

Pone totam fiduciam tuam in Deo, & sit ipse Timor tuus, & amor tuus.

Ipse pro te respondebit, & faciet bene, sicut meliùs fuerit.

Non habes hic manentem civitatem; & ubicumque fueris, extraneus es & peregrinus, nec requiem aliquandò habebis, nisi Christo intimè fueris unitus.

4. Quid hic circumspicis, cum iste non sit locus tuæ requietionis? In cœlestibus debet esse habitatio tua; sicut in transitu cuncta terrena sunt aspicienda.

Tran-

Transeunt omnia, & tu cum eis pariter.

Vide ut non inhæreas: ne capiaris & pereas.

Apud Altissimum sit cogitatio tua, & deprecatio tua ad Christũ sine remissione dirigatur.

Si nescis speculari alta & cælestia, requiesce in passione Christi: & in sacris vulneribus eius libenter habita.

Si enim ad vulnera & pretiosa stigmata Iesu, devotè confugis, magnam in tribulatione confortationem senties: nec multum curabis hominum despectiones faciliterque verba detrahentia perferes

5. Christus fuit etiam in mundo ab hominibus despectus & in maxima necessitate à notis & amicis inter opprobria derelictus.

Christus pati voluit & despici, & tu audes de aliquo conqueri? Christus habuit adversarios & oblocutores & tu vis omnes habere amicos

amicos & benefactores? Unde coronabitur patiētia tua, si nihil adversitatis occurrerit? Si nihil adversitatis vis pati, quomodo eris amicus Christi? Sustine cum Christo, & pro Christo, si vis regnare cum Christo.

6. Si semel perfectè introisses in interiora Iesu, & modicum de ardenti amore eius sapuisses: tunc de proprio commodo vel incommodo nihil curares, sed magis de opprobrio illato gauderes, quia amor Iesu facit hominem seipsum contemnere.

Amator Iesu & veritatis, & verus internus, & liber ab affectionibus inordinatis, potest se liberè convertere, & elevare supra seipsũ in spiritu, ac fruitivè quiescere.

7. Cui sapiũt omnia, prout sunt non ut dicuntur, aut æstimantur: hic verè sapiens est, & doctus magis à Deo quàm ab hominibus.

Qui ab intra scit ambulare &

modi-

modicum ab extra res ponderare, non requirit loca, nec expectat tẽpora, ad habenda devota exercitia.

Homo internus, cito se recolligit: quia nunquam se totũ ad exteriora effundit.

Non illi obest labor exterior, aut occupatio ad tempus necessaria: sed sicut res eveniunt, sic se illis accommodat.

Qui intus bene dispositus est & ordinatus, non curat mirabiles & perversos hominum gestus.

Tantum homo impeditur & distrahitur quantũ sibi res attrahit.

8. Si rectè tibi esset, & bene purgatus esses, omnia tibi in bonũ cederent & profectum.

Ideo multa tibi displicent; & sæpe conturbant: quia adhuc non es perfectè tibi ipsi mortuus, nec segregatus ab omnibus terrenis.

Nil sic maculat & implicat cor hominis, sicut impurus amor in creaturis.

Si renuis consolari exteriùs, poteris speculari cœlestia, & frequẽter jubilare interiùs.

CAPUT II.

De humili submissione.

1. NOn magni pendas, quis pro te vel contra te sit: sed hoc age & cura ut Deus tecum sit in omni re, quam facis.

Habeas conscientiam bonam, & Deus bene te defensabit.

Quem enim Deus adiuvare voluerit, nullius perversitas nocere poterit.

Si tu scis tacere & pati, videbis procul dubio auxilium Domini.

Ipse novit tempus & modum liberandi te, & ideo te debes illi resignare.

Dei est adiuvare, & ab omni confusione liberare.

Sæpe valde prodest, ad maiorẽ humilitatem servandam, quòd defectus nostros alij sciunt, & redarguunt.

2. Quan-

2. Quando homo pro defectibus suis se humiliat, tunc faciliter alios placat, & leviter satisfacit sibi irascentibus.

Humilem Deus protegit, & liberat, humilem diligit, & consolatur, humili homini se inclinat: humili largitur gratiam magnam, & post eius depressionem levat ad gloriam.

Humili sua secreta revelat, & ad se dulciter trahit & invitat.

Humilis accepta confusione, satis bene est in pace: quia stat in Deo, & non in mundo.

Non repures te aliquid profecisse, nisi omnibus inferiorem te esse sentias.

CAPUT III.

De bono pacifico homine

1. TEne te primo in pace, & tunc poteris alios pacificare Homo pacificus magis prodest, quàm bene doctus.

Homo passionatus etiam bonū

in malum trahit; & faciliter malum credit.

Bonus pacificus homo omnia ad bonum convertit.

Qui bene in pace est, de nullo suspicatur: Qui autem malè contentus est & commotus, variis suspicionibus agitatur: nec ipse quiescit, nec alios quiescere permittit.

Dicit sæpè, quod dicere non deberet: & omittit, quod sibi magis facere expediret.

Considerat, quod alij facere tenentur, & negligit, quod ipse tenetur.

Habe ergo primò zelum super teipsum, & tunc justè zelare poteris etiam proximum tuum.

2. Tu bene scis facta tua excusare & colorare, & aliorum excusationes non vis recipere.

Justius esset, ut te accusares, & fratrem tuum excusares.

Si portari vis, portes & alium.

Vide, quàm longè es adhuc

vera charitate & humilitate: quæ nulli novit irasci, vel indignari, nisi tantum sibi.

Non est magnum, cum bonis & mansuetis conversari, hoc enim omnibus naturaliter placet; & unusquisque libenter pacem habet, & secum sentientes magis diligit.

Sed cum duris & perversis, aut indisciplinatis, aut nobis contrariantibus, pacificè posse vivere, magna gratia est, & laudabile nimis virileq; factum.

3. Sunt, qui seipsos in pace retinent, & ad pacem alios reducere student.

Est tamen tota pax nostra in hac misera vita potiùs in humili sufferentia ponenda, quàm in non sentiendo contraria.

Qui meliùs scit pati, majorem tenebit pacem.

Jlle est victor sui, & dominus mūdi, amicus Christi & hæres cæli.

CA-

CAPUT IV.

De pura mente & simplici intentione.

1. DUabus alis homo subleva tur à terrenis: simplicitat scilicet & puritate.

Simplicitas debet esse in intenti one, puritas in affectione: simpli citas intendit Deum, puritas ap prehendit, & gustat.

Nulla bona actio te impedie si liber intus ab inordinato affe ctu fueris.

Si nihil aliud quàm Dei bene placitum & proximi utilitatem in tendis & quæris, internâ liberta perfrueris.

Si rectum cor tuum esset, tu omnis creatura speculum vitæ liber sanctæ doctrinæ esset.

Non est creatura tā parva & vil quæ Dei bonitatē non repræsent

2. Si tu esses intus bonus & p rus, tunc omnia sine impedimen videres, & bene caperes.

Cor purum, penetrat cœlum & infernum.

Qualis unusquisque intùs est, taliter judicat exteriùs.

Si est gaudium in mundo, hoc utique possidet puri cordis homo: Et si est alicubi tribulatio & angustia, hoc meliùs novit mala cõscientia.

Sicut ferrum missum in ignem amittit rubiginem, & totum candens efficitur: sic homo integrè ad Deum se convertens, à torpore exuitur & in novum hominẽ transmutatur.

3. Quando homo incipit tepescere, tunc parvum metuit laborem, & libenter externam accipit consolationem.

Sed quando perfectè incipit se vincere, & viriliter in via Dei ambulare: tunc minùs ea reputat, quæ sibi priùs gravia esse sẽtiebat.

CAPUT V.

De propria consideratione.

1. NOn possumus nobis ipsis nimis credere, quia sæpè gratia nobis deest, & sensus.

Modicum lumen est in nobis, & hoc cito per negligentiā amittimus.

Sæpè etiam non advertimus quòd tam cæci intus sumus.

Sæpè malè agimus, & pejus excusamus.

Passione interdum movemur & zelum putamus.

Parva in alijs reprehendimus & nostra maiora pertransimus.

Satis cito sentimus & ponderamus, quod ab aliis sustinemus, sed quantum alij de nobis sustinent, non advertimus.

Qui bene & rectè sua ponderaret, non esset, quod de alio graviter judicaret.

2. Internus homo sui ipsius curam, omnibus curis anteponit. Et qui sibi ipsi diligenter intendit, faciliter de alijs tacet. Nu

Nunquam eris internus & devotus, nisi de alienis silueris, & ad teipsum specialiùs respexeris.

Si tibi & Deo totaliter intendis, modicum te movebit, quod foris percipis.

Ubi es, quando tibi ipsi præsens non es? Et quando omnia percurristi, quid (te neglecto) profecisti? Si debes habere pacem, & unionem veram: oportet, quod totum adhuc postponas, & te solum præ oculis habeas.

3. Multum proinde proficies, si te feriatum ab omni temporali cura conserves.

Valde deficies, si aliquid temporale reputaveris.

Nil magnū, nil altum, nil gratū, nil acceptum tibi sit, nisi purè Dei, aut de Deo sit.

Totum vanum existima, quidquid consolationis occurrit de aliqua creatura.

Amans Deum anima, sub Deo despicit universa. E2 So-

Solus Deus æternus & immer-fus, implens omnia, ſolatium an-mæ, & vera cordis lætitia.

CAPUT VI.

De lætitia bonæ conſcientiæ.

1. GLoria boni hominis, teſti-monium bonæ conſcienti:

Habe bonam conſcientiam, habebis ſemper lætitiam.

Bona conſcientia valde mul-poteſt portare, & valde læta e-inter adverſa.

Mala conſcientia ſemper tim-da eſt & inquieta.

Suaviter requieſces, ſi cor tuu: te non reprehenderit.

Noli lætari niſi quū benefeceri

Mali nunquam habent vera lætitiam, nec internam ſentiūt p-cem: quia non eſt pax impiis d-cit Dominus.

Et ſi dixerint. In pace ſumu-non veniēt ſuper nos mala: & qu-nobis nocere audebit ? ne cred-eis: quoniam repente exurget i-

Dei,

Dei, & in nihilum redigētur actus eorum, & cogitationes eorum peribunt.

2. Gloriari in tribulatione, non est grave amanti: sic enim gloriari, est gloriari in cruce Domini.

Brevis gloria, quæ ab hominibus datur, & accipitur.

Mundi gloriam semper comitatur tristitia.

Bonorum glôria in conscientiis eorum, & non in ore hominum.

Justorum lætitia de Deo, & in Deo est: & gaudium eorum, de veritate.

Qui veram & æternam gloriam desiderat, temporalem non curat.

Et qui temporalem requirit gloriam, aut non ex animo cōtemnit, minus amare convincitur cælestem.

Magnam habet cordis tranquillitatem, qui nec laudes curat, nec vituperia.

3. Facilè erit contentus & pacatus, cuius conscientia munda est.

Non es sanctior, si laudaris: ne vilior, si vituperaris.

Quod es, hoc es: nec maj dici vales, quam (Deo teste) sis.

Si attendis, quid apud te sis in tus, non curabis quid de te loqui tur homines.

Homo videt in facie, Deus au tem in corde.

Homo considerat actus, Deu vero pensat intentiones.

Bene semper agere, & modic de se tenere, humilis animæ ind cium est.

Nolle consolari ab aliqua cre tura magnæ puritatis, & intern fiduciæ signum est.

4. Qui nullum extrinsecùs p se testimonium quærit, liqu quod totaliter se Deo commisit.

Non enim qui seipsum comm dat, ille probatus est, (ait B. Pa lus) sed quem Deus commenda

Ambulare cum Deo intus, n aliqua affectione teneri foris, st tus est interni hominis. CA

CAPUT VII.

De amore IESV super omnia.

1. BEatus, qui intelligit, quid ſit amare Jeſum: & contemnere ſeipſum, propter Jeſum.

Oportet dilectum pro dilecto relinquere, quia Jeſus vult ſolus ſuper omnia amari.

Dilectio creaturæ fallax & inſtabilis: dilectio Jeſu, fidelis & perſeverabilis.

Qui adhæret creaturæ, cadet cū labili: qui amplectitur Jeſum, firmabitur in ævum.

Jllum dilige, & amicum tibi retine: qui omnibus recedentibus, te non relinquet, nec patietur in fine perire.

Ab omnibus oportet te aliquando ſeparari, ſive velis, ſive nolis.

2. Teneas te apud Jeſum, vivens ac moriens: & illius fidelitati te committe, qui omnibus deficientibus, ſolus poteſt te juvare.

Dilectus tuus talis eſt naturæ, ut

alienum non velit admittere: sed solus vult cor tuum habere, & tā-quā rex in proprio throno sedere.

Si scires te bene ab omni creatura evacuare, Jesus deberet libē-ter tecum habitare.

Pæne totum perditum invenies quidquid extra Jesum in homini-bus posueris.

Non confidas, nec innitaris su-per calamum ventosum: quia o-mnis caro fœnum, & omnis glori[a] eius ut flos fœni cadet.

3. Cito decipieris, si ad exter-nam hominum apparentiam tan-tùm aspexeris.

Si enim tuum in aliis quæris so-latium & lucrum, senties sæpi[us] detrimentum.

Si quæris in omnibus Jesum invenies utique Jesum.

Si autem quæris teipsum, inv[e]-nies etiam teipsum, sed ad tua[m] perniciem.

Plus enim homo nocivior si[bi]

si Ie

si Jesum non quærit, quàm totus mundus, & omnes sui adversarij.

CAPUT VIII.

De familiari amicitia JESU.

1. QUando Jesus adest, totum bonum est: nec quidquam difficile videtur.

Quando verò Jesus non adest, totum durum est.

Quando Jesus intus non loquitur, consolatio vilis est.

Si autem JEsus unum tantùm verbum loquitur, magna consolatio sentitur.

Nonne Maria Magdalena statim surrexit de loco, in quo flevit, quando Martha illi dixit: Magister adest, & vocat te? Felix hora quando Jesus vocat de lachrymis ad gaudium spiritûs.

Quàm aridus & durus es sine Jesu! Quàm insipiens & vanus, si cupis aliquid extra Jesum! Nonnè hoc est majus damnum, quàm si totum perderes mundum?

2. Quid potest tibi mundus cõferre sine Jesu? Esse sine Iesu gravis est infernus: & esse cum Jesu dulcis paradisus.

Si fuerit tecum Jesus, nullus poterit nocere inimicus.

Qui invenit Jesum, invenit thesaurum bonum, immò bonum super omne bonum,

Et qui perdit Jesum, perdit nimis multum, & plus quàm totum mundum.

Pauperrimus est, qui vivit sine Jesu: & ditissimus; cui bene est cum Jesu.

3. Magna ars est, scire cum Jesu conversari; & scire Jesum tenere, magna prudentia.

Esto humilis & pacificus, & erit tecum Jesus.

Sis devotus & quietus, & manebit tecum Jesus.

Potes cito fugare Iesum, & gratiam eius perdere, si volueris ad exteriora declinare.

Et

Et si illum effugaveris & perdideris, ad quem fugies, & quem nunc quæres amicum? Sine amico non potes bene vivere: & si Iesus non fuerit tibi præ omnibus amicus, eris nimis tristis & desolatus.

Fatuè igitur agis, si in aliquo altero confidis, aut lætaris.

Eligendum est magis, totum mundum habere cõtrarium; quàm Iesum offensum.

Ex omnibus ergo charis sit Iesus solus dilectus specialis.

4. Diligantur omnes propter Iesum, Iesus autem propter seipsũ.

Solus Iesus Christus singulariter est amandus: qui solus bonus & fidelis præ omnibus invenitur amicis.

Propter ipsum & in ipso, tam amici, quàm inimici, tibi sint chari: & pro omnibus his exorandus est, ut omnes ipsum cognoscant, & diligãt.

Nunquam cupias singulariter lauda-

laudari, vel amari, quia hoc soliu Dei est, qui similem sibi non habe Nec velis, quod aliquis tecum i corde tuo occupetur; neque t cum alicuius occuperis amore: se sit Iesus in te, & in omni bono ho mine.

5. Esto purus & liber ab intu sine alicuius creaturæ implica mento.

Oportet te esse nudum & pur cor ad Deum gerere, si vis vacar & videre quàm suavis sit Dominu

Et revera ad hoc non perveni es, nisi gratia eius fueris præver tus & intractus: ut omnibus eva cuatis & licentiatis, solus cum so lo uniaris.

Quando enim gratia Dei ven ad hominem, tunc potens fit a omnia.

Et quando recedit tunc paup & infirmus erit, & quasi tantù ad flagella relictus.

In his non debet deiici, nec d spera-

ſperare; ſed ad voluntatem Dei æquanimiter ſtare, & cuncta ſupervenientia ſibi, ad laudem Ieſu Chriſti perpeti: quia poſt hyemē ſequitur æſtas; poſt noctem redit dies, & poſt tempeſtatem magna ſerenitas.

CAPUT IX.

De carentia omnis ſolatij.

1. NOn eſt grave, humanum cōtemnere ſolatium, cum adeſt divinum.

Magnum eſt, & valde magnum, tam humanô quam divinô poſſe carere ſolatio: & pro honore Dei, libenter exilium coris velle ſuſtinere: & in nullo ſeipſum quærere, nec ad proprium meritū reſpicere.

Quid magni eſt ſi hilaris ſis & devotus, adveniente gratia? optabilis cunctis hæc hora.

Satis ſuaviter equitat, quem gratia Dei portat.

Et quid mirum, ſi onus non ſētit, qui portatur ab omnipotente, & du-

& ducitur à ſummo ductore?

2. Libenter habemus aliquid pro ſolatio, & difficulter homo exuitur à ſeipſo.

Vicit ſanctus martyr Laurentius ſæculum, cum ſuo ſacerdote: quia omne quod in mundo delectabile videbatur, deſpexit: & ſũmum Dei Sacerdotem Sixtum, quem maximè diligebat, pro amore Christi, etiam à ſe tolli clementer ferebat.

Amore igitur creatoris, amorem hominis ſuperavit: & pro humano ſolatio, divinum beneplacitum magis elegit.

Ita & tu aliquem neceſſarium & dilectum amicum pro amore Dei diſce relinquere.

Nec graviter feras, quum ab amico derelictus fueris, ſciens, quoniam oportet nos omnes tandem ab invicem ſeparari;

3. Multum & diu oportet hominem in ſeipſo certare, antequã di-

discat seipsum plenè superare, & totum affectū suum in Deum trahere.

Quando homo stat super seipsū, facilè labitur ad consolationes humanas.

Sed verus amator Christi, & studiosus sectator virtutum, non cadit super consolationes, nec quærit tales sensibiles dulcedines: sed magis fortes exercitationes, & pro Christo duros sustinere labores,

4. Cum igitur spiritualis à Deo consolatio datur, cum gratiarum actione accipe eam: sed Dei munus intellige esse, non tuum meritum.

Noli extolli, noli nimiùm gaudere, nec inaniter præsumere: sed esto magis humilior ex dono, certior quoque & timoratior in cunctis actibus tuis, quoniam transibit hora illa, & sequetur tentatio.

Quum ablata erit consolatio, non statim desperes, sed cum humili-

militate & patientia expecta cæleſtem viſitationem: quoniam potens eſt Deus ampliorem tibi redonare conſolationem.

Iſtud non eſt novum, nec alienũ viam Dei expertis: quia in magnis Sanctis, & in antiquis Prophetis fuit ſæpe talis alternationis modus.

5. Unde quidam præſente jam gratia, dicebat: Ego dixi in abundãtia mea, non movebor in æternũ.

Abſente verò gratia, quid in ſe fuerit expertus adjungit, dicens: Avertiſti faciem tuam à me, & factus ſum conturbatus.

Inter hæc tamen nequaquam deſperat, ſed inſtantiùs Dominũ rogat, & dicit: Ad te Domine clamabo, & ad Deum meum deprecabor.

Denique orationis ſuæ fructũ reportat, & ſe exauditum teſtatur, dicens: Audivit Dominus, & miſertus eſt mei: Dominus factus eſt adju-

adjutor meus: Sed in quo? Convertisti, inquit, planctum meum in gaudium mihi, & circumdedisti me lætitiâ.

Si sic actum est cum magnis Sanctis, non est desperandum nobis infirmis & pauperibus; si interdum in fervore & interdum in frigiditate sumus: quoniam spiritus venit & recedit, secundùm suæ beneplacitum voluntatis.

Unde beatus Job ait: Visitas eum diluculo, & subito probas illū.

6. Super quid igitur sperare possum, aut in quo confidere debeo, nisi in sola magna misericordia Dei, & in sola spe gratiæ cœlestis? Sive enim adsint homines boni, sive devoti fratres, vel amici fideles; sive libri Sancti, vel tractatus pulchri, sive dulcis cantus & hymni; omnia hæc modicū juvant, modicum sapiunt, quando desertus sum à gratia & in propria paupertate relictus.

Tunc

Tunc non est melius remedium quàm patientia, & abnegatio mei in voluntate Dei.

7. Nunquam inveni aliquem tam religiosum & devotum, qui non habuerit interdum gratiæ subtractionem, aut non senserit fervoris diminutionem.

Nullus sanctus fuit tam altè raptus & illuminatus, qui priùs, vel postea, non fuerit tentatus.

Non enim dignus est altâ Dei contemplatione, qui pro Deo non est exercitatus aliqua tribulatione.

Solet enim sequentis consolationis, tentatio præcedens, esse signum.

Nam tentationibus probatis, cœlestis promittitur consolatio.

Qui vicerit, inquit, dabo ei edere de ligno vitæ.

8. Datur autem consolatio divina, ut homo fortior sit ad sustinendum adversa.

Sequitur etiam tentatio ne se elevet de bono. Non

Non dormit diabolus, nec caro adhuc mortua eſt: ideo non ceſſes te præparare ad certamen: quia à dextris & à ſiniſtris hoſtes ſunt qui nunquam quieſcunt.

CAPUT X.

De gratitudine pro gratia Dei.

1. CUr quæris quietem, cum natus ſis ad laborem? Pone te ad patientiam magis, quàm ad cõſolationes, & ad crucem portandam magis, quàm ad lætitiam.

Quis enim ſæcularium non libenter conſolationem & lætitiam ſpiritualem acciperet, ſi ſemper obtinere poſſet? Excedunt enim ſpirituales conſolationes, omnes mũdi delicias, & carnis voluptates.

Nam omnes deliciæ mundanæ, aut vanæ ſunt, aut turpes.

Spirituales verò deliciæ, ſolæ jucundæ & honeſtæ, ex virtutibus progenitæ, & à Deo puris mentibus infuſæ.

Sed iſtis divinis conſolationibus nemo

nemo semper pro suo affectu fru valet: quia tempus tentationis no diu cessat.

2. Multum autem contrariatu supernæ visitationi falsa libertas a nimi; & magna confidentia sui.

Deus bene facit consolationi gratiam dando: sed homo malè a git, non totum Deo, cum gratia rum actione, retribuendo.

Et ideo non possunt in nobi dona gratiæ fluere, quia ingrat sumus auctori, nec totum refundi mus fontali origini.

Semper enim debetur gratia, di gnè gratias referenti: & aufere tur ab elato, quod dari solet hu mili.

3. Nolo consolationem, qua mihi aufert compunctionem: ne affecto contemplationẽ, quæ du cit in elationem.

Non enim omne altum, sanctũ: nec omne dulce, bonum: nec o mne desiderium purum: nec omn charum, Deo gratum.

Libenter accepto gratiam, unde
emper humilior & timoratior in-
eniar; atque ad relinquendum me
aratior fiam.

Doctus dono gratiæ, & erudi-
us subtractionis verbere, non sibi
udebit quidquam boni attribue-
e: sed potiùs se pauperem & nu-
um confitebitur.

Da Deo, quod Dei est; & tibi
dscribe, quod tuum est: hoc est.
eo gratias pro gratia tribue, tibi
utem soli culpam & dignam pœ-
am pro culpa deberi sentias.

4. Pone te semper ad infimum
dabitur tibi summum nam sum-
um non stat sine infimo.

Summi Sancti apud Deum, mi-
mi sunt apud se.

Et quantò gloriosiores, tantò
se humiliores.

Pleni veritate & gloria cœlesti,
n sunt vanæ gloriæ cupidi.

In Deo confirmati & fundati,
llo modo possunt esse elati.

Et

Et qui totum Deo adſcribun[t] quidquid boni acceperunt, glori[am] ab invicem non quærunt: ſed gloriam, quæ à ſolo Deo eſt, volun[t] & Deum in ſe; & in omnibus Sanctis, laudari ſuper omnia cupiun[t] & ſemper in idipſū tendunt.

5. Eſto igitur gratus pro min[i]mo, & eris dignus maiora acciper[e].

Sit tibi minimum, etiam pr[o] maximo: & magis contemptibil[e] pro ſpeciali dono.

Si dignitas datoris inſpicitu[r] nullum datum parvum aut nim[is] vile videbitur.

Non enim parvum eſt, quod ſummo Deo donatur.

Etiamſi pœnas & verbera ded[e]rit, gratum eſſe debet: quia ſem[per] per pro ſalute noſtra facit, qui[d]quid nobis advenire permittit.

Qui gratiam Dei retinere deſ[i]derat, ſit gratus pro gratia dat[a], patiens pro oblata.

Oret ut redeat, cautus ſit, & h[u]milis, ne amittat. C A-

CAPUT XI.

De paucitate amatorum Crucis JESU.

HAbet IESUS nunc multos amatores regni ſui cœleſtis, ſed paucos bajulatores ſuæ Crucis.

Multos habet deſideratores cõſolationis, ſed paucos tribulationis.

Plures invenit ſocios menſæ, ſed paucos abſtinentiæ.

Omnes cupiunt cum eo gaudere, pauci volunt pro eo aut cum eo aliquid ſuſtinere.

Multi Ieſum ſequuntur uſq; ad fractionem panis, ſed pauci uſq; ad bibendum calicem paſſionis.

Multi miracula ejus venerantur, pauci ignominiam crucis ſequuntur.

Multi Ieſum diligunt, quamdiu adverſa non contingunt.

Multi illum laudant & benedicunt, quamdiu conſolationes aliquas ab ipſo percipiunt.

Si autem IESUS ſe abſcond rit, & modicum eos reliquerit, aut in querimoniam vel dejecti nem nimiam cadunt.

2. Qui autem Ieſum propt Ieſum & non propter ſuam pr priam aliquam conſolationem diligunt, ipſum in omni tribul tione & anguſtia cordis, ſicut i ſumma conſolatione, benedicu

Et ſi nunquam eis conſolati nem dare vellet, ipſum tame ſemper laudarent, & ſemper gr tias agere vellent.

3. O quantum poteſt amor I SU purus, nullô propriô co modô, vel amore permixtus!

Nonné omnes mercenarij ſu dicendi, qui conſolationes ſe per quærunt? nonne amato ſui magis, quàm Chriſti prob tur, qui ſua commoda & lucr ſemper meditantur? Ubi in nietur talis qui venit Deo ſer gratis?

4. Ra

4. Raró invenitur tam spiritu-
lis aliquis, qui omnibus sit nu-
latus.

Nam verum pauperem spiritu,
t ab omni creatura nudum quis
nveniet? Procul & de ultimis fi-
ibus pretium ejus.
i dederit homo omnem substan-
iam suam, adhuc nihil est.
Et si fecerit pœnitentiam ma-
gnam, adhuc exiguum est.
Et si apprehenderit omnem
cientiam, adhuc longè est.
Et si habuerit virtutem magnã,
t devotionem nimis ardentem,
dhuc multum sibi deest: scilicet
num, quod summè sibi necessa-
ium est.
Quid illud? ut omnibus relі-
tis se relinquat, & se totaliter
xuat, nihilq; de privato amore
etineat: cumq; omnia fecerit,
uæ facienda noverit nil se fecis-
e sentiat.

5. Non grande ponderet, quod

grandè æstimari possit: sed in veritate servum inutilem se pronuntiet, sicut veritas ait: Cùm feceritis omnia, quæ præcepta sunt vobis, dicite: Servi inutiles sumus.

Tunc verè pauper & nudus spiritu esse poterit, & cum Propheta dicere: Quia unicus & paupe sum ego.

Nemo tamen istô ditior, nem potentior, nemo liberior: qui s & omnia relinquere scit, & ad in infimum se ponere.

CAPUT XII.

De regia via Sanctæ Crucis.

1. Durus multis videtur hic sermo: Abnega temetipsum, tolle crucem tuam, & sequere Iesum.

Sed multò duriùs erit, audi illud extremum verbum: Disc dite à me maledicti in ignem æternum.

Qui enim modò libenter a diun

iunt, & ſequuntur verbum cruis: tunc non timebunt ab audiione æternæ damnationis.

Hoc ſignum crucis erit in cœo, & cum Dominus ad judicanum venerit.

Tunc omnes ſervi crucis, qui e crucifixo conformaverunt in ita, accedent ad Chriſtum judiem cum magna fiducia.

2. Quid igitur times tollere rucem, per quam itur ad regnum? In cruce ſalus, in cruce ita; in cruce protectio ab hoſtibus, in cruce infuſio ſupernæ uavitatis, in cruce robur mentis, in cruce gaudium ſpiritûs, in cruce ſumma virtutis, in cruce perfectio ſanctitatis.

Non eſt ſalus animæ, nec ſpes æternæ vitæ, niſi in cruce.

Tolle ergo crucem tuam, & ſequere Ieſum, & ibis in vitam æternam.

Præceſſit ille bajulans ſibi cru-

cem, & mortuus est pro te i
cruce; ut & tu tuam portes c
cem, & mori affectes in cruc

Quia si commortuus fueris,
tiam cum illo pariter vives.

Et si socius eris pœnæ, eris
gloriæ.

3. Ecce in cruce totum co
stat, & in moriendo totum j
cet: & non est alia via ad vita
& ad veram internam pacem, n
si via Sanctæ Crucis, & quotid
anæ mortificationis.

Ambula ubi vis, quære quo
cumq; volueris, & non inveni
altiorem viam supra; nec secu
orem viam infra, nisi viam Sa
ctæ Crucis.

Dispone & ordina omnia s
cundùm tuum velle & videre,
& non invenies, nisi semper al
quid pati debere, aut sponte,
aut invitè: & ita crucem semp
invenies.

Aut enim in corpore dolore
senti-

sentiens, aut in anima spiritûs tribulationem sustinebis.

4. Interdum à Deo relinqueris, interdum à proximo exerceberis, & quod amplius est, sæpe tibimetipsi gravis eris; nec tamen aliquo remedio vel solatio liberari, seu alleviari poteris: sed, donec Deus voluerit, oportet, ut sustineas.

Vult enim Deus, ut tribulationem sine consolatione pati discas, & ut illi totaliter te subiicias, & humilior ex tribulatione fias.

Nemo ita cordialiter sentit passionem Christi, sicut is, cui contigerit similia pati.

Crux ergo semper parata est, & ubique te exspectat.

Non potes effugere, ubicunq; cucurreris: quia quocunq; iveris, teipsum tecum portas, & semper teipsum invenies.

Converte te supra, converte te

te infra, converte te extra, converte te intra, & in his omnibus invenies crucem, & necesse est te ubiq; tenere patientiam, si internam vis habere pacem, & perpetuam promereri coronam.

5. Si libenter crucem portas portabit te; & ducet te ad desideratum finem, ubi scilicet finis patiendi erit, quamvis hic non erit.

Si invitè portas, onus tibi facis, & teipsum magis gravas: & tamen oportet ut sustineas.

Si abjicis unam crucem, aliam proculdubio invenies, & forsitan graviorem.

6. Credis tu evadere quod nullus mortalium potuit præterire?

Quis Sanctorum in mundo, sine cruce & tribulatione fuit?

Nec enim IESUS Christus, Dominus noster, unâ horâ sine dolore passionis fuit, quamdiu vixit.

Oportebat (ait) Christum pati, & re-

& resurgere à mortuis, & ita in-
rare in gloriam suam.

Et quomodo tu aliam viam,
uæris, quàm hanc regiam viam,
uæ est via Sanctæ Crucis?

7. Tota vita Christi, crux fuit,
& martyrium, & tu tibi quæris
equiem & gaudium?

Erras, erras, si aliud quæris,
uàm pati tribulationes: quia
ota ista vita mortalis, plena est
niseriis, & circũsignita crucibus.

Et quantò altiùs quis in spiri-
u profecerit, tantò graviores sæ-
e cruces invenit: quia exilij sui
œna magis ex amore crescit.

8. Sed tamen, iste sic multi-
liciter afflictus, non est sine le-
amine consolationis: quia fructũ
bi sentit accrescere ex sufferen-
ia suæ crucis.

Nam dum sponte se illi subji-
it omne onus tribulationis in
duciam divinæ consolationis cõ-
ertitur.

Et quantò caro magis per afflictionem atteritur, tantò spiritus ampliùs per internam gratiā roboratur.

Et nonnunquam in tantum cōfortatur ex affectu tribulationis & adversitatis, ob amorem conformitatis crucis Christi, ut se sine dolore & tribulatione esse non vellet: quoniam tanto se acceptiorem Deo credit, quantò plura & graviora pro eo perferre potuerit.

Non est istud hominis virtus sed gratia Christi, quæ tanta potest & agit in carne fragili: ut quod naturaliter semper abhorret & fugit, hoc fervore spiritû aggrediatur & diligat.

9. Non est secundùm hominē crucem portare, crucem amare, corpus castigare, & servituti subjicere, honores fugere; contumelias libenter sustinere, seipsum despicere, & despici optare: ad

versa quæque cum damnis perpeti, & nihil prosperitatis in hoc mundo desiderare.

Si ad teipsum respicis, nihil ejusmodi ex te poteris.

Sed si in Domino confidis, dabitur tibi fortitudo de cœlo, & subjicientur ditioni tuæ mundus & caro.

Sed nec inimicum diabolum timebis si fueris fide armatus, & cruce Christi signatus.

10. Pone te ergo, sicut bonus & fidelis servus Christi ad portãdam viriliter crucem Domini tui, pro te ex amore crucifixi.

Præpara te ad toleranda multa adversa & varia incommoda in hac misera vita: quia sic tecum erit; ubicumq; fueris: & sic revera invenies, ubicumq; latueris.

Oportet ita esse: & non est remedium evadendi à tribulatione malorum & dolore, quàm ut te patiaris.

Calicem Domini affectanter bibe, si amicus ejus esse, & partem cum eo habere desideras.

Consolationes Deo committe: faciat ipse cum talibus, sicut sibi magis placuerit.

Tu verò pone te ad sustinendum tribulationes, & reputa eas maximas consolationes: quia non sunt condignæ passiones hujus temporis ad futuram gloriam promerendam, etiamsi solus omnes posses sustinere.

11. Quando ad hoc veneris, quod tribulatio tibi dulcis est, & sapit pro Christo: tunc bene tecum esse existima, quia invenisti paradisum in terra.

Quamdiu pati grave tibi est, & fugere quæris; tamdiu malè habebis, & sequetur te ubiq; fuga tribulationis.

12. Si ponis te, ad quod esse debes, videlicet ad patiendum, moriendum, fiet citò meliùs, & pacem invenies. Etiamsi

Etiamsi raptus fueris usq; ad tertium cœlum cum Paulo, non es propterea securatus de nullo contrario patiendo.

Ego (inquit IESUS) ostendam illi, quanta oporteat eum pro nomine meo pati.

Pati ergo tibi remanet, si Iesum diligere, & perpetuò illi servire placet.

13. Utinam dignus esses aliquid pro nomine IESU pati: quàm magna gloria remaneret tibi, quanta exultatio omnibus Sanctis Dei, quāta quoq; ædificatio esset proximi?

Nam patientiam omnes recōmendant, quamvis pauci tamen pati velint.

Meritò deberes libenter modicum pati pro Christo, cum multò graviora patiuntur pro mundo.

14. Scias pro certo, quia morientem te oportet ducere vitam.

Et quanto quisq; plus sibi mo-

ritur

ritur, tantò magis Deo vivere incipit.

Nemo aptus est ad comprehendendum cœlestia, nisi se submiserit ad portandum pro Christo adversa.

Nihil Deo acceptiùs, nihil tibi salubriùs in mundo isto, quàm libenter pati pro Christo.

Et si eligendum tibi esset, magis optare deberes, pro Christo adversa pati, quàm multis consolationibus recreari: quia Christo similior esses, & omnibus Sanctis magis conformior.

Non enim ista meritum nostrum, & profectus status nostri, in multis svavitatibus & consolationibus: sed potiùs in magnis gravitatibus, & tribulationibus perferendis.

15. Siquidem aliquid meliùs & utiliùs saluti hominum quàm pati fuisset; Christus utiq; verbo & exemplo ostendisset.

Nam

Nam & ſequentes ſe diſcipulos, omneſq; eum ſequi cupiētes, manifeſte ad crucem portandam hortatur, & dicit: Si quis vult venire poſt me, abneget ſemetipſum, & tollat crucem ſuam; & ſequatur me.

Omnibus ergo perfectis & ſcrutatis, ſit hæc concluſio finalis: Quoniam per multas tribulationes oportet nos intrare in regnū Dei.

THOMÆ A KEMPIS CANONICI REGULARIS Ordinis S. Auguſtini DE IMITATIONE CHRISTI LIBER TERTIUS.

De interna conſolatione.

CAPUT I.

De interna Chriſti locutione ad animam fidelem.

1. AUdiā, quid loquatur in me Domi-

Dominus Deus: Beata anima, quæ Dominum in se loquentem audit: & de ore ejus consolationis verbum accipit.

Beatæ aures, quæ venas divini susurri suscipiunt, & de mundi hujus susurrationibus nihil advertunt.

Beatæ planè aures, quæ non vocem foris sonantem, sed intus auscultant veritatem docentem.

Beati oculi, qui exterioribus clausi, interioribus autem sunt intenti.

Beati, qui interna penetrant, & ad capienda arcana cœlestia, magis ac magis, per quotidiana exercitia, se student præparare.

Beati qui Deo vacare gestiunt & ab omni impedimento sæculi se excutiunt.

2. Animadverte hæc, anima mea: claude sensualitatis tuæ ostia: ut possis audire, quid in te loquatur Dominus Deus tuus.

Hæc

Hæc dicit dilectus tuus: Salus tua ego sum, pax tua & vita tua. Serva te apud me, & pacem invenies.

Dimitte omnia transitoria, quære æterna.

Quid sunt omnia temporalia, nisi seductoria? Et quid juvant omnes creaturæ, si fueris à Creatore deserta?

Omnibus ergo abdicatis Creatori tuo te redde placitam ac fidelem, ut veram valeas apprehendere beatitudinem.

CAPUT II.

Quod veritas intus loquitur sine strepitu verborum.

1. LOquere Domine, quia audit servus tuus.

Servus tuus sum ego, da mihi intellectum, ut sciam testimonia tua.

Inclina cor meum in verba oris tui, fluat ut ros eloquium tuum.

Dicebant olim filii Israël ad Moy-

Moysen: loquere tu nobis, & audiemus: non loquatur nobis Dominus ne fortè moriamur.

Non sic Domine, non sic oro: sed magis cum Samuele Propheta humiliter ac desideranter obsecro.

Loquere Domine: quia audit servus tuus. Non loquatur mihi Moyses, aut aliquis de Prophetis: sed tu potiùs loquere Domine Deus, inspirator & illuminator omnium Prophetarum: quia tu solus sine eis potes me perfectè imbuere; illi autem sine te nihil proficient.

2. Possunt quidem verba sonare, sed spiritum non conferunt.

Pulchriter dicunt, sed te tacente cor non acccedunt.

Literas tradunt, sed tu sensum aperis

Mysteria proferunt, sed tu reseras intellectum signatorum.

Mandata edicunt, sed tu juvas ad perficiendum, viam ostendúnt,

ſed tu confortas ad ambulandum.

Illi foris tantùm agunt, ſed tu corda inſtruis & illuminas.

Illi exteriùs rigant, ſed tu fœcunditatem donas.

Illi clamant verbis, ſed tu auditui intelligenriam tribuis.

3. Non ergo loquatur mihi Moyſes, ſed tu Domine Deus meæterna veritas: ne fortè moriar & ſine fructu efficiar, ſi fuero tantùm foris admonitus, & intus non accenſus: ne ſit mihi ad judicium verbum auditum & non factum: cognitum, nec amatum: creditum, & non ſervatum.

Loquere igitur Domine, quia audit ſervus tuus: verba enim vitæ æternæ habes.

Loquere mihi, ad qualemcunq; animæ meæ conſolationem, & ad totius vitæ meæ emendationem: tibi autem, ad laudem & gloriam, & perpetuum honorem.

CA-

CAPUT III.

Quod verba Dei, cum humilitate ſunt audienda, & quod multi ea non ponderant.

1. AUdi fili verba mea, verba ſvaviſſima, omnẽ Philoſophorum & Sapiẽtium hujus mundi ſcientiam excedentia.

Verba mẽa ſpiritus & vita ſunt nec humano ſenſu penſanda.

Non ſunt ad vanam complacentiam trahenda, ſed in ſilentio audienda, & cum omni humilitate atq; magno affectu ſuſcipiẽda.

Et dixit: Beatus, quem tu erudieris Domine, & de lege tua docueris eum: ut mitiges ei à diebus malis, & non deſoletur in terra.

2. Ego, inquit Dominus: docui Prophetas ab initio, & uſque nunc non ceſſo omnibus loqui: ſed multi ad vocem meam ſurdi ſunt, & duri.

Plures mundum libentiùs audiunt,

unt, quàm Deum: faciliùs sequū-tur carnis suæ appetitum, quàm Dei beneplacitum.

Promittit mundus temporalia, & parva: & servitur ei aviditate magna: ego promitto summa & æterna, & torpescunt mortalium corda.

Quis tantâ curâ mihi in omnibus servit & obedit, sicut mundo & dominis ejus servitur? Erubesce Sidon, ait mare. Et, si causam quæris, audi quare.

Pro modica præbenda, longa via curritur: pro æterna vita à multis vix pes semel à terra levatur.

Vile pretiū quæritur: pro uno numismate interdum turpiter litigatur: vana re & parva promissione die noctuq; fatigari non timetur.

3. Sed proh pudor, pro bono incommutabili, pro prœmio inæstimabili; vel ad modicum fatigari pig...

Eru-

Erubesce ergo serve piger & quærulose, quod illi paratiores inveniuntur ad perditionẽ, quàm tu ad vitam. Gaudent illi ampliùs ad vanitatem, quàm tu ad veritatem.

Equidem à spe sua nonnunquam frustrantur, sed promissio mea neminem fallit, nec confidẽtem mihi dimittit inanem.

Quod promisi, dabo; quod dixi, implebo; si tamen usq; ad finem fidelis in dilectione mea quis permanserit.

Ego remunerator sum omnium bonorum, & fortis probator omnium devotorum.

4. Scribe verba mea in corde tuo, & pertracta diligenter: erunt enim in tempore tentationis valdè necessaria.

Quod non intelligis cùm legis, cognosces in die visitationis.

Dupliciter soleo electos meos visitare tentatione scilicet & consolatione. Et

Et duas lectiones quotidie lego, unam increpando eorum vitia, alteram exhortando ad virtutum incrementa.

Qui habet verba mea, & spernit ea, habet qui judicet eum in novissimo die.

Oratio ad implorandum devotionis gratiam.

1. DOmine Deus meus, omnia bona mea, tu es. Et quis ego sum, ut audeam ad te loqui? Ego sum pauperrimus servus tuus; & abjectus vermiculus: multò pauperior & contemptibilior, quàm scio, & dicere audeo. Memento tamen Domine, quia nihil sum, nihil habeo, nihilq; valeo.

Tu solus bonus, justus & sanctus: tu omnia potes, omnia præstas, omnia imples, solùm peccatorem inanem relinquens.

Reminiscere miserationum tuarum, & imple cor meum gratiâ tuâ, qui non vis esse vacua opera tua.

6. Quo

6. Quomodo possum me tolerare in hac misera vita: nisi me confortaverit misericordia & gratia tua?

Noli avertere faciem tuam à me: noli visitationem tuam prolongare: noli consolationem tuam abstrahere, ne fiat anima mea sicut terra, sine aqua tibi.

Domine doce me facere voluntatem tuam; doce me coram te dignè & humiliter conversari: quia sapientia mea tu es, qui in veritate me cognoscis, & cognovisti antequam fieret mundus, & antequam natus essem in mundo

CAPUT IV.

Quod in veritate & humilitate coram Deo conversandum est.

1. FIli, ambula coram me in veritate; & in simplicitate cordis tui quære me semper.

Qui ambulat coram me in veritate, tutabitur ab incursibus malis, & veritas liberabit eum à sedu-

ēductoribus & detractionibus i-
iquorum.

Si veritas te liberaverit, verè
ber eris, & non curabis de va-
is hominum verbis.

Domine, verũ eſt. Veritas tua
ne doceat, ipſa me cuſtodiat, &
ſque ad ſalutarem finẽ conſervet.
Ipſa me liberet ab omni affecti-
ne mala, & inordinata dilectio-
e: & ambulabo tecum in magna
ordis libertate.

2. Ego te docebo (ait Veritas)
uæ recta ſunt, & placita corã me.

Cogita peccata tua, cum diſpli-
entia magna & mœrore: & nun-
uam reputes te aliquid eſſe pro-
ter opera bona.

Revera peccator es, & multis
aſſionibus obnoxius & implica-
is.

Ex te ſemper ad nihil tendis;
to laberis, cito vinceris, cito tur-
aris, cito diſſolveris.

Non habes quidquam unde poſ-

sis gloriari, sed multa, unde te de-
beas vilificare: quia multò infir-
mior es, quàm vales cõprehendere

3 Nihil ergo magnum tibi vi-
deatur ex omnibus quæ agis.

Nil grande, nil pretiosum & ad-
mirabile, nil reputatione apparea-
dignum: nil altum; nihil vere lau-
dabile & desiderabile, nisi quo-
æternum est.

Placeat tibi super omnia ætern-
veritas: displiceat tibi semper tu-
maxima vilitas.

Nil sic timeas, sic vituperes &
fugias, sicut vitia & peccata tu-
quæ magis displicere debent quàm
quælibet rerum damna.

Quidam non sincerè coram m-
ambulant, sed quadam curiosita-
& arrogantiâ ducti, volunt secr-
ta mea scire, & alta Dei intellig-
re; se & suam salutem negligent-

Hi sæpe in magnas tentation-
& peccata propter suam superbia-
& curiositatem, me eis adversa-
te, labuntur. 4. Tim

4. Time judicia Dei, expavesce,
am omnipotentis.

Noli autem discutere opera Al-
ſsimi ſed tuas iniquitates perſcru-
re, in quantis deliquiſti, & quã
ulta bona neglexiſti.

Quidam ſolùm portant ſuam
evotionem in libris; quidã in ima-
nibus quidam autem in ſignis ex-
rioribus & figuris.

Quidam habent me in ore, ſed
odicum eſt in corde.

Sunt alii, qui intellectu illu-
inati & affectu purgati, ad æter-
 ſemper anhelant: de terrenis
aviter audiunt, neceſſitatibus na-
ræ dolenter inſerviunt: & hi ſẽ-
int, quid ſpiritus veritatis loqui-
r in eis: quia docet eos terrena
ſpicere, & amare cœleſtia: mun-
im negligere, & cœlum tota die
 nocte deſiderare.

CAPUT V.

e mirabili affectu divini amoris.

Enedico te Pater cœleſtis, Pater

Domini mei Jesu Christi, quia m
pauperis dignatus es recordari.

O pater misericordiarum, Deus totius consolationis, grati tibi, qui me indignum omni co solatione, quandoque tua recre consolatione.

Benedico te semper & glorifi cum unigenito Filio tuo & Spi tu Sancto paraclito; in sæcula s culorum.

Eja Domine Deus amator sa cte meus, cum tu veneris in c meum, exultabunt omnia interi ra mea.

Tu es gloria mea & exulta cordis mei.

Tu spes mea & refugium me in die tribulationis meæ.

2. Sed quia adhuc debilis s in amore, & imperfectus in vir te; ideo necesse habeo à te c fortari & consolari: propterea sita me sæpiùs & instrue disci nis sanctis.

Libera me à passionibus malis, sana cor meum ab omnibus affe-ionibus inordinatis; ut intus sa-tus & bene purgatus, aptus effi-ar ad amandum, fortis ad patien-am, stabilis ad perseverandum.

3. Magna res est amor, magnū nnino bonum: quod solum le-facit omne onerosum, & fert qualiter omne inæquale.

Nam onus sine onere portat & nne amarum dulce ac sapidum ficit.

Amor Jesu nobilis, ad magna o-eranda impellit, & ad desideran-semper perfectiora excitat.

Amor vult esse sursum; nec ul-s infimis rebus retineri.

Amor vult esse liber, & ab omni undana affectione alienus, ne in-rnus ejus impediatur aspectus: per aliquod commodum tem-orale implicationes sustineat, aut er incommodum succumbat.

Nihil dulcius est amore, nihil

fortius, nihil altius, nihil latiu nihil jucundius, nihil plenius, ne melius in cœlo & in terra: quia a mor ex Deo natus eſt, nec poteſ niſi in Deo, ſuper omnia creat quieſcere.

4. Amans volat, currit, & la tatur; liber eſt & non tenetur.

Dat omnia pro omnibus, & ha bet omnia pro omnibus, quia i uno ſummo ſuper omnia quieſci ex quo omne bonum fluit & pre cedit.

Non reſpicit ad dona, ſed a donantem ſe convertit ſuper o mnia bona.

Amor modum ſæpè neſcit, ſe ſuper omnem modum ferveſcit.

Amor onus non ſētit, labores n reputat: plus affectat, quàm vale de impoſſibilitate non cauſatu quia cuncta ſibi poſſe, & licere a bitratur.

Valet igitur ad omnia, & mu ta implet, & effectui mancipat, u bi non

i non amans deficit & jacet.

5. Amor vigilat, & dormiens on dormitat.

Fatigatus non laſſatur: arctatus on coarctatur territus non con-irbatur: ſed ſicut vivax flamma : ardens facula ſurſum erumpit, cureque pertranſit.

Si quis amat, novit quid hæc ox clamet.

Magnus clamor in auribus Dei ſt ipſe ardēs affectus animæ, quæ icit: Deus meus, amor meus, tu ɔtus meus & ego totus tuus.

6. Dilata me in amore, ut di-:am interiori cordis ore deguſta-: quàm ſuave ſit amare, & in a-iore liqueſieri & natare.

Teneat amore, vadens ſupra me ræ nimio fervore & ſtupore.

Cantem amoris canticum; ſe-uar te dilectum meum in altum, eficiat in laude tua anima mea, ıbilans ex amore.

Amem te plus quàm me: nec

 me

me nisi propter te: & omnes in t
qui vere amant te, sicut jubet l
amoris lucens ex te.

7. Est amor velox sincerus, p
us, jucundus & amœnus, forti
patiens, fidelis, prudens, longan
mis, virilis, & seipsum nunqua
quærens.

Ubi enim seipsum aliquis quæ
rit, ibi ab amore cadit.

Est amor circumspectus, hum
lis, & rectus: non mollis, non le
vis, nec vanis intendens re
bus: sobrius, castus, stabilis, qui
etus, & in cunctis sensibus custo
ditus.

Est amor subiectus, & obedien
prælatis, sibi vilis & despectus
Deo devotus & gratificus, fidens &
sperans semper in eo, etiam cum
sibi non sapit Deus: quia sine do
lore non vivitur in amore.

8. Qui non est paratus omnia
pati, & ad voluntatem stare dile
cti non est dign9 amator appellari

Opor-

Oportet amantem, omnia dura
ꝛ amara propter dilectum liben-
ꝛr amplecti, nec ob contraria ac-
identia ab eo deflecti.

CAPUT VI.

De probatione veri amatoris.

FIli, non es adhuc fortis, &
. prudens amator.

Quare Domine? Quia propter
nodicam contrarietatem deficis à
œptis, & nimis avidè consolatio-
em quæris.

Fortis amator stat in tentatio-
ibus, nec callidis credit persuasi-
nibus inimici.

Sicut ei in prosperis placeo, ita
ı adversis displiceo.

2. Prudens amator, non tam do
um amantis considerat, quàm
ıntis amorem.

Affectum potiùs attendit, quā
nsum: & infra dilectum omnia
ata ponit.

Nobilis amator non quiescit in
ono, sed in me super omne donū.

Non eſt ideo totum perditum ſi quandoq; minus bene de me vel de Sãctis meis ſentis, quàm velles.

Affectus ille bonus & dulcis quem interdum percipis, effectus gratiæ præſentis eſt, & quidam prægustus patriæ cœleſtis: ſuper quo non nimium innitendũ, quia vadit venit.

Certare autem adverſus incidẽtes malos motus animi, ſuggeſtionemq; ſpernere diaboli, inſigne eſt virtutis & magni meriti.

3. Non ergo te conturbent alienæ phantaſiæ, de quacumq; materia ingeſtæ.

Forte ſerva propoſitum; & intentionem rectam ad Deum.

Nec eſt illuſio, quod aliquando in excelſum ſubito raperis, & ſtatim ad ſolitas ineptias cordis reverteris.

Jllas enim invitè magis pateris, quàm agis: & quam diu diſplicent & reniteris, meritum eſt & non perditio.

4. Scito, quod antiquus inimicus omninò nititur impedire desiderium tuum in bono, & ab omni devoto exercitio evacuare: à Sanctorum scilicet cultu, à pia passionis meæ memoriâ, à peccatorum utili recordatione, à proprij cordis custodia, & à firmo proposito proficiendi in virtute.

Multas malas cogitationes ingerit, ut tædium tibi faciat & horrorem: ut ab oratione revocet, & sacra lectione.

Displicet sibi humilis confessio, & (si posset) à communione cessare faceret.

Non credas ei, neq; cures illum licet sæpiùs tibi deceptionis tetenderit laqueos.

Tibi imputa, cum mala inferit, & immunda.

Dicito illi: Vale immunde spiritus, erubesce miser valde immundus es tu, qui talia infers auribus meis.

Disce-

Discede à me seductor pessim
non habebis in me partem ullam
sed Iesus mecum erit, tanquam
bellator fortis, & tu stabis cõfusu

Malo mori; & omnem pœnam
subire quàm tibi consentire.

Tace & obmutesce, non aud
am te ampliùs licet plures mih
moliris molestias.

Dominus illuminatio mea &
salus mea; quem timebo? Si con
sistant advetsum me castra, non ti
mebit cor meum: Dominus adju
tor meus, & redemptor meus.

5. Certa tanquam miles bonus
& si interdum ex fragilitate cor
ruis, resume vires fortiores priori
bus, confidens de ampliori grati
mea: & multum præcave à van
complacentia & superbia.

Propter hoc multi in errorem
ducuntur; & in cæcitatem pæn
incurabilem quandoque labuntur

Sit tibi in cautelam, & perpetu
am humilitatem, ruina hæc super
borum,

borum, de se stultè præsument

CAPUT VII.

De occultanda gratia, sub humilitatis custodia.

1. FIli, utilius est tibi & securius devotionis gratiam abscondere, nec in altum te efferre, nec multum inde loqui, neque multum ponderare: sed magis temetipsum despicere, & tanquam indigno datam timere.

Non est huic affectioni tenacius inhærendum, quæ citiùs potest mutari in contrarium.

Cogita in gratia, quam miser & inops esse soles sine gratia.

Nec est in eo tantum spiritualis vitæ profectus, cum consolationis habueris gratiam: sed quum humiliter, & abnegatè, patienterq; tuleris ejus subtractionem: ita, quod tunc ab orationis studio non torpeas, nec reliqua opera tua ex usu facienda omninò dilabi permittas: sed sicut meliùs potueris & intel-

lexe-

xeris, libenter quod in te est fa-
cias: nec propter ariditatem, seu
nxietatem mentis quam sentis,
e totaliter negligas.

2. Multi enim sunt, qui cum
non bene eis successerit, statim im-
patientes fiunt aut desides.

Non enim semper est in potesta-
te hominis via eius, sed Dei est
dare, & consolari, quando vult &
qui vult sicut sibi placuerit, & non
amplius.

Quidam incauti, propter devo-
tionis gratiam, seipsos destruxe
runt: quia plus agere voluerunt
quàm potuerunt, non pensante
suæ parvitatis mensuram, sed ma
gis cordis affectum sequentes, qu
rationis judicium.

Et quia majora præsumpserun
quàm Deo placitum fuit, ideirc
gratiam cito perdiderunt.

Facti sunt inopes, & viles rel
cti, qui in cælum posuerunt nidu
sibi: ut humiliati & depaupera
discan

discant non in alis suis volare, s
sub pennis meis sperare.

Qui adhuc novi sunt & impe
ti in via Domini, nisi consilio
scretorum se regant, faciliter de
pi possunt & elidi.

3. Quod si suum sentire ma
sequi, quàm aliis exercitatis cr
dere volunt, erit eius periculos
exitus; si tamen retrahi à propr
conceptu noluerint.

Raro sibi ipsis sapientes, ab al
regi humiliter patiuntur.

Melius est, sapere modicum
humilitate & parva intelligent
quam magni scientiarum thesa
cum vana complacentia.

Melius est tibi minùs habe
quàm multū unde posses superbi

Non satis discretè agit, qui
totum lætitiæ tradit, oblivisce
pristinæ inopiæ suæ, & casti tim
ris Domini, qui timet gratiam
blatam amittere.

Nec etiam satis virtuosè sapi
qui

ui tempore adverſitatis, & cuiuſ-
ue gravitatis, nimis deſperare ſe
erit, & minùs fidenter de me
uàm oportet, recogitat ac ſentit.

4. Qui tempore pacis nimis ſe-
urus eſſe voluerit, ſæpe tempore
elli nimis dejectus & formidolo-
us reperietur.

Si ſcires ſemper humilis & mo-
licus in te permanere, nec non ſpi-
itum tuum bene moderari & re-
ere, non incideres tam cito in
ericulum & offenſam.

Conſilium bonum eſt, ut fervo-
is ſpiritu concepto, mediteris,
uid futurū ſit abſcedente lumine.

Quod dum contigerit, recogita
denuo lucem poſſe reverti, quā
d cautelam tibi, mihi autem ad
loriam, ad tempus ſubtraxi.

5. Utilior eſt ſæpe talis proba-
io, quàm ſi ſemper proſpera pro
tua haberes voluntate.

Nam merita non ſunt ex hoc e-
ſtimanda: ſi quis plures viſio-

nes aut consolationes habeat; vel
i peritus sit in Scripturis, aut in
altiori ponatur gradu: sed si vera
fuerit humilitate fundatus, & divi-
na charitate repletus: si Dei hono-
rem pure & integre semper quæ-
rat: si seipsum nihil reputet, & in
veritate despiciat, atque ab aliis
etiam despici & humiliari magis
gaudeat, quàm honorari.

CAPUT VIII.

De Vili æstimatione suiipsius in oculis Dei.

1. LOquar ad Dominum meum, cum sim pulvis & cinis? Si me ampliùs reputavero, ecce tu stas contra me: & dicunt testimonium verum iniquitates meæ, nec possum contradicere.

Si autem me vilificavero, & ad nihilum redegero, & ab omni propria reputatione defecero, atque (sicut sum) pulverisavero erit mihi propitia gratia tua, & vicina cordi meo lux tua: & omnis æsti-

matio,

matio, quantulacumq; minima, valle nihileitatis meæ submergetur, & peribit in æternum.

Jbi ostendis me mihi quid sum quid fui, & quo deveni; quia nihil sum, & nescivi.

Si mihi ipsi relinquor ecce nihil, & tota infirmitas.

Si autem subitò me respexeris statim fortis efficior, & novo repleor gaudio.

Et mirum valde, quod sic repẽte sublevor, & tam benignè à te complector, qui proprio pondere semper ad ima feror.

2. Facit hoc amor tuus, gratis præveniens me, & in tam multis subveniens necessitatibus à gravibus quoque custodiens me periculis, & ab innumeris (ut verè dicã) eripiens malis.

Me siquidem male amando me perdidi: & te solum quærendo & purè amnado, me & te pariter inveni, atque ex amore profundiùs ad ni-

id nihilum me redegi.

Quia tu, ô dulcissime, facis mecum supra meritum omne, & supra id, quâm audeo sperare vel rogare.

3. Benedictus sis Deus meus; quia licet ego omnibus bonis sim indignus, tua tamen nobilitas & infinita bonitas nunquam cessat benefacere etiam ingratis & longe à te aversis.

Converte nos ad te, ut simus grati, humiles & devoti; quia salus nostra tu es, virtus, & fortitudo nostra.

CAPUT IX.

Quod omnia ad Deum sicut ad finem ultimum sunt referenda.

1. Fili, ego debeo esse finis tuus supremus & ultimatus, si verè desideras esse beatus.

Et hac intentione purificabitur affectus tuus, sæpius ad seipsum & ad creaturas malè incurvatus.

Nam si teipsum in aliquo quæris,

ris, statim in te deficis & arescis.

Omnia ergo ad me principaliter referas, quia ego sum, qui omnia dedi.

Sic singula considera, sicut ex summo bono manantia: & ideo ad me, tanquam ad suam originem, cuncta sunt reducenda.

2. Ex me pusillus & magnus, pauper & dives, tanquam ex fonte vivo, aquam vivam hauriunt: & qui mihi sponte & libere deserviunt, gratiã pro gratia accipient.

Qui tamen extra me voluit gloriari, vel in aliquo privato bono delectari, non stabilietur in vero gaudio, neq; in corde suo dilatabitur, sed multipliciter impedietur & angustiabitur.

Nihil ergo tibi de bono adscribere debes, nec alicui homini virtutem attribuas: sed totũ da Deo, sine quo nihil habet homo.

Ego totum dedi, ego totum habere volo: & cum magna districti-

one;

one, gratiarum actiones requiro.

3. Hæc est veritas, quâ fugatur gloriæ vanitas.

Et si intraverit cœlestis gratia, & vera charitas, non erit aliqua invidia, nec cōtractio cordis, neq; privatus amor occupabit.

Vincit enim omnia divina charitas, & dilatat omnes animæ vires.

Si rectè sapis, in me solo gaudebis, in me solo sperabis: quia nemo bonus nisi solus Deus, qui est super omnia laudādus, & in omnibus benedicendus.

CAPUT X.

Quod spretô mundô, dulce est Servire Deo

1. NUnc iterum loquar Domine & non silebo, dicam in auribus Dei mei, Dōmini mei, & Regis mei, qui est in excelso.

O quàm magna multitudo dulcedinis tuæ, Domine, quam abscōdisti timentibus te? Sed quid est amantibus? quid toto corde tibi

servi

servientibus? Vere ineffabilis dulcedo contemplationis tuæ, quam largiris amantibus te.

In hoc maximè ostendisti mihi dulcedinem charitatis tuæ, quia cum non essem, fecisti me: cum errarem longè à te, reduxisti me, ut servirem tibi, & præcepisti ut diligam te.

2. O fons amoris perpetui quid dicam de te? Quomodo potero tui oblivisci, qui mei dignatus es recordari, etiam postquam contabui & perij? Fecisti ultra omnem spem, misericordiam cum servo tuo: & ultra omne meritum, gratiam & amicitiam exhibuisti.

Quid retribuam tibi pro gratia ista? Non enim omnibus datum est, ut omnibus abdicatis, sæculo renuntient, & monasticam vitam assumant.

Nunquid magnum est, ut tibi serviam, cui omnis creatura servire tenetur? Non magnum mihi vide-

ideri debet ſervire tibi: ſed hoc
otiùs magnum mihi & mirandū
pparet, quod tam pauperē & in-
ignum dignaris in ſervum recipe-
, & dilectis ſervis tuis adunare.

3. Ecce omnia tua ſunt, quæ ha-
eo & unde tibi ſervio.

Verumtamen vice verſa, tu ma-
is mihi ſervis quàm ego tibi.

Ecce cœlum & terra, quæ in
iniſterium hominis creaſti, præ-
o ſunt, & faciunt quotidie quœ-
imque mandaſti: & hoc parum
ſt, quin etiam Angelos in mini-
erium hominis ordinaſti.

Tranſcendis autem hæc omnia,
uod tu ipſe homini ſervire digna-
is es & teipſum daturum ei pro-
iſiſti.

4. Quid dabo tibi pro omni
us iſtis millibus bonis?

Utinam poſſem tibi ſervire cun-
is diebus vitæ meæ!

Utinam vel uno die, dignum
rvitium exhibere ſufficerem!

Verè

Verè tu es dignus omni hon[o]re, & laude æterna.

Verè Dominus meus es, & eg[o] pauper ſervus tuus, qui totis vir[i]bus teneor tibi ſervire, nec un[-]quam in laudibus tuis debeo f[a]ſtidire.

Sic volo, ſic deſidero: & qui[c]quid mihi deeſt, tu digneris ſu[p]plere.

5. Magnus honor, magna gl[o]ria, tibi ſervire, & omnia pr[o]pter te contemnere.

Habebunt enim gratiam m[a]gnam, qui ſponte ſe ſubjeceri[nt] tuæ ſanctiſſimæ ſervituti.

Invenient ſvaviſſimam Spirit[us] Sancti conſolationem, qui pro [a]more tuo omnem carnalem abj[e]cerint delectationem.

Conſequentur magnam men[tis] libertatem, qui arctam pro n[o]mine tuo ingrediuntur viam, [&] omnem mundanam neglexerin[t] curam.

6. O

6. O grata & jucunda Dei ser-
itus, quâ homo veraciter efficitur
ber & sanctus!
O sacer status religiosi famu-
tûs, qui hominem Angelis red-
it æqualem, Deo placabilem,
æmonibus terribilem, & cunctis
delibus commendabilem!
O amplectendum & semper
ptandum servitium, quo sum-
ium promeretur bonum, & gau
ium acquiritur sine fine mansu-
im.

CAPUT XI.

Quod desideria cordis examinanda sunt & moderanda.

FIli, oportet te adhuc multa addiscere, quæ necdum benè idicisti.
Quæ sunt hæc Domine? Ut esiderium tuum ponas totaliter cundùm beneplacitum meum: tui ipsius amator non sis, sed eæ voluntatis cupidus æmulaor.

Desi-

Desideria te sæpè accendunt, & vehementer impellunt: sed cō-sidera, an propter honorem me-um, an propter tuum commodu magis movearis.

Si ego sum in causa, bene co-tentus eris, quomodocumq; ord-navero: si autem de proprio qua-situ aliquid latet, ecce hoc e- quod te impedit & gravat.

2. Cave ergo, ne nimiùm inn-taris super desiderio præconcept- me non consulto: ne forte post- pœniteat, aut displiceat, qu- primò placuit, & quasi pro me-ore zelasti.

Non enim omnis affectio, q- videtur bona, statim est sequen- sed neq; omnis contraria affect- ad primum fugienda.

Expedit interdum refrenati-ne uti, etiam in bonis studiis, desideriis: ne per importunitat- mentis distractionem incurras; aliis per indisciplinationem sc- dalu-

lum generes, vel etiam per retentiam aliorum, subitò turberis corruas.

3. Interdum verò oportet violentiâ uti, & viriliter appetitui nsitivo contraire, nec advertere iid velit caro, & quid non velit: d hoc magis satagere, ut subjea sit etiam nolens spiritui.

Et tamdiu castigari debet, & gi servituti subesse, donec parasit ad omnia, paucisq; contentari discat, & simplicibus delearı, nec contra aliquod inconniens mussitare.

CAPUT XII.

e informatione patientiæ, & luctamine adversus concupiscentias.

DOmine Deus, ut video, patientia est mihi valde necessa: multa enim in hac vita acciınt contraria.

Nam qualitercumq; ordinavero

de pace mea, non potest esse si
bello, & dolore vita mea.

Ita est, fili. Sed volo te non t
lem quærere pacem, quæ tentati
nibus careat, aut contraria no
sentiat; sed tunc etiam æstima
pacem invenisse, cum fueris var
tribulationibus exercitatus, &
multis contrarietatibus probatu

2. Si dixeris, te non posse mu
ta pati: quomodo tunc sustineb
ignem purgatorii? De duob
malis, minus est semper elige
dum.

Ut ergo æterna futura suppl
cia possis evadere, mala præsent
studeas pro Deo æquanimiter to
lerare.

An putas quod homines sæcu
hujus nihil vel parum patiantu
Nec hoc invenies; etiamsi delic
tissimos quæsieris.

Sed habent, inquis multas d
lectationes, & proprias sequunt
voluntates: ideoq; parum pond
rant suas tribulationes. Est

Esto, ita sit, ut habeant quidquid voluerint: sed quamdiu putas, durabit?

3. Ecce quemadmodum fumus deficient abundantes in sæculo, & nulla erit recordatio præteritorum gaudiorum.

Sed & cum adhuc vivunt, non sine amaritudine & tædio ac timore in eis quiescunt.

Ex eadem namq; re, unde sibi delectationem concipiunt, inde doloris pœnam frequenter recipiunt.

Justè illis fit: ut quia inordinatè delectationes quærunt & sequuntur, non sine confusione & amaritudine eas expleant.

4. O quàm breves, quàm falsæ, quàm inordinatæ & turpes omnes sunt!

Verumtamen præ ebrietate & cæcitate non intelligunt: sed velut muta animalia, propter modicum corruptibilis vitæ delecta-

mentum, mortem animæ incur- runt.

Tu ergo fili, post concupiscentias, & à voluntate tua avertere.

Delectare in Domino, & dabit tibi petitiones cordis tui.

5. Etenim si veraciter vis delectari, & ambundantiùs à me consolari: ecce in contemptu omnium mundanorum, & in abscissione omnium infirmarum delectationum, erit benedictio tua, & copiosa tibi reddetur consolatio.

Et quantò te plus ab omni creaturarum solatio subtraxeris, tantò in me svaviores & potentiores consolationes invenies.

Sed primò, non sine quadam tristitia & labore certaminis ad has pertinges.

Obsistet inolita consvetudo, sed meliori consvetudine devincetur.

Remurmurabit caro, sed fervore spiritûs frenabitur.

Instigabit & exacerbabit te serpens anti-

antiquus, sed oratione fugabitur: insuper & labore utili aditus ei magnus obstruetur.

CAPUT XIII.

De obedientia humilis subditi ad exemplum JESU Christi.

1. FIli, qui se subtrahere nititur ab obedientia, ipse subtrahit à gratia.

Et qui quærit habere privata, amittit communia.

Qui non libenter & sponte, suo superiori se subdit; signum est quòd caro sua necdum perfectè sibi obedit, sed sæpè recalcitrat & remurmurat.

Disce ergo celeriter superiori tuo te submittere, si carnem propriam optas subiugare.

Citiùs namq; exterior vincitur inimicus, si interior homo non fuerit devastatus.

Non est molestior & pejor animæ hostis, quàm tu ipse tibi, non bene concordans spiritui.

Oportet omnino verum te assumere tui ipsius contemptum, si vis prævalere adversus carnem & sangvinem.

2. Quia adhuc nimis inordinatè te diligis, ideo plenè te resignare aliorum voluntati trepidas. Sed quid magnum, si tu qui pulvis es & nihil, propter Deum te homini subdis: quando ego omnipotens & altissimus qui cuncta creavi ex nihilo, me homini propter te humiliter subjeci? Factus sum omnium humillimus & infimus, ut tuam superbiam, mea humilitate vincerem.

Disce obtemperare, pulvis.

Disce te humiliare, terra & limus, & sub omnium pedibus incurvare.

Disce voluntates tuas frangere, & ad omnem subjectionem te dare.

3. Exardesce contra te, nec patiaris tumorem in te vivere: sed

ita

ita ſubjectum & parvulum te exhibe; ut omnes ſuper te ambulare poſſint; & ſicut lutum platearum conculcare.

Quid habes homo inanis conqueri? quid ſordide peccator potes contradicere exprobrantibus tibi, qui toties Deum offendiſti, & infernum multoties meruiſti?

Sed pepercit tibi oculus meus quia pretioſa fuit anima tua in conſpectu meo: ut cognoſceres dilectionem meam, & gratus ſemper beneficiis meis exiſteres; & ut ad veram ſubjectionem & humilitatem te jugiter dares, patienterque proprium contemptum ferres.

CAPUT XIV.

De occultis Dei iudiciis conſiderandis, ne extollamur in bonis.

1. INtonas ſuper me judicia tua Domine, & timore ac tremore concutis omnia oſſa mea, & expaveſcit anima mea valde.

Sto attonitus, & confidèro; quia cœli non sunt mundi in conspectu tuo.

Si in Angelis reperisti pravitatem, nec tamen pepercisti, quid fiet de me?

Ceciderunt stellæ de cœlo; & & ego pulvis quid præsumo?

Quorum opera videbantur laudabilia, ceciderunt ad infima: & qui comedebant panem Angelorum, vidi siliquis delectari porcorum.

2. Nulla est ergo sanctitas si manum tuam Domine subtrahas.

Nulla prodest sapientia, si gubernare desistas.

Nulla juvat fortitudo, si conservare desinas.

Nulla secura castitas, si eam non protegas,

Nulla propria prodest custodia, si non adsit tua sacra vigilantia.

Nam relicti mergimur & perimus

mus: visitati verò erigimur & vivimus.

Instabiles quippe sumus, sed per te confirmamur: tepescimus, sed à te accendimur.

3. O quàm humiliter & abjectè mihi de me ipso sentiendum est: quàm nihili pendendum, si quid boni videar habere!

O quàm profundè submittere me debeo sub abyssalibus judiciis tuis, Domine; ubi nihil aliud me esse invenio, quàm nihil & nihil!

O pondus immensum! ô pelagus intransnatabile: ubi nihil de me reperio, quàm in toto nihil.

Ubi est ergo latebra gloriæ? ubi ubi cofidentia de virtute coucepta?

Absorpta est omnis gloria vana in profunditate judiciorum tuorum super me.

4. Quid est omnis caro in cõspectu tuo? Nunquid gloriabitur lutum contra formantem se?

Quomodo potest erigi vaniloquio, cujus cor in veritate subjectum est Deo? Non eum totus mundus erigit, quem veritas sibi subjecit; nec omnium laudantium ore movebitur, qui totam spem suam in Deo firmavit.

Nam & ipsi, qui loquuntur ecce omnes nihil; deficient enim cum sonitu verborum: veritas autem Domini manet in æternum.

CAPUT XV.

Qualiter standum sit & dicendum in omni re desiderabili

1. Fili, sic dicas in omni re: Domine, si tibi placitum fuerit, fiat hoc ita. Domine, si fuerit honor tuus, fiat hoc in nomine tuo. Domine si mihi videris expedire, & utile esse probaveris: tunc dona mihi hoc uti ad honorem tuum.

Sed si mihi nocivum fore cognoveris, nec animæ meæ saluti prodesse, aufer à me tale desiderium.

Non

Non enim omne desiderium est à Spiritu Sancto, etiamsi homini videatur rectum & bonum.

Difficilè est pro vero judicare, utrum spiritus bonus an alienus te impellat ad desiderandum hoc vel illud, an etiam de proprio movearis spiritu.

Multi in fine sunt decepti, qui primò bono spiritu, videbantur inducti.

2. Igitur semper cum timore Dei, & cordis humilitate, desiderandum est & petēdum, quidquid desiderabile menti occurrit: maximeq; cum propria resignatione mihi totum committendum est, atq; dicendum Domine, tu scis qualiter meliùs est: fiat hoc vel illud, sicut volueris.

Da quod vis; & quantum vis, & quando vis.

Fac mecum sicut scis, & sicut tibi magis placuerit, & major honor tuus fuerit.

Pone

Pone me ubi vis, & liberè age mecum in omnibus.

In manu tua ſum, gyra & reverſa me per circuitum.

En ſervus tuus ego, paratus ad omnia: quoniam non deſidero mihi vivere, ſed tibi: utinam dignè & perfectè.

Oratio pro beneplacito Dei perficiendo.

CONcede mihi benigniſſime IESU gratiam tuam, ut mecum ſit, & mecum laboret, mecumque in finem uſq; perſeveret.

Da mihi, hoc ſemper deſiderare & velle quod tibi magis acceptum eſt, & chariùs placet.

Tua voluntas mea ſit: & mea voluntas, tuam ſemper ſequatur: & optimè ei concordet.

Sit mihi unum velle & nolle tecum: nec aliud poſſe velle aut nolle, niſi quod tu vis & nolis.

4. Da mihi omnibus mori, quæ in mundo ſunt: & propter te amare

mare contemni & nesciri in hoc sæculo.

Da mihi super omnia desiderata in te requiescere, & cor meum in te pacificare.

Tu vera pax cordis, tu sola requies; extra te, dura sunt omnia & inquieta.

In hac pace in idipsum: hoc est, in te uno summo æterno bono, dormiam & requiescam, Amen.

CAPUT XVI.

Quod verum solatium in solo Deo est quærendum.

1. QUidquid desiderare possum vel cogitare ad solatiũ meum, non hîc exspecto, sed in posterum.

Quodsi omnia solatia mundi solus haberem, & omnibus deliciis frui possem certum est, quod diu durare non possent.

Unde non poteris anima mea plenè consolari, nec perfectè recreari, nisi in Deo consolatore paupe-

pauperum, ac susceptore humiliū.

Exspecta modicum anima mea; exspecta divinum promissum, & habebis abundātiam omnium bonorum in cœlo.

Si nimis inordinatè ista appetis præsentia, perdes æterna cœlestia.

Sint temporalia in usu, æterna in desiderio.

Non potes aliquo bono temporali satiari; quia ad hæc fruendā non es creata.

2. Etiamsi omnia creata bona haberes, non posses esse Felix & beata: sed in Deo, qui cuncta creavit; tota beatitudo tua, & felicitas consistit: non qualis videtur & laudatur à stultis mundi amatoribus: sed qualem exspectant boni Christi fideles, & prægustant interdum spirituales, ac mundi corde, quorum conversatio est in cœlis.

Vanum est & breve; omne humanum solatium.

Beatum

Beatum & verum ſolatium, quod intus à veritate percipitur.

Devotus homo, ubiq; ſecum fert conſolatorem ſuum IESUM, & dicit ad eum: Adeſto mihi Domine IESU, in omni loco & tempore.

Hæc mihi ſit conſolatio, libenter velle carere omni ſolatio. Et ſi tua defuerit conſolatio, ſit mihi tua voluntas, & juſta probatio pro ſummo ſolatio.

Non enim in perpetuum iraſceris, neq; in æternum comminaberis.

CAPUT XVII.

Quod omnis ſolicitudo in Deo ſtatuenda ſit.

1. FIli, ſine me tecum agere, quod volo: ego ſcio, quid expedit tibi.

Tu cogitas ut homo. Tu ſentis in multis, ſicut humanus ſvadet affectus.

Domine, verum eſt quod dicis:

Major est solicitudo tua pro me, quàm omnis cura, quam ego gerere possum pro me.

Nimis enim casualiter stat, qui non projicit omnem solicitudinē suam in te.

Domine, dummodo voluntas mea recta & firma ad te permaneat, fac de me quidquid tibi placuerit.

Non enim potest esse nisi bonum, quidquid de me feceris.

2. Si me vis esse in tenebris, sis benedictus: & si me vis esse in luce, sis iterum benedictus.

Si me dignaris consolari, sis benedictus: & si me vis tribulari; sis æquè semper benedictus.

Fili, sic oportet te stare; si mecum desideras ambulare.

Ita promptus esse debes ad patiendum, sicut ad gaudendum.

Ita libenter debes esse inops & pauper, sicut plenus & dives,

3. Domine libenter patiar pro

te, quidquid voluerit venire ſuper me.

Indifferenter volo de manu tua bonum & malum, dulce & amarum, lætum & triſte ſuſcipere: pro omnibus mihi contingentibus gratias agere.

Cuſtodi me ab omni peccato, & non timebo mortem, nec infernum.

Dummodo in æternum me non projicias, nec deleas de libro vitæ: non mihi nocebit quidquid venerit tribulationis ſuper me.

CAPUT XVIII.

Quod temporales miſeriæ, exemplo Chriſti æquanimiter ſunt ferendæ.

1. FIli, ego deſcendi de cœlo pro tua ſalute; ſuſcepi tuas miſerias, non neceſſitate, ſed charitate trahente: ut patientiam diſceres, & temporales miſerias non indignanter ferres.

Nam ab hora ortus mei, uſq;

ad exitum in cruce, non defuit mihi tolerantia doloris.

Defectum rerum temporalium magnum habui, multas querimonias de me frequenter audivi: confusiones & opprobtia, benignè sustinui: pro beneficiis ingratitudinem recepi: pro miraculis blasphemias, pro doctrina reprehensiones.

2. Domine, quia tu patiens fuisti in vita tua, in hoc maximè implendo præceptum Patris tui; dignum est, ut ego misellus peccator secundùm voluntatem tuam patienter me sustineam: & donec ipse volueris, onus corruptibilis vitæ pro salute mea portem.

Nam etsi onerosa sentitur præsens vita, facta est tamen jam per gratiam tuam valde meritoria atq; exemplo tuo, & Sanctorum tuorum vestigiis, infirmis tolerabilior & clarior,

Sed & multò magis consolatoria, quàm olim in Lege vetere, fuerat, quum porta cœli clausa, persisteret, & obscurior etiam via ad cœlum videbatur, quando tam pauci regnum cœlorum quærere curabant.

Sed neq; qui tunc justi erant, & salvandi, ante passionem tuam & sacræ mortis debitum, cœleste regnum poterant introire.

3. O quantas tibi gratias teneor referre; quod viam rectam & bonam dignatus es mihi & cūctis fidelibus ad æternum regnū tuum ostendere:

Nam vita tua, vita nostra: & per sanctam patientiam ambulamus ad te; qui es corona nostra.

Nisi tu nos præcessisses, & docuisses quis sequi curaret?

Heu, quanti longè retroq; manerent, nisi tua præclara exempla inspicerent!

Ecce adhuc tepescimus auditis

tot

tot signis tuis & doctrinis: quid fieret, si tantum lumen, ad sequendum te, non haberemus?

CAPUT XIX.

De tolerantia iniuriarum. & quis verus patiens probetur.

1. QUid est, quod loqueris fili? Cessa conqueri, considerata meâ, & aliorum Sanctorum passione.

Nondum usq; ad sangvinem restitisti.

Parum est, quod tu pateris, in comparatione eorum, qui tam multa passi sunt, tam fortiter tẽtati, tam graviter tribulati, tam multipliciter probati & exercitati.

Oportet te igitur aliorum graviora, ad mentem reducere, ut leviùs feras tua minima.

Et si tibi minima non videntur, vide ne & hoc tua faciat impatientia.

Sive tamen parva, sive magna sint, stude cuncta patienter sufferre.

2. Quantò meliùs ad patiendū te disponis, tantò sapientiùs agis, & amplius promereris: feres quoque leviùs, animo & usu ad hoc non segniter paratis.

Nec dicas: non valeo hæc ab homine tali pati, nec hujuscemodi mihi patienda sunt: grave enim intulit damnum, & improperat mihi; quæ nunquam cogitaveram: sed ab alio libenter patiar, & sicut patienda videro.

Insipiens est talis cogitatio, quæ virtutem patientiæ non considerat, nec à quo coronanda erit; sed magis personas & offensas sibi illatas perpendit.

3. Non est verus patiens; qui pati non vult, nisi quantum sibi visum fuerit, & à quo sibi placuerit.

Verus autem patiens, non attendit à quo homine: utrum à Prælato suo; an ab aliquo æquali aut inferiori: utrum à bono & sancto

ćto viro, vel à perverſo & indigno exerceatur.

Sed indifferenter ab omni creatura, quantumcunq; & quotieſcunq; ei aliquid adverſi acciderit, totum hoc de manu Dei gratanter accipit, & ingens lucrum reputat: quia nil apud Deum, quãtumlibet parvum, pro Deo tamẽ paſſum, poterit ſine merito tranſire.

4. Eſto itaq; expeditus ad pugnam, ſi vis habere victoriam.

Sine certamine non potes venire ad patientiæ coronam.

Si pati non vis, recuſas coronari.

Si autem coronari deſideras; certa viriliter, ſuſtine patienter.

Sine labore non tenditur ad requiem: nec ſine pugna pervenitur ad victoriam.

Fiat Domine mihi poſſibile per gratiam, quod mihi impoſſibile videtur per naturam.

Tu ſcis quod modicum poſsũ
ati, & quòd citò dejicior, levi
xurgente adverſitate.

Efficiatur mihi quælibet exerci-
atio tribulationis pro nomine tuo
mabilis & optabilis: nam pati &
exari pro te, valdè ſalubre eſt a-
imæ meæ.

CAPUT XX.

)e confeſſione propriæ infirmitætis & huius vitæ miſeriis.

Confitebor adverſum me in-
juſtitiam meam: confitebor
bi Domine infirmitatem meam.

Sæpè parva res eſt, quæ me
ejicit & contriſat.

Propono me fortiter acturum,
d quum modica tentatio vene-
t, magna mihi anguſtia fit.

Valdè vilis quandoq; res eſt,
ıde gravis tentatio provenit.

Et dum puto me aliquantulum
tum; cum non ſentio, invenio
e nonnunquam pœne devictum
levi flatu.

2. Vidè

2. Vide ergo Domine humilitatem meam, & fragilitatem tibi undiq; notam.

Miserere, & eripe me de luto, ut non infigar: nè permaneam dejectus usquequaque.

Hoc est quod me frequenter reverberat, & coram te confundit, quod tam labilis sum, & infirmus ad resistendum passionibus.

Etsi non omninò ad consensionem, tamen mihi etiam molesta & gravis est earum insectatio, & tædet valde sic quotidie vivere in lite.

Ex hinc nota mihi fit infirmitas mea, quia multò faciliùs irruunt abominandæ semper phantasiæ, quàm discedunt.

3. Utinam fortissime Deus Israel, zelator animarum fidelium, respicias servi tui laborem & dolorem, assistasq; illi in omnibus ad quæcunq; perrexerit.

Robora me cœlesti fortitudine,

n

e vetus homo, misera caro spi-
itui necdum plene subacta, præ-
aleat dominari: adversus quam
ertare oportebit, quamdiu spira-
ır in hac vita miserrima.

Heu, qualis est hæc vita, ubi nõ
esunt tribulationes & miseriæ,
bi plena laqueis & hostibus sunt
mnia? Nam una tribulatione seu
ntatione recedente, alia accedit:
d & priore adhuc durante con-
ictu, alij plures superveniunt, &
ısperate.

4. Et quomodo potest amari
ta, tantas habens amaritudines
t subjecta calamitatibus & mi-
riis? Quomodo etiam dicitur
ta, tot generãs mortes & pestes?
tamen amatur & delectari in ea
nultis quæritur.

Reprehenditur frequenter mun-
ıs, quod fallax sit & vanus, nec
men facile relinquitur quia con-
piscentiæ carnis nimis domi-
ntur.

Sed alia trahunt ad amand
alia ad contemnendum.

Trahunt ad amorem mundi,
siderium carnis, desiderium oc
rum; & superbia vitæ: sed p
ac miseriæ iustè sequentes ea,
um mundi pariunt & tædium.

5. Sed vincit proh dolor, d
ctatio prava mentem mundo
ditam, & esse sub sensibus de
as reputat: quia Dei suavitatem
æternam virtutis amœnitatem
vidit, nec gustavit.

Qui autem mundum perf
contemnunt, & Deo vivere
sancta disciplina student, isti d
nā dulcedinē veris abrenuntia
bus promissam non ignorant
quàm graviter mundus errat
variè fallitur, clariùs vident.

CAPUT XXI.

Quod in Deo super omnia bon dona requiescendum est.

1. SUper omnia & in omn
req

equiesces anima mea in Domino
emper, quia ipse Sanctorum æ-
erna requies.

Da mihi dulcissime & amantis-
ime IESU, in te super omnem
reaturam requiescere; super o-
nnem salutem & pulchritudinē;
uper omnem gloriam & honorē;
uper omnem scientiam & subtili-
atem; super omnes divitias & ar-
es; super omnem lætitiam & e-
ultationem; super omnem famā
& laudem; super omnē suavitatē
& consolationē, super omnē spem
& promissionem; super omne me-
itum & desiderium: super omnia
ona & munera, quæ potes dare
& infundere: super omne gaudi-
m & jubilationem, quam potest
nens capere & sentire, deniq; su-
er Angelos & Archangelos, & su-
er omnem exercitum cœli: super
mnia visibilia & invisibilia: &
uper omne quod tu Deus meus
on es.

2. Quia tu Domine Deus meus super omnia optimus es: tu solus altissimus: tu solus potentissimus; tu solus sufficientissimus & plenissimus: tu solus svavissimus & solatiosissimus: tu solus pulcherrimus & amantissimus: tu solus nobilissimus & gloriosissimus super omnia: in quo cuncta bona simul & perfectè sunt, & semper fuerunt & erunt: atq; ideo minus est, & insufficiens, quidquid præter te ipsum mihi donas, aut de teipso revelas, vel promittis, te non viso, nec plene adepto: quoniam quidem non potest cor meum veraciter requiescere, nec totaliter contentari, nisi in te requiescat, & omnia dona omnemque creaturam transcendat.

3. O mi dilectissime sponse IESU Christe, amator purissime, Dominator universæ creaturæ: quis mihi det pennas veræ libertatis ad volandum & pausandum in te? O quam-

O quando ad plenum dabitur nihi vacare & videre quam ſvavis s Domine Deus meus ?

Quando ad plenum me recolli ;am in te, ut præ amore tuo nō entiam me: ſed te ſolum, ſuprà ɔmnem ſenſum & modum, in nodo non omnibus noto ?

Nunc autem frequenter gemo, & infelicitatem meam cum dolo- ·e porto.

Quia multa mala in hac valle niſeriarum occurrunt, quæ me ſæpiùs conturbant, contriſtant, & obnubilant; ſæpiùs impediunt & diſtrahunt, alliciunt & impli- cant, ne liberum habeam acceſ- ſum ad te, & ne jucundis fruar amplexibus, præſto ſemper beatis ſpiritibus.

Moveat te ſuſpirium meum, & deſolatio multiplex in terra.

4. O IESU, ſplendor æternæ gloriæ, ſolamen peregrinantis a- nimæ: apud te eſt os meum ſine

voce, & silentium meum loquitur tibi.

Usquequo tardat venire Dominus meus?

Veniat ad me pauperculum suum, & lætum faciat.

Mittat manum suam, & miserum eripiat de omni angustia.

Veni, veni: quia sine te, nulla erit læta dies, aut hora, quia tu lætitia mea: & sine te, vacua est mensa mea.

Miser sum, & quodammodo incarceratus & compedibus gravatus, donec luce præsentiæ tuæ me reficias ac libertati dones, vultumq; amicabilem demonstres.

5. Quærant alii pro te aliud, quodcunq; libuerit: mihi aliud interim nil placet, nec placebit, nisi tu Deus meus, spes mea, salus æterna.

Non reticebo, nec deprecari cessabo donec gratia tua revertatur, mihique tu intus loquaris;

Ecce

Ecce adsum, ecce ego ad te, quia invocasti me, lacrymæ tuæ, & desiderium animæ tuæ, humiliatio tua & contritio cordis, inclinaverunt me; & adduxerunt ad te.

Et dixi: Domine vocavi te, & desideravi frui te, paratus omnia respuere propter te.

Tu enim prior excitasti me, ut quærerem te.

Sis ergo benedictus Domine, qui fecisti hanc bonitatem cum servo tuo, secundùm multitudinē misericordiæ tuæ.

6. Quid habet ultra dicere servus tuus coram te, nisi ut humiliet se valdè ante te, memor semper propriæ iniquitatis & vilitatis?

Non enim est similis tui; in cunctis mirabilibus cœli & terræ.

Sunt opera tua bona valde, judicia vera; & providentia tua reguntur universa.

Laus ergo tibi & gloria, ô Pa-

tris Sapientia: te laudet & benedicat os meum, anima mea, & cuncta creata simul.

CAPUT XXII.

De recordatione multiplicium beneficiorum Dei.

1. APeri Domine cor meum in lege tua, & in præceptis tuis doce me ambulare.

Da mihi intelligere voluntatẽ tuam, & cum magna reverentia ac diligenti consideratione, beneficia tua tam in generali, quàm in speciali memorari: ut dignè tibi exhinc valeam gratias referre.

Verum scio & confiteor, nec pro minimo puncto me posse debitas gratiarum laudes persolvere.

Minor ego sum omnibus bonis mihi præstitis: & cum tuam nobilitatem attendo, deficit præ magnitudine spiritus meus.

2. Omnia quæ in anima habemus & corpore, & quæcunq; exteriùs vel interiùs, naturaliter vel super-

supernaturaliter pofsidemus, tua ſunt beneficia, & te beneficum, pium ac bonum commendant, à quo bona cuncta accepimus.

Etſi alius plura, alius pauciora accepit, omnia tamen tua ſunt: & ſine te nec minimum poteſt haberi.

Ille qui majora accepit, non poteſt merito ſuo gloriari, neque ſuper alios extolli, nec minori inſultare: quia ille major & melior, qui ſibi minùs adſcribit & in regratiãdo humilior eſt, atq; devotior.

Et qui omnibus viliorem ſe exiſtimat & indigniorem ſe judicat, aptior eſt ad percipienda majora.

3. Qui autem pauciora accepit, contriſtari non debet: nec indignanter ferre: neq; ditiori invidere: ſed te potiùs attendere, & tuam bonitatem maximè laudare, quòd tam affluenter tam gratis & libenter, ſine perſonarum acceptione tua munera largiris.

Omnia ex te, & ideo in omnibus es laudandus.

Tu scis, quid unicuiq; donari expediat, & cur iste minùs, & ille ampliùs habeat: non nostrum sed tuum est hoc discernere, apud quem singulorum definita sunt merita.

4. Unde Domine Deus, pro magno etiam reputo beneficio, non multa habere, unde exteriùs & secundùm homines laus & gloria apparet: ita ut considerata quis paupertate & vilitate personæ suæ, non modo gravitatem, aut tristitiam, vel dejectionem inde concipiat; sed potiùs consolationem & hilaritatem magnam: quia tu Deus pauperes & humiles, atq; huic mundo despectos tibi elegisti in familiares & domesticos.

Testes sunt ipsi Apostoli tui, quos principes super omnem terram constituisti.

Fue-

Fuerunt tamen sine querela conversati in mundo; tam humiles & simplices sine omni malitia & dolo, ut etiam pati contumelias gauderent pro nomine tuo, & quæ mundus abhorret, ipsi amplecterentur affectu magno.

5. Nihil ergo amatorem tuum, & cognitorem beneficiorum tuorum, ita lætificare debet, sicut voluntas tua in eo, & beneplacitum æternæ dispositionis tuæ: de qua tantùm contentari debet & consolari, ut ita libenter velit esse minimus, sicut aliquis optaret esse maximus: & ita pacificus & contentus in novissimo, sicut in loco primo: atq; ita libenter despicabilis & abjectus, nullius quoque nominis & famæ, sicut cæteris honorabilior, & major in mundo.

Nam voluntas tua, & amor honoris tui, omnia excedere debet, & plus eum consolari, magisque placere, quàm omnia beneficia sibi data vel danda.

CA-

CAPUT XXIII.

De quatuor magnam importantibus pacem.

1. FIli, nunc docebo te viam pacis, & veræ libertatis.

Fac Domine quod dicis, quia hoc mihi gratum eſt audire.

Stude fili, alterius potiùs facere voluntatem, quàm tuam.

Elige ſemper minus, quàm plus habere.

Quære ſemper inferiorem locũ, & omnibus ſubeſſe.

Opta ſemper & ora, ut voluntas Dei integrè in te fiat.

Ecce talis homo ingreditur fines pacis & quietis.

2. Domine ſermo tuus iſte brevis, multum in ſe continet perfectionis.

Parvus eſt dictu, ſed plenus ſenſu, & uber in fructu.

Nam ſi poſſet à me fideliter cuſtodiri, non deberet tam facilis in me turbatio oriri.

Nam quoties me impacatum, ſentio & gravatum, ab hac doctrina me receſsiſſe invenio.

Sed tu, qui omnia potes, & animæ profectum ſemper diligis, adauge majorem gratiam: ut poſsim tuum complere ſermonem, & meam perficere ſalutem.

Praxis cõtra cogitationes malas.

DOmine Deus meus, ne elongeris à me: Deus meus in auxilium meum reſpice: quoniam inſurrexerunt in me variæ cogitationes, & timores magni, affligentes animam meam. Quomodo pertranſibo illæſus? quomodo perfringam eas?

Ego, inquit, ante te ibo, & glorioſos terræ humiliabo. Aperiam januas carceris, & arcana ſecretorũ revelabo tibi.

Fac Domine, ut loqueris: & fugiant à facie tua omnes iniquæ cogitationes. Hæc ſpes & unica conſolatio mea, ad te in omni

omni tribulatione confugere, tibi confidere, te ex intimo invocare; & patienter consolationem tuam exspectare.

Oratio pro illuminatione mentis.

CLarifica me, IESU bone, claritate interni luminis: & educ de habitaculo cordis mei tenebras universas. Cohibe evagationes multas, & vim facientes elide tentationes. Pugna fortiter pro me, & expugna malas bestias, concupiscentias dico illecebrosas: ut fiat pax in virtute tua, & abundantia laudis tuæ resonet in aula sancta, hoc est in conscientia pura. Impera ventis & tempestatibus: dic mari. Quiesce; & Aquiloni ne flaveris: & erit trãquillitas magna.

5. Emitte lucem tuam & veritatem, ut luceant super terram: quia terra sum inanis & vacua, donec illumines me.

Effunde gratiam de super: perfunde

unde cor meum rore cœleſti: miniſtra devotionis aquas, ad irrigandam faciem terræ, ad producendum fructum bonum, & optimum.

Eleva mentem preſſam mole peccatorum, & ad cœleſtia totum deſiderium meum ſuſpende: ut guſtata ſvavitate ſupernæ felicitatis, pigeat de terrenis cogitare.

6. Rape me, & eripe ab omni creaturarum indurabili conſolatione: quia nulla res creata appetitum meum valet plenariè quietare & conſolari.

Iunge me tibi inſeparabili dilectionis vinculo: quoniam tu ſolus ſufficis amanti, & abſq; te frivola ſunt univerſa.

CAPUT XXIV.

De evitatione curioſæ inquiſitionis ſuper alterius vita.

1. FIli, noli eſſe curioſus, nec vacuas gerere ſollicitudines.

Quid hoc vel illud ad te? tu me ſequere. Quid

Quid enim ad te utrum ille, sit talis vel talis, aut iste sic & sic agit vel loquitur.

Tu non indiges respondere pro aliis, sed pro teipso rationem reddes.

Quid ergo te implicas? Ecce, ego omnes cognosco: & cuncta, quæ sub sole fiunt, video: & scio, qualiter cum unoquoq; sit, quid cogitet, quid velit, & ad quem finem tendat ejus intentio.

Mihi igitur omnia commendãda sunt: tu verò serva te in bona, pace, & dimitte agitantem agitare, quantum voluerit.

Veniet super eum quidquid fecerit vel dixerit, quia me fallere, non potest.

2. Non sit tibi curæ de magni nominis umbra, non de multorũ familiaritate, nec de privata hominum dilectione.

Ista enim generant distractiones, & magnas in corde obscuritates.

Libenter loquerer tibi verbum meum, & abſcondita revelarem, ſi adventum meum diligenter obſervares, & oſtium cordis mihi aperires.

Eſto providus, & vigila in orationibus, & humilia te in omnibus.

CAPUT XXV.

In quibus firma pax cordis & verus profectus conſiſtit.

1. FIli, ego locutus ſum: Pacem relinquo vobis, pacem meã do vobis: non quomodo mundus dat, ego do vobis.

Pacem omnes deſiderant, ſed quæ ad veram pacem pertinent, non omnes curant.

Pax mea cum humilibus & manſvetis corde. Pax tua erit in multa patientia.

Si me audieris, & vocem meam ſequutus fueris, poteris multa pace frui.

Quid igitur faciam? In omni

re attende tibi, quid facias, & quid dicas & omnem intentionem tuam ad hoc dirige, ut mihi soli placeas & extra me nihil cupias vel quæras.

Sed de aliorum dictis vel factis nil temerè judices: nec cum rebus tibi non commissis, te implices; & poterit fieri, ut parum vel rarò turberis.

2. Nunquam autem sentire aliquam turbationem, nec aliquam pati cordis, vel corporis molestiam, non est præsentis temporis, sed status æternæ quietis.

Non ergo æstimes te veram pacem invenisse, si nullam senseris gravitatem: nec tunc totum esse bonum, si neminem pateris adversarium: nec hoc esse perfectum, si cuncta fiunt secundùm tuum affectum.

Neque tunc aliquid magni te reputes, aut specialiter dilectum existimes, si in magna fueris devotio-

votione atq; dulcedine: quia in istis non cognoscitur verus amator virtutis, nec in istis consistit profectus & perfectio hominis.

3 In quo ergo Domine? in offerendo te ex toto corde tuo voluntati divinæ, non quærendo quæ tua sunt, nec in parvo nec in magno, nec in tempore, nec in æternitate: ita ut una æquali facie in gratiarum actione permaneas, inter prospera & cōtraria, omnia æqua lance pensando.

Si fueris tam fortis & longanimus in spe, ut subtracta interiori consolatione, etiam ad ampliora sustinenda, cor tuum præparaveris, nec te justificaveris, quasi hæc tantaque pati non deberes: sed me in omnibus dispositionibus justificaveris: tunc in vera & recta via pacis ambulas, & spes indubitata erit, quod rursus in jubilo faciem meam sis visurus.

Quod

Quodsi ad plenum tui ipsius contemptum perveneris, scito quod tunc abundantiâ pacis perfrueris, secundùm possibilitatem tui incolatus.

CAPUT XXVI.

De eminentia liberæ mentis, quam supplex oratio magis mereatur, quàm lectio.

DOmine, hoc opus est perfecti viri, numquam ab intentione cœlestiũ animum relaxare: & inter multas curas, quasi sine cura trãsire: non mora torpentis, sed prærogativa quadã liberæ mentis, nulli creaturæ inordinata affectione adhærendo.

2. Obsecro te piissime Deus meus, præserva me à curis hujus vitæ, ne nimis implicer; à multis necessitatibus corporis, ne voluptate capiar; ab universis animæ obstaculis ne molestiis fractus dejiciar.

Non dico, ab his rebus, quas

oto affectu ambit vanitas mun-
ana: sed ab his miseriis, quæ a-
imam servi tui, communi male-
icto mortalitatis, pœnaliter gra-
ant & retardant: ne in libertatē
piritus, quoties libuerit valeat
ntroire.

3. O Deus meus, dulcedo ineff-
abilis, verte mihi in amaritudi-
em, omnem consolationem car-
alem, ab æternorum amore me
bstrahentem, & ad se, intuitu
ujusdam boni delectabilis præ-
entis, male allicientem.

Non me vincat, Deus me-
s, non vincat caro & sangvis,
on me decipiat mundus, & bre-
is gloria ejus; non me supplantet
iabolus, & astutia illius.

Da mihi fortitudinem resisten-
i, patientiam tolerandi, consta-
am perseverandi.

Da pro omnibus mundi con-
olationibus svavissimam spiritus
ii unctionem: & pro carnali a-
more

more, tui nominis infunde amo rem.

4. Ecce cibus, potus, vestis, a cætera utensilia, ad corporis su stentaculum pertinentia, ferven spiritui sunt onerosa.

Tribue talibus fomentis tem peratè uti, non desiderio nimi implicari.

Abjicere omnia non licet, qu natura sustentanda est: requirere autem superflua, & quæ mag delectant, lex sancta prohibet nam alias caro adversus spiritu insolesceret.

Inter hæc, quæso, manus tua me regat & doceat, ne quid nim um fiat.

CAPUT XXVII.

Quod privatus amor à summo b no maximè retardat.

1. Fili, oportet te dare totun pro toto, & nihil tui ipsi esse. Scito, quod amor tui ipsi magis nocet tibi, quàm aliqu res mundi.

Secun

Secundùm amorem & affectū, quem geris quælibet res plus vel minus adhæret.

Si fuerit amor tuus purus, simplex, & bene ordinatus, eris sine captivitate rerum.

Noli concupiscere, quod non licet habere: Noli habere, quod te potest impedire, & libertate interiori privare.

Mirum quod non ex toto fundo teipsum mihi committis; cum omnibus quæ desiderare potes vel habere.

2. Quare vano mœrore consumeris?

Cur superfluis curis fatigaris? Ita ad benaplacitum meum, & nullum patieris detrimentum.

Si quæris hoc vel illud, & volueris esse ibi vel ibi, propter tuum commodum, & proprium beneplacitum magis habendum: numquam eris in quietudine, nec liber à solicitudine, quia in omni re

re reperietur aliquis defectus; & in omni loco erit, qui adversetur.

3. Juvat igitur non quælibet res adepta, vel multiplicata exterius: sed potius contempta & decisa ex corde radicitus.

Quod non tantùm de censu æris & divitiarum intelligas, sed de honoris etiam ambitu, ac vanæ laudationis desiderio, quæ omnia transeunt cum mundo.

Munit parum locus, si deest spiritus fervoris: nec diu stabit pax illa quæsita forinsecus, si vacat à vero fundamento status cordis, hoc est; nisi steteris in me; permutare te potes, sed non meliorare, nam accasione orta & accepta invenies quod fugisti, & ampliùs.

Oratio pro purgatione cordis & cœlesti sapientia.

1. Confirma me Deus, per gratiam Sancti Spiritûs. Da virtutem corroborari in interiori homi-

omine, & cor meum ab omni
utili solicitudine & angore eva-
uare, nec variis desideriis trahi
uiuscumque rei: vilis aut preti-
sæ: sed omnia inspicere sicut trã-
untia, & me pariter cum illis
ansiturum: quia nihil permanẽs
ub sole, ubi omnia vanitas, &
fflictio Spiritûs.

O quam sapiens, qui ita consi-
erat!

5. Da mihi Domine cœlestem
apientiam, ut discam te super o-
mnia quærere & invenire, super
mnia sapere & diligere: & cæte-
a, secundum ordinem sapientiæ
uæ, prout sunt, intelligere.

Da prudenter declinare blandi-
ntem, & patienter ferre adver-
antem: quia hæc magna sapientia
on moveri omni vento verborũ,
ec aurem malè blandienti præ-
ere Sireni: sic enim inceptâ per-
itur via securè.

CAPUT XXVIII.

Contra linguas obtrectatorum.

1. FIli, non ægrè feras, ſi quid de te malè ſenſerint, & dixerint quod non libenter audias.

Tu deteriora de teipſo ſentire debes & neminem infirmiorem te credere.

Si ambulas ab intra, non multum ponderabis volantia verba.

Eſt non parva prudentia, ſilere in tempore malo, & introrſus ad me converti, nec humano judicio diſturbari.

2. Non ſit pax tua in ore hominum.

Sive enim bene, ſive malè interpretati fuerint, non es ideo alter homo.

Ubi eſt vera pax, & vera gloria? Nonne in me? Et qui non appetit hominibus placere, nec timet diſplicere; multa perfruetur pace.

Ex inordinato amore, & vano timore, oritur omnis inquietudo cordis, & diſtractio ſenſuū.

CAPUT XXIX.

Qualiter instante tribulatione Deus invocandus est, & benedicendus.

SIt nomen tuum Domine benedictum in sæcula, qui voluisti hanc tentationem, & tribulationem, venire super me.

Non possum eam effugere; sed necesse habeo ad te confugere: ut me adjuves, & in bonum mihi cōvertas.

Domine, modo sum in tribulatione, & non est cordi meo bene sed multum vexor à præsenti passione.

Et nunc Pater dilecte, quid dicam? Deprehensus sum inter angustias.

Salvifica me ex hora hac. Sed propterea veni in hanc horam, ut tu clarificeris, cum fuero valde humiliatus, & per te liberatus.

Complaceat tibi Domine, ut eruas me: nam ego pauper, quid

agere possum, & quo ibo sine te. Da patientiam Domine, etiam hac vice.

Adjuva me Deus meus, & non timebo quantumcumque gravatus fuero.

2. Et nunc inter hæc quid dicam? Domine, fiat voluntas tua.

Ego bene merui tribulari, & gravari.

Oportet utique ut sustineam & utinam patienter: donec transeat tempestas, & melius fiat! Potens est autem omnipotens manus tua, etiam hanc tentationem à me auferre: ne penitus succumbam, quemadmodum & prius sæpius egisti mecum, Deus meus misericordia mea.

Et quantò mihi difficilius, tantò tibi facilior est hæc mutatio dexteræ Excelsi.

CAPUT XXX

De divino petendo auxilio, & confidentia recuperandæ gratiæ.

1. FIlli, ego Dominus, confortãs in die tribulationis.

Venias ad me, cum tibi non fuerit bene.

Hoc est quod maxime consolationem impedit cœlestem, quia tardius te convertis ad orationem.

Nam antequam me intentè roges, multa interim solatia quæris, & recreas te in externis.

Ideoque fit ut parum omnia prosint, donec advertas, quia ego sum, qui eruo sperantes in me: nec est extra me valens auxilium, neque utile consilium: sed neque durabile remedium.

Sed jam resumpto spiritu post tempestatem reconvalesce in luce miserationum tuarum: quia propè sum, (dicit Dominus) ut restaurem universa, non solum integrè sed abundanter ac cumulatè.

2. Numquid mihi quiddam eſt difficile, aut ero ſimilis dicenti & non facienti? Ubi eſt fides tua? Sta firmiter & perſeveranter.

Eſto longanimis & vir fortis, veniet tibi cõſolatio in tẽpore ſuo.

Exſpecta me exſpecta: veniam & curabo te.

Tentatio eſt, quæ te vexat & formido vana, quæ te exterret.

Quid importat ſolicitudo de futuris contingentibus, niſi ut triſtitiam ſuper triſtitiam habeas? Sufficit diei malitia ſua.

Vanum eſt & inutile, de futuris conturbari vel gratulari, quæ forte numquam evenient.

3. Sed humanum eſt, huiuſmodi imaginationibus illudi: & parvi adhuc animi ſignum, tam leviter trahi ad ſuggeſtionem inimici.

Ipſe enim non curat utrum veris an falſis illudat & decipiat: utrum præſentium amore, aut futurorum formidine, proſternat.

Non ergo turbetur cor tuum, neque formidet.

Crede in me, & in misericordia mea habeto fiduciam.

Quando tu putas te elongatum à me, sæpe sum propinquior.

Quando tu æstimas pæne totũ perditum, tunc sæpe majus merendi instat lucrum.

Non est totum perditum, quando res accidit in contrarium.

Non debes judicare secundùm præsens sentire: nec sic gravitati alicui, undecumque venienti inhærere, & accipere tanquam omnis spes sit ablata emergendi.

4. Noli putare te relictum ex toto, quamvis ad tempus tibi miserim aliquam tribulationem vel etiam optatam subtraxerim consolationem: sic enim transitur ad regnum cœlorum.

Et hoc sine dubio magis expedit tibi, & cæteris servis meis, ut exercitemini adversis; quàm si cũcta ad libitum haberetis. Ego

Ego novi cogitationes absconditas: quia multum expedit pro salute tua, ut interdum sine sapore relinquaris: ne forte eleveris in bono successu, & tibiipsi placere velis in eo quod non es.

Quod dedi, auferre possum: & restituere, cum mihi placuerit.

5. Cum dedero meum est: cum retraxero: tuum non tuli: quia meum est omne datum bonum, & omne donum perfectum.

Si tibi gravitatem admisero, aut quamlibet contrarietatem, ne indigneris, neq; concidat cor tuum: ego cito sublevare possum; & omne onus in gaudiũ transmutare.

Verumtamen justus sum, & recommendabilis multum, quum sic facio totum.

6. Si rectè sapis, & in veritate aspicis nunquam debes propter adversa tam dejectè cõtristari, sed magis gaudere, & gratias agere: hoc unicum reputare gaudium, quod

uod affligens te doloribus, non
iarco tibi.

Sicut dilexit me Pater, & ego vos diligo, dixi dilectis discipulis meis: quos utique non misi ad gaudia temporalia, sed ad magna certamina: non ad honores, sed ad despectiones: non ad otium; sed ad labores: non ad requiem, sed ad afferendum fructum multum in patientia.

Horum memento, fili mi, verborum.

CAPUT XXXI.

De neglectu omnis creaturæ, ut creator possit inveniri.

1. DOmine, bene indigeo adhuc majori gratia, si debeam illuc pervenire ubi me nemo poterit nec ulla creatura impedire.

Nam quamdiu res aliqua me retinet, non possum libere ad te volare.

Cupiebat liberè volare, qui dicebat: Quis dabit mihi pennas sicut

ſicut columbæ, & volabo; & requieſcam? Quid ſimplici oculo quietius? Et quid liberiùs nil deſiderante in terris? Oportet igitur omnem ſupertranſire creaturā & ſeipſum perfectè deſerere ac in exceſſu mentis ſtare, & videre, te omnium conditorem cum creaturis nil ſimile habere.

Et niſi quis ab omnibus creaturis fuerit expeditus, non poterit liberè intendere divinis.

Ideo enim pauci inveniuntur contemplativi; quia pauci ſciunt ſe à perituris & creatis ad plenum ſequeſtrare.

2. Ad hoc magna requiritur gratia, quæ animam levet, & ſupra ſemetipſam rapiat.

Et niſi homo ſit in ſpiritu elevatus, & ab omnibus creaturis liberatus, ac Deo totus unitus: quid quid ſcit, quidquid etiam habet, non eſt magni ponderis.

Diu parvus erit, & infra iacebit;

bit, qui aliquid magnum æſtimat, niſi ſolum unum, immenſum, æternum bonum.

Et quidquid Deus non eſt nihil eſt, & pro nihilo computari debet.

Eſt magna differentia, ſapientia illuminati & devoti viri, & ſciētia literati, atq; ſtudioſi clerici

Multò nobilior eſt illa doctrina, quæ deſurſum ex divina influentia manat, quam quæ laboriosè humanô acquiritur ingeniô.

3. Plures reperiuntur contemplationem deſiderare, ſed quæ ad eam requiruntur, non ſtudent exercere.

Eſt magnum impedimentum, quia in ſignis & ſenſibilibus rebus ſtatur, & parum de perfecta mortificatione habetur.

Neſcio quid eſt, quo ſpiritu ducimur, & quid prætendimus, qui ſpirituales dici videmur; quod tantum laborem, & ampliorem ſolicitudinem pro tranſitoriis & vilibus

bus rebus agimus, & de interioribus nostris vix raro plene recollectis sensibus cogitemus.

4. Proh dolor statim post modicam recollectionem foras erumpimus: nec opera nostra districta examinatione trutinamus.

Ubi jacent affectus nostri, non attendimus: & quam impura sint omnia, non deploramus? Omnis quippe caro corruperat viam suã, & ideo sequebatur diluvium magnum.

Cum ergo interior affectus noster multũ corruptꝰ sit, necesse est, ut actio sequens, index carentiæ interioris vigoris, corrumpatur.

Ex puro corde procedit fructus bonæ vitæ.

5. Quantum quis fecerit quæritur: sed ex quanta virtute agitur, non tam studiose pensatur.

Si fuerit fortis, dives, pulcher, habilis, vel bonus scriptor, bonus cantor, bonus laborator inuestigatur:

gatur: quam pauper sit spiritu, quàm patiens & mitis, quam devotus & internus à multis tacetur.

Natura exteriora hominis respicit, gratia ad interiora se convertit.

Illa frequenter fallitur, ista in Deo sperat, ut non decipiatur.

CAPUT XXXII

De abnegatione sui, & abnegatione omnis cupiditatis.

1. FIli, non potes perfectam possidere libertatem, nisi totaliter abneges temetipsum.

Compediti sunt omnes proprietarij, & sui ipsius amatores, cupidi, curiosi, gyrovagi, quærentes semper mollia; non quæ Iesu Christi; sed hoc sæpe fingentes & componentes, quod non stabit.

Peribit enim totum quod non est ex Deo ortum.

Tene breve & consummatum verbum: Dimitte omnia, & invenies omnia.

Relin-

Relinque cupidinem & reperies requiem.

Hoc mente pertracta, & quum impleveris, intelliges omnia.

2. Domine, hoc non est opus unius diei, nec ludus parvulorum: imo in hoc brevi, includitur omnis perfectio religiosorum.

Fili, non debes averti, nec statim dejici auditâ viâ perfectorum: sed magis ad sublimiora provocare, & ad minus ad hæc ex desiderio inspirare.

Utinam sic tecum esset, & ad hoc pervenisses, ut tui ipsius amator non esses, sed ad nutum meum purè stares, & ejus quem tibi proposui Patris: tunc mihi valde placeres & tota vita tua in gaudio & pace transiret.

Adhuc multa habes ad relinquēdum: quæ nisi mihi ex integro resignaveris, non acquires, quod postulas.

3. Svadeo tibi emere à me aurum igni-

ignitum, ut locuples fias, id est cælestem sapientiam, omnia infima conculcantem.

Postpone terrenam sapientiam, omnem humanam & propriam complacentiam.

2. Dixi, viliora tibi emenda pro pretiosis & altis, in rebus humanis.

Nam valde vilis & parva ac pœne oblivioni tradita videtur, vera cœlestis sapientia, non sapiens alta de se, nec magnificari quærens in terra: quam multi oretenus prædicant, sed vitâ longè dissentiunt: ipsa tamen est pretiosa margarita à multis abscondita.

CAPUT XXXIII.

De instabilitate cordis, & de intentione ad Deum habenda.

1. Fili, noli credere affectui tuo: qui nunc est, cito mutabitur in aliud.

Quamdiu vixeris, mutabilitati subjectus es etiam nolens: ut modo læ-

dò lætus, modò tristis: modò pacatus, modò turbatus: nunc devotus, nunc indevotus: nunc studiosus: nunc gravis, nunc levis inveniaris.

Sed stat super hæc mutabilia sapiens & doctus in spiritu, non attendens, quid in se sentiat, vel qua parte flet ventus instabilitatis: sed ut tota intentio mentis ejus ad debitum & optimum proficiat finē.

Nam sic poterit unus & idem inconcussusque permanere, simplici intentionis oculo per tot varios eventus ad me imprætermisse directo.

2. Quantò autem purior fuerit intentionis oculus, tanto constātiùs inter diversas itur procellas.

Sed in multis caligat oculus puræ intentionis: respicitur enim cito in aliquod delectabile, quod occurit.

Nam & rarò totus liber quis invenitur à nævo propriæ exquisitionis.

Sic Iudæi olim venerant in Bethaniam, & Martham & Mariam: non propter Iesum tantum sed & ut Lazarum viderent.

Mundandus est ergo intentionis oculus, ut sit simplex & rectus, atque ultra omnia varia media ad me dirigendus.

CAPUT XXXIV.

Quod amanti sapit Deus super omnia & in omnibus.

1. ECce Deus meus, & omnia. Quid volo amplius, & quid felicius desiderare possum.

O sapidum & dulce verbum! sed amanti verbum! non mundum nec ea quæ in mundo sunt.

Deus meus, & omnia.

Intelligenti, satis dictum est; & sæpe repetere, jucundum est amāti.

Te siquidem præsente, jucunda sunt omnia: te autem absente fastidiunt cuncta. Tu facis cor tranquillum, & pacem magnam, lætitiamque festivam.

Tu fa-

Tu facis bene sentire de omnibus, & in omnibus te laudare: nec potest aliquid siue te placere, sed si debet gratum esse & bene sapere, oportet gratiam tuam adesse & condimento tuæ sapientiæ condiri.

2. Cui tu sapis, quid ei rectè non sapiet? Et cui tu non sapis, quid ei ad jucunditatem esse poterit? Sed deficiunt in sapientia tua mundi sapientes, & qui carnem sapiunt: quia ibi plurima vanitas, & hic mors invenitur.

Qui autem te per contemptum mundanorum & carnis mortificationem sequuntur, verè sapientes esse cognoscuntur: quia de vanitate ad veritatem, de carne ad spiritum transferuntur.

Istis sapit Deus: & quidquid boni invenitur in creaturis, totum ad laudem referunt sui conditoris.

Dissimilis tamen & multum dissi-

dissimilis sapor creatoris, & creaturæ, æternitatis; & tēporis, lucis increatæ & lucis illuminatæ.

3. O lux perpetua, cuncta creata transcendens lumina, fulgura coruscationem de sublimi penetrātem omnia cordis mei intima.

Purifica, lætifica, clarifica & vivifica spiritum meum, cum suis potentiis, ad inhærendum tibi jubilosis excessibus.

O quando veniet hæc beata & desiderabilis hora, ut tua me saties præsentia; & sis mihi omnia in omnibus? Quamdiu hoc datum non fuerit, nec plenum gaudium erit.

Adhuc, proh dolor, vivit in me vetus homo, non est totus crucifixus, non est perfectè mortuus.

Adhuc, concupiscit fortiter contra spiritum, bella movet intestina, nec regnum animæ patitur esse quietum.

4. Sed tu qui dominaris pote-

stati

ſtati maris, & motum fluctuum e-jus mitigas, exurge adiuva me.

Diſſipa gentes, quæ bella volũt: contere eas in virtute tua: oſtende quæſo magnalia tua & glorificetur dextera tua: quia non eſt ſpes alia, nec refugium mihi, niſi in te Domine Deus meus.

CAPUT XXXV.

Quod non eſt ſecuritas à tentatione in hac vita.

1. FIli, nunquã ſecurus es in hac vita, ſed quoad vixeris ſẽper arma ſpiritualia tibi ſũt neceſſaria.

Inter hoſtes verſaris: & à dextris & à ſiniſtris impugnaris.

Si ergo non uteris undique ſcuto patientiæ, non eris diu ſine vulnere.

Inſuper, ſi non ponis cor tuum fixè in me, cum mera voluntate cuncta patiendi propter me, non poteris ardorem iſtum ſuſtinere, nec ad palmã pertingere beatorũ.

Oportet te ergo viriliter omnia pertran-

pertransire, & potenti manu uti adversus objecta.

Nam vincenti datur manna & torpenti relinquitur multa miseria.

2. Si quæris in hac vita requiem, quomodo tunc pervenies ad æternã requiẽ? Non ponas te ad multã requiẽ sed ad magnã patientiã.

Quære veram pacem, non in terris, sed in cœlis, non in hominibus nec in cæteris creaturis sed in solo Deo.

Pro amore Dei debes omnia libenter subire, labores scilicet & dolores, tentationes, vexationes, anxietates, necessitates, infirmitates, injurias, oblocutiones, reprehensiones, humiliationes, confusiones, correctiones & despectiones.

Hæc juvant ad virtutem: Hæc probant Christi tyronem: hæc fabricant cœlestem coronam.

Ego reddam mercedem æternã pro brevi labore, & infinitam gloriam pro transitoria confusione.

3. Pute

3. Putas tu quod semper hab bis pro tua voluntate consolati nes spirituales? Sancti mei nc semper habuerunt tales, sed mu tas gravitates & tentationes vari magnasque desolationes.

Sed patienter sustinuerunt s in omnibus, & magis confisi su Deo, quàm sibi: scientes, quia n sunt condignæ passiones huius t poris ad futuram gloriam prom rendam.

Vis tu statim habere, quod m ti post multas lachrymas & m gnos labores vix obtinuerunt? specta Dominum, viriliter age confortare: noli diffidere: sed c pus & animam expone constan pro gloria Dei.

Ego reddam plenissime: ego cum ero in omni tribulatione.

CAPUT XXXVI.

Contra vana hominum iudicia

1. FIli, iacta cor tuum firm in Domino & humanum

met

ietuas judicium, ubi te conſcien-
a pium reddit & inſontem.

Bonum eſt & beatum taliter pa-
, nec hoc erit grave humili cor-
, & Deo magis quàm ſibi ipſi
onfidenti.

Multi multa loquuntur: & ideo
arva fides eſt adhibenda.

Sed & omnibus ſatis eſſe, non
t poſſibile.

Et ſi Paulus omnibus ſtuduit in
omino placere, & omnibus o-
nnia factus eſt: tamen etiam pro
ninimo duxit, quod ab humano
ie judicatus fuerit.

2. Egit ſatis pro aliorum ædi-
catione & ſalute, quantum in ſe
rat & poterat: ſed ne ab aliis ali-
uando judicaretur, vel non deſpi-
eretur, cohibere non potuit.

Ideo totum Deo commiſit, qui
otum noverat & patientia ac hu-
nilitate, contra ora loquentium
niqua, aut etiam vana ac mendo-
 cogitantium, atque pro libitu
ſuo

suo quæque jactantium se defen[illegible]

Respondit tamen interdum, [illegible] infirmis ex sua taciturnitate ge[illegible] neraretur scandalum.

3. Quis tu, ut timeas à mor[illegible] li homine? Hodie est, & cras n[illegible] comparet.

Deum time, & hominum ter[illegible] res non expavesces.

Quid potest aliquis in te v[illegible] bis, aut injuriis? Sibi potius [illegible] cet, quam tibi, nec poterit jud[illegible] um Dei effugere, quicumq; est i[illegible]

Tu habe Deum præ oculis [illegible] noli contendere verbis querulo[illegible]

Quodsi ad præsens tu vid[illegible] succumbere, & confusionem p[illegible] quam non meruisti: ne indign[illegible] ex hoc, neque per impatient[illegible] minuas coronam tuam: sed ad[illegible] potiùs respice in cælum, qui p[illegible] sum eripere ab omni confusio[illegible] & injuria, & unicuique redde[illegible] secundùm opera sua.

CAPUT XXXVII.

De pura & integra resignatione sui, ad obtinendam cordis libertatem.

FIli, relinque te & invenies me.

Sta sine electione & omni proprietate, & lucraberis semper.

Nam & adjicietur tibi amplior gratia, statim ut te resignaveris, nec resumpseris.

Domine, quoties me resignabo, & in quibus me relinquam?

Semper, & omni hora: sicut in parvo sic & in magno.

Nihil excipio sed in omnibus te nudatum inveniri volo.

Alioquin quomodo poteris esse meus; & ego tuus: nisi fueris ab omni propria voluntate intus & foris spoliatus? Quantò hoc celeriùs agis tantò meliùs habebis: & quantò pleniùs & sinceriùs, tanto mihi plus placebis, & ampliùs lucraberis.

2. Quidam se resignant, sed aliqua exceptione: non enim p nè Deo confidunt, ideo sibi pro dere satagunt.

Quidam etiam primò totum ferunt; sed postea tentatione p sati, ad propria redeunt; ideo nimè in virtute proficiunt.

Hi ad veram puri cordis lib tatem, & jucundæ familiarit meæ gratiam non pertingent: integra resignatione, & quotidi sui immolatione prius facta: si qua nō stat nec stabit unio fruit

3. Dixi tibi sæpissime, & n iterum dico: Relinque te, resi te, & frueris magna interna p

Da totum pro toto: Nil ex re, nil repete: sta purè & inhæ ter in me & habebis me.

Eris liber in corde, & tene non conculcabunt te.

Ad hoc conare, hoc ora, desidera: ut ab omni proprie possis exspoliari, & nudus nud Iesu

Jesum sequi: tibi mori, & mihi æternaliter vivere.

Tunc deficient omnes vanæ phãtasiæ, conturbationes iniquæ & curæ superfluæ.

Tunc etiam recedet immoderatus timor, & inordinatus amor morietur.

CAPUT XXXVIII.

De bono regimine in externis, & recursu ad Deum in periculis.

1. Fili, ad istud diligenter tendere debes, ut in omni loco & actione, seu occupatione externa, sis intimus liber, & tuiipsius potens, & sint omnia sub te & tu nõ sub eis: Ut sis Dominus actionum tuarum & rector, non servus nec emptitius: sed magis exemptus verusque Hebræus, in sortem ac libertatem transiens filiorum Dei: qui stant super præsentia, & speculantur æterna: qui transitoria sinistrô intuentur oculô, & dextrô cœlestia: qui temporalia non tra-

hunt ad inhærendum, ſed trahunt pſi magis ea ad bene ſerviendum: iprout ordinata ſunt á Deo, & inſtituta à ſummo opifice, qui nil inordinatum in ſua reliquit creatura.

2. Si etiam in omni eventu ſtas, non in apparentia externa, nec oculo carnali luſtras viſa vel audita: ſed mox in qualibet cauſa intras cum Moyſe in tabernaculum, ad conſulendum Dominum: audies nonnunquam divinum reſponſum, & redies inſtructus de multis præſentibus & futuris.

Semper enim Moyſes recurſum habuit ad tabernaculum pro dubiis & quæſtionibus ſolvendis: fugitque ad orationis adjutorium pro periculis & improbitatibus hominum ſublevandis.

Sic & tu confugere debes in cordis tui ſecretarium, divinum intentiùs implorando ſuffragium.

Propterea namque Ioſue & filii

ſràël à Gabaonitis leguntur dece-
ti: quia os Domini priùs non
nterrogaverunt, ſed nimium cre-
luli dulcibus ſermonibus, falſa
pietate deluſi ſunt.

CAPUT XXXIX.

Quod homo non ſit importunus in negotiis.

1. FIli, committe mihi ſemper cauſam tuam, ego bene diſponam in tempore ſuo.

Expecta ordinationem meam, & ſenties inde profectum.

Domine, ſatis libenter tibi omnes res committo; quia parum poteſt cogitatio mea proficere.

Utinam non multum adhærerem futuris eventibus, ſed ad beneplacitum tuum incunctanter me offerrem!

2. Fili, ſæpe homo rem aliquã vehementer agitat, quam deſiderat: ſed cum ad eam pervenerit, aliter ſentire incipit: quia affectiones circa idem, non ſunt durabi-

les: sed magis de uno ad aliud impelluntur.

Non est ergo minimum, etiam in minimis seipsum relinquere.

3. Verus profectus hominis, est abnegatio suiipsius: & homo abnegatus, valde liber est & securus.

Sed antiquus hostis, omnibus bonis adversans, à tentatione non cessat: sed die noctuque graves molitur insidias, si forte in laqueum deceptionis possit præcipitare incautum.

Vigilate & orate, dicit Dominus, ut non intretis in tentationē.

CAPUT XL.

Quod homo nihil boni ex se habet, & de nullo gloriari potest.

1. Domine, quid est homo, quod memor es ejus: aut filius hominis, quia visitas eum?

Quid promeruit homo, ut dares illi gratiam tuam? Domine, quid possū conqueri; si me deseris? aut quid justè obtendere possū si quod

peto,

eto, non feceris? Certe hoc in veritate cogitare possum, & dicere: nihil sum, nihil possum, nihil boni ex me habeo, sed in omnibus deficio & ad nihil semper tendo. Et nisi à te fuero adjutus, & interiùs informatus, totus efficior tepidus & dissolutus.

2. Tu autem Domine semper idem ipse es, & permanes in æternum semper bonus, justus & sanctus, bene, justè, ac sanctè agens, omnia, & disponens in sapientia. Sed ego qui ad defectum sum magis pronus, quàm ad profectum, non sum semper in uno statu perdurans: quia septem tempora mutantur super me. Verumtamen cito melius fit, cum tibi placuerit, & manum porrexeris adjutricem; quia tu solus sine humano suffragio poteris auxiliari, & in tantum confirmare, ut vultus meus ampliùs in diversa non mutetur, sed in te uno cor

meum convertatur, & quiescat.

3. Unde si bene scirem omnem humanam consolationem abjicere sive propter devotionem adipiscēdam sive propter necessitatem, qua compellor te quærere, quia non est homo, qui me consoletur, tunc possem meritò de gratia tua sperare; & de dono novæ consolationis exultare.

4. Gratias tibi, unde totum venit, quotiescumque mihi benè succedit.

Ego autem vanitas & nihilum ante te, inconstans homo & infirmus.

Unde ergo possum gloriari, aut cur appeto reputari? Numquid de nihilo? Et hoc vanissimum est.

Verè inanis gloria mala pestis, vanitas maxima: quia à vera trahit gloria, & cœlesti spoliat gratia.

Dum enim homo complacet sibi, displicet tibi: dum inhiat laudibus humanis, privatur veris virtutibus.

3. Est

5. Eſt autem vera gloria & e-
ultatio ſancta gloriari in te, &
on in ſe: gaudere in nomine tuo,
on in propria virtute, nec in ali-
ua creatura delectari, niſi pro-
ter te.

Laudetur nomen tuum, non
eum: magnificetur opus tuum,
on meum benedicatur nomen ſã-
tum tuum, nihil mihi autem at-
ribuatur de laudibus hominum.

Tu gloria mea, tu exultatio cor-
lis mei.

Jn te gloriabor & exultabo to-
a die: pro me autem nihil, niſi in
nfirmitatibus meis.

6. Quærant Iudæi gloriam, quæ
b invicem eſt: ego hanc requirã,
uæ à ſolo Deo eſt.

Omnis ſiquidem gloria huma-
a, omnis honor temporalis, o-
nnis altitudo mundana, æternæ
gloriæ tuæ comparata, vanitas eſt
& ſtultitia.

O veritas mea, & miſericordia

mea, Deus meus, Trinitas Beata tibi soli laus, honor, virtus, & gloria, per infinita sæcula.

CAPUT XLI.

De contemptu omnis temporalis honoris.

1. FIli, noli tibi attrahere, si videas alios honorari & elevari, te autem despici, & humiliari. Erige cor tuum ad me in cœlū, & non contristabit te contemptus hominum in terris.

Domine in cæcitate sumus, & vanitate cito seducimur.

Si recte me inspicio, nunquam mihi facta est injuria ab aliqua creatura, unde nec juste habeo cōqueri adversum te.

2. Quia autem frequenter & graviter peccavi tibi, merito armatur contra me omnis creatura.

Mihi igitur juste debetur confusio & contemptus, tibi autem laus honor, & gloria.

Ego ſum qui doceo terrena de-
icere, præſentia faſtidere, æter-
 quærere, æterna ſapere, hono-
s fugere, ſcandala ſufferre, omnē
em in me ponere, extra me nil
pere, & ſuper omnia me arden-
r amare.

4. Nam quidam amando me
timè, didicit divina, & loqueba-
r mirabilia.

Plus proficit, in relinquendo o-
nia, quam in ſtudendo ſubtilia.

Sed aliis loquòr communia, ali-
ſpecialia: aliquibus in ſignis &
guris dulciter appareo, quibuſdā
erò in multo lumine revelo my-
teria.

Una vox librorum, ſed non o-
nes æquè informat: quia intus
m doctor, veritas, ſcrutator cor-
is, cogitationum intellector, a-
tionum promotor, diſtribuens
ngulis ſicut dignum judicavero.

C A-

CAPUT XLIV.

De non attrahendo sibi res exteriores.

1. FIli, in multis oportet te esse inscium; & æstimare te tanquam mortuum super terram, & cui totus mundus crucifixus sit.

Multa etiam oportet surda aure pertransire, & quæ tuæ pacis sunt, magis cogitare.

Utilius est oculos à rebus displicentibus avertere, & unicuiq; suum sentire relinquere, quàm cōtentiosis sermonibus deservire.

Si bene steteris cum Deo, & eius judicium adspexeris, faciliùs te victum portabis.

2, O Domine quousque venimus: Ecce damnum defletur temporale, pro modico quæstu laboratur & curritur, & spirituale detrimentum in oblivionem transit, & vix serò reditur.

Quod parum vel nihil prodest; attenditur; & quod summè necessarium

sarium est negligenter præteritur; quia totus homo ad externa defluit, & nisi cito resipiscat, libens in exterioribus jacet.

CAPUT XLV.

Quod omnibus non est credendum; & de facili lapsu verborum.

1. DA mihi auxilium Domine, de tribulatione, quia vana salus hominis.

Quam sæpe ibi non inveni fidē, ubi me habere putavi? Quoties etiam ibi reperi, ubi minus præsumpsi? Vana ergo spes in hominibus, salus autem justorum in te, Deus.

Benedictus sis Domine Deus meus in omnibus, quæ accidunt in nobis.

Infirmi sumus & instabiles, cito fallimur & permutamur.

2. Quis est homo, qui ita cautè & circumspectè in omnibus se custodire valet; ut aliquando in aliquam deceptionem vel perplexitatem non veniat? Sed qui in te

Domi-

Domine confidit, ac simplici ex corde quærit, non tã facilè labitur.

Et si inciderit aliquam tribulationem; quocumque modo fuerit etiam implicatus, citiùs per te eruetur, aut à te consolabitur: quia tu non deseres in te sperantem usque in finem.

Rarus fidus amicus, in cunctis amici perseverans pressuris.

Tu Domine, tu solus es fidelissimus in omnibus, & præter te nõ est alter talis.

3. O quam bene sapuit sancta illa anima, quæ dixit: Mens mea solidata est, & in Christo fundata.

Si ita mecum foret, non tam facilè timor humanus me solicitaret nec verborum jacula moverent.

Quis omnia prævidere, quis præcavere futura mala sufficit? Si prævisa sæpe etiam lædunt, quid improvisa nisi graviter feriunt? sed quare mihi misero non melius prouidi? Cur etiam tam facile a-

liis

s credidi? Sed homines sumus,
c aliud quam fragiles homines
mus, etiamsi Angeli à multis æ-
mamur & dicimur.

Cui credā Domine? cui nisi tibi.
Veritas es quæ non fallis, nec
li potes.

Et rursum, omnis homo men-
x, infirmus, instabilis, & labilis,
aximè in verbis: ita ut statim vix
edi debeat, quod rectum in facie
nare videtur.

4. Quam prudenter præmonu-
i, cavendum ab hominibus: &
ia inimici hominis, domestici e-
: nec credendum, si quis dixerit:
ce hic, aut ecce illic.

Doctus sum damno meo & uti-
m ad cautelam majorem & non
insipientiam mihi! Cautus esto
it quidam) cautus esto, serva a-
d te quod dico: & dum ego si-
, & absconditum credo, nec il-
silere potest, quod silendum pe-
t, sed statim prodit me & se, &
abiit:

abiit: Ab hujusmodi fabulis &
incautis hominibus protege me
Domine ne in manus eorum in
cidam nec unquam talia cõmitt

Verbum verum & stabile da i
os meum, & linguam callidam lõ
gè fac à me.

Quod pati nolo; omnimod
cavere debeo.

5. O quambonum & pacificũ
de aliis silere, nec indifferenter o
mnia credere; neque de facili ulte
rius effari: paucis seipsum revelar
te semper inspectorem cordis qua
rere: nec omni vento verborur
circumferri, sed omnia intima
externa, secundum placitum tu
voluntatis optare perfici! Quar
tutum, pro conservatione cœle
stis gratiæ, humanam fugere appa
rentiam: nec appetere quæ for
admirationem videntur præber
sed ea tota sedulitate sectari, qu
vitæ emendationẽ dant & fervo

6. Quam multis nocuit virt
scita,

ta, ac præpropere laudata? uam ſane profuit gratia ſilentio rvata in hac fragili vita, quæ to- tentatio fertur & militia?

CAPUT XLVI.

)e confidentia in Deo habenda, ando inſurgunt verborū iacula.

FIli, ſta firmiter & ſpera in me Quid enim ſunt verba, niſi rba? Per àërem volant, ſed la- dem non lædunt.

Si reus es, cogita quod libenter nendare te velis ſi nihil tibi con- iùs es penſa quod velis libenter o Deo hoc ſuſtinere.

Parum ſatis eſt; ut vel verba terdum ſuſtineas qui necdum rtia verbera tolerare vales.

Et quare tam parva tibi ad cor anſeunt, niſi quia adhuc carna- s es, & homines magis quam portet attendis?

Nam quia deſpici metuis re- rehendi pro exceſſibus non vis, excuſationum umbracula quæ- is.

2. Sed inſpice te melius & ; gnoſces quia vivit adhuc in te mundus, & vanus amor placen hominibus.

Cùm enim baſſari refugi & confundi pro defectibus, co ſtat utiq;, quod nec verus hum lis ſis, nec vere mundo mortuu nec mundus tibi crucifixus.

Sed audi verbum meum, & r curabis decem millia verba h minum.

Ecce ſi cuncta contra te dic rentur, quæ fingi malitioſiſsim poſſent: quid tibi nocerent, ſi mninò tranſire permitteres; n plus quàm feſtucam perpender

Numquid vel unum capillun tibi extrahere poſſunt?

3. Sed qui cor intus non hab nec Deum præ oculis, facili verbo movetur vituperationis.

Qui autem in me confidit, n propriò judiciò ſtare appetit, al que humano terrore erit.

Eg

Ego enim sum judex, & cognitor omnium secretorum: ego scio, qualiter res acta est: ego injuriantem novi & sustinentem.

A me exiit verbum istud, ut revelentur ex multis cordibus cogitationes.

Ego reum & innocentem judicabo, sed occulto judicio utrumq; ante probare volui.

4. Testimonium hominum sæpè fallit: meum judicium verum est, stabit & non subvertetur.

Latet plerumq; & paucis ad singula patet; nunquam tamen errat, nec errare potest, etiamsi oculis insipiẽtium, non rectum videatur.

Ad me ergo currendum est in omni judicio, nec proprio innitendum arbitrio.

Iustus enim non conturbabitur, quidquid à Deo ei acciderit.

Etiamsi injustè aliquid contra eum prolatum fuerit, non multũ curabit.

Sed

Sed nec vanè exultabit, si per a
lios rationabiliter excusetur.

Pensat namq; quia ego sum
scrutans corda & renes, qui no
judico secundùm faciem & hum
nam apparentiam.

Nam sæpè in oculis meis repe
ritur culpabile, quod hominum
judicio creditur laudabile.

5. Domine Deus judex juste
fortis & patiens, qui hominum
nosti fragilitatem & pravitatem
esto robur meum, & tota fiduci
mea; non enim mihi sufficit con
scientia mea.

Tu nosti, quod ego non nov
& ideo in omni reprehensione
humiliare me debui, & mansve
sustinere.

Ignosce quoq; mihi propitiu
quoties sic non egi, & dona ite
gratiam amplioris sufferentiæ.

Melior est enim mihi tua cop
osa misericordia ad consecuti
nem indulgentiæ, quàm mea op

nat

tâ justitia pro defensione laten- conscientiæ.

Et si nihil mihi conscius sum, men in hoc justificare me non ssum: quia remotâ misericordiâ â, non justificabitur in conspe- u tuo omnis vivens.

CAPUT XLVII.

uod omnia gravia pro æterna vi- ta sunt toleranda.

Ili, non te frangant labores, quos assumpsisti propter me; ec tribulationes te dejiciant us- uequaque; sed mea promissio in nni eventu, te roboret & con- letur.

Ego sufficiens sum ad redden- um supra omnem modum & mensuram.

Non diu hic laborabis, nec sem er gravaberis doloribus.

Exspecta paulisper, & videbis elerem finem malorum.

Veniet una hora, quando cessa- it omnis labor & tumultus.

Modicum eſt & breve omne quod tranſit cum tempore.

2. Age quod agis: fideliter l bora in vinea mea, ego ero me ces tua.

Scribe, lege canta, geme, tac ora, ſuſtine viriliter contraria digna eſt his omnibus & major bus præliis vita æterna.

Veniet pax in die una, qu nota eſt Domino; & erit non di neq; nox, hujus ſcilicet tempori ſed lux perpetua, claritas infinit pax firma, & requies ſecura.

Non dices tunc: Quis me l berabit de corpore mortis hujus Neq; clamabis: Heu mihi, quia incolatus meus prolongatus e quoniam præcipitabitur mors, ſalus erit indefectiva, anxiet nulla, jucunditas beata, ſocie dulcis & decora.

3. O ſi vidiſſes Sanctorum i cœlo coronas perpetuas, quan quoq; nunc exultant gloriâ, (q hui

hic mundo olim contemptibiles, quasi vita ipsa indigni putabantur) profecto te statim humiliares usque ad terram, & affectares potius omnibus subesse, quàm uni præesse: nec hujus vitæ lætos dies concupisceres, sed magis pro Deo tribulari gauderes: & pro nihilo inter homines computari, maximum lucrum duceres.

4. O si tibi hæc saperent, & profundè ad cor transirent, quomodo auderes vel semel conqueri? Nonne pro vita æterna, cuncta laboriosa sunt toleranda?

Non est parvum quid, perdere aut lucrari regnum Dei.

Leva igitur faciem tuam in cœlum.

Ecce ego, & omnes Sancti mei mecum, qui in hoc sæculo magnū habuere certamen, modo gaudēt, modo consolantur, modo securi sunt, modo requiescunt, & sine fine mecum in regno Patris mei permanebunt.

CAPUT XLVIII.

De die æternitatis, & huius vitæ angustiis.

1. O Supernæ civitatis man beatissima! ô dies æterni tis clarissima! quam nox non o scurat, sed summa veritas sem irradiat, dies semper læta, sem secura, & nunquam statum m tans in contraria.

O utinam dies illa illuxisse & cuncta hæc temporalia finer accepissent!

Lucet quidem Sanctis perpet claritate splendida, sed non nisi longe & per speculum peregrin tibus in terra.

2. Norunt cœli cives, quàn gaudiosa sit illa, gemunt exu filii Evæ, quod amara & tædi sit ista.

Dies hujus temporis parvi mali, pleni doloribus & angu is: ubi homo multis peccatis quinatur, multis passionibus ir titu

tur, multis timoribus ſtringitur, ultis curis diſtenditur, multis riofitatibus diſtrahitur, multis nitatibus implicatur, multis erribus circumfunditur, multis laoribus atteritur, tentationibus avatur, deficiis enervatur, egeate cruciatur.

3. O quando finis horum marum? quando liberabor à miſe ſervitute vitiorum? quando emorabor Domine tui ſolius? uando ad plenum lætabor in te?

Quando ero ſine omni impediento in vera libertate, ſine oni gravamine mentis & corpois?

Quando erit pax ſolida, pax mperturbabilis & ſecura, pax inus & foris, pax ex omni parte irma?

IESU bone, quando ſtabo ad idendum te? quando contemlabor gloriam regni tui? quando eris mihi omnia in omnibus?

 O quan-

O quando ero tecum in regno tuo, quod præparasti dilectis tuis ab æterno?

Relictus sum pauper & exul in terra hostili, ubi bella quotidiana, & infortunia maxima.

4. Consolare exilium meum, mitiga dolorem meum, quia ad te suspirat omne desiderium meum.

Nam onus mihi totum est, quidquid hic mundus offert ad solatium.

Desidero te intimè frui, sed nequeo apprehendere.

Opto inhærere cœlestibus, sed deprimunt res temporales, & immortificatæ passiones.

Mente omnibus rebus superesse volo: carne autem invitè subesse cogor.

Sic ego homo infelix mecum pugno, & factus sum mihimetipsi gravis, dum spiritus sursum, & caro quærit esse deorsum.

5. O quid intus patior, dum men-

ente cœleſtia tracto, & mox rnalium turba occurrit oranti, eus meus, ne elongeris à me, neıe declines in ira à ſervo tuo.

Fulgura coruſcationem tuam, : diſſipa eas: emitte ſagittas tu-ı, & conturbentur omnes phanıſiæ inimici.

Recollige ſenſus meos ad te, ac me oblivisci omnium mundaorum: da citò abjicere & contennere phantaſmata vitiorum.

Succurre mihi æterna veritas, ıt nulla me moveat vanitas.

Adveni cœleſtis ſvavitas, & fugiat à facie tua omnis impuritas.

Ignoſce quoq; mihi, & miſericorditer indulge, quoties præter te aliud in oratione revolvo.

Confiteor etenim verè, quia valde diſtractè me habere cõſvevi.

Nam ibi multoties non ſum, ubi corporaliter ſto aut ſedeo: ſed ibi magis ſum, quo cogitationibus feror.

Ibi sum, ubi cogitatio mea est.

Ibi est frequēter cogitatio mea, ubi est quod amo.

Hoc mihi cito occurrit, quod naturaliter delectat, aut ex usu placet.

6. Unde tu Veritas apertè dixisti: Ubi enim est thesaurus tuus, ibi est & cor tuum.

Si cœlum diligo, libenter de cœlestibus penso.

Si mundum amo, mundi felicitatibus congaudeo, & de adversitatibus ejus tristor,

Si carnem diligo, quæ carnis sunt sæpè imaginor.

Si spiritum amo, de spiritualibus cogitare delector.

Quæcunq; enim diligo, de his libenter loquor, & audio, atque talium imagines mecum ad domum reporto.

Sed beatus ille homo, qui propter te Domine omnibus creaturis licentiam abeundi tribuit qui

naturæ

naturæ vim facit, & concupiscentias carnis fervore spiritus crucifigit: ut serenatâ conscientiâ, puram tibi orationem offerat; dignusq; sit Angelicis interesse choris, omnibus terrenis foris & intus exclusis.

CAPUT XLIX.

De desiderio æternæ vitæ, & quanta sint certantibus bona promissa.

1. Fili, cum tibi desiderium æternæ beatitudinis desuper infundi sentis: & de tabernaculo corporis exire concupiscis, ut claritatem meam sine vicissitudinis umbra contemplari possis: dilata cor tuum, & omni desiderio hanc sanctam inspirationem suscipe.

Redde amplissimas supernæ bonitati gratias, quæ tecum sic dignanter agit, clementer visitat, ardenter excitat, potenter sublevat ne proprio pondere ad terrena labaris.

Neq; enim hoc cogitatu tuo

aut conatu accipis, sed sola dignatione supernæ gratiæ & divini respectus: quatenus in virtutibus, & majori humilitate proficias, & ad futura certamina te præpares, mihiq; cordis affectu adhærere, ac ferventi voluntate studeas deservire.

2. Fili, sæpè ignis ardet, sed sine fumo flamma non ascendit.

Sic & aliquorum desideria ad cœlestia flagrant, & tamen à tentatione carnalis affectûs liberi nō sunt.

Idcirco nec omnino purè pro honore Dei agunt, quod tam desiderantèr ab eo petunt.

Tale est & tuum sæpè desiderium, quod insinuasti fore tam importunum,

Non enim est hoc purum & perfectum, quod propria commoditate est infectum.

3. Pete, non quod tibi est delectabile & commodum, sed quod

mihi

mihi est acceptabile atq; honorificum: quia si rectè judicas meam ordinationem, tuo desiderio, & omni desiderato præferre debes, ac sequi.

Novi desiderium tuum & frequentes gemitus audivi.

Iam velles esse in libertate gloriæ filiorum Dei, jam te delectat domus æterna & cœlestis Patria, gaudio plena: sed nondum venit hora ista: sed est adhuc aliud tẽpus, scilicet tempus belli, tempus laboris & probationis.

Optas summô repleri bonô, sed non potes hoc assequi modo.

Ego sum: exspecta me (dicit Dominus) donec veniat regnum Dei.

4. Probandus es adhuc in terris, & in multis exercitandus.

Consolatio tibi interdum dabitur, sed copiosa satietas non concedetur.

Confortare igitur, & esto ro-

robu-

bustus, tam in agendo, quàm in patiendo, naturæ contraria.

Oportet tè novum induere hominem, & in alterum virum mutari.

Oportet te sæpè agere quod nõ vis: & quod vis oportet relinquere.

Quod aliis placet, processum habebit; quod tibi placet, ultra non proficiet.

Quod alii dicunt, audietur: quod tu dicis, pro nihilo computabitur.

Petunt alii, & accipiunt; tu petes, nec impetrabis.

5. Erunt alii magni in ore hominum, de te autem tacebitur.

Aliis hoc vel illud committetur, tu autem ad nihil utilis judicaberis.

Propter hoc natura quandoq; contristabitur; & magnum, si silens portaveris.

In his & similibus multis probari

bari ſolet fidelis Domini ſervus qualiter ſe abnegare, & in omnibus frangere quiverit

Vix eſt aliquid tale, in quo tantundem meri indiges, ſicut videre & pati, quæ voluntati tuæ adverſa ſunt: maximè autem, cum diſconvenientia, & quæ minùs utilia tibi apparent, fieri jubētur.

Et quia non audes reſiſtere altiori poteſtati, ſub dominio conſtitutus: ideo durum tibi videtur, ad nutum alterius ambulare & omne proprium ſentire omittere.

6. Sed penſa fili, horum fructum laborum, celerem finem atq; prœmium nimis magnum: & non habebis inde gravamen, ſed fortiſſimū patientiæ tuæ ſolamen.

Nam & pro modica hac voluntate, quam nunc ſponte deſeris, habebis ſemper voluntatem tuam in cœlis.

Ibi quippe invenies omne, quod volueris; omne, quod deſiderare poteris. Ibi

Ibi aderit tibi totius facultas boni, sine timore amittendi.

Ibi voluntas tua una semper mecum, nil capiet extraneum vel privatum.

Ibi nullus resistet tibi, nemo de te conqueretur, nemo impediet, nihil obviabit: sed cuncta desiderata simul erunt præsentia, totumq; affectum tuum reficient, & adimplebunt usq; ad summum.

Ibi reddam gloriam pro contumelia perpessa: pallium laudis pro mœrore: pro loco novissimo sedem regni in sæcula.

Ibi apparebit fructus obedientiæ, gaudebit labor pœnitentiæ, & humilis subjectio coronabitur gloriose.

7. Nunc ergo inclina te humiliter sub omnium manibus: nec sit tibi curæ, quis hoc dixerit vel jusserit.

Sed hoc magnopere curato, ut sive prælatus, sive junior, aut æ-

qualis

ualis, aliquid à te expoſcerit, el innuerit, pro bono totum ac- ipias, & ſincera voluntate ſtude- is adimplere.

Quærat alius hoc, alius illud: glorietur ille in illo, & iſte in iſto, laudeturq; millies mille: tu autem nec in iſto, nec in illo; ſed in tuiipſius gaude contemptu, & in mei ſolius beneplacito ac ho- nore.

Hoc optandum eſt tibi, ut ſi- ve per vitam, ſive per mortem, Deus ſemper in te glorificetur.

CAPUT L.

Qualiter homo deſolatus ſe debet in manus Dei offerre.

1. DOmine Deus Sancte Pater, ſis nunc & in æternum be- nedictus: quia ſicut vis, ſic fa- ctum eſt: & quod facis, bonū eſt.

Lætetur in te ſervus tuus, non in ſe, nec in aliquo alio: quia tu ſolus lætitia vera, tu ſpes mea & corona mea, tu gaudium meum & honor meus Domine. Quid

Quid habet servus tuus, nisi quod à te accepit, etiam sine merito suo? Tua sunt omnia quæ dedisti & quæ fecisti.

Pauper sum, & in laboribus meis à juventute mea, & contristatur anima mea nonnunquam usq; ad lacrymas: quandoq; etiam conturbatur ad se propter imminentes passiones.

2. Desidero pacis gaudium, pacem filiorum tuorum flagito, qui in lumine consolationis à te pascuntur,

Si das pacem, si gaudium sanctum infundis, erit anima servi tui plena modulatione, & devota in laude tua.

Sed si te subtraxeris sicut sæpissimè soles, non poterit currere viam mandatorum tuorum, sed magis ad tundendum pectus genua ejus incurvantur, quia non est illi sicut heri & nudius tertius, quando splendebat lucerna tua

na tua ſuper caput ejus, & ſub umbra alarum tuarum protegebatur à tentationibus irruentibus.

3. Pater juſte & ſemper laudande, venit hora ut probetur ſervus tuus.

Pater amande, dignum eſt, ut hâc horâ patiatur pro te aliquid ſervus tuus.

Pater perpetuò venerande, venit hora, quam ab æterno præſciebas affuturam: ut ad modicum tempus ſuccumbat foris ſervus tuus, vivat verò ſemper apud te intus.

Paululùm vilipendatur humilietur, & deficiat coram hominibus, paſsionibus conteratur & langvoribus, ut iterum tecum in aurora novæ lucis reſurgat, & in cœleſtibus clarificetur.

Pater Sāćte, tu ſic ordinaſti, & ſic voluiſti: & hoc factum eſt, quod ipſe præcepiſti.

4. Hæc eſt enim gratia ad amicum

micum tuum, pati & tribulari in mundo pro amore tuo, quotiefcumq;, & à quocumq; id permiseris fieri.

Sine consilio & providentia tua, & sine causa, nihil fit in terra.

Bonum mihi Domine, quod humiliasti me: ut discam justificationes tuas, & omnes elationes cordis, atq; præsumptiones abjiciam.

Utile mihi, quod confusio cooperuit faciem meam: ut te potiùs, quàm homines, ad consolandum requiram.

Didici etiam ex hoc inscrutabile judicium tuum expavescere: qui affligis justum cum impio, sed non sine æquitate & justitia.

5. Gratias tibi ago, quia non pepercisti malis meis, sed attrivisti me verberibus amaris, infligēs dolores, & immittens angustias foris & intus.

Non est qui me consoletur ex omni-

omnibus, quæ ſub cœlo ſunt, niſi tu Domine Deus meus, cœleſtis medicus animarum: qui percutis & ſanas, deducis ad inferos & reducis.

Diſciplina tua ſuper me; & virga tua ipſa me docebit.

6. Ecce Pater dilecte; in manibus tuis ſum ego, ſub virga correctionis tuæ me inclino: percute dorſum meum, & collum meum, ut incurvem ad voluntatem tuam, tortuoſitatem meam.

Fac me pium & humilem diſcipulum, ſicut bene facere conſveviſti, ut ambulem ad omnem nutum tuum.

Tibi me, & omnia mea, ad corrigendum commendo melius eſt hîc corripi, quàm in futuro.

Tu ſcis omnia & ſingula, & nil te latet in humana conſcientia.

Antequam fiant noſti ventura: & non opus eſt tibi, ut quis te doceat, aut admoneat de his, quæ geruntur in terra.

Tu

Tu scis, qui expedit ad profectum meum, & quantum deservit tribulatio ad rubiginem vitiorum purgandam.

Fac mecum desideratum beneplacitum tuum, & ne despicias peccaminosam vitam meam, nulli meliùs nec clariùs quàm tibi soli notam.

7. Da mihi Domine scire, quod sciendum est; hoc amare, quod amandum est: hoc laudare, quod tibi summè placet: hoc reputare quod tibi pretiosum apparet: hoc vituperare, quod oculis tuis sordescit.

Non me sinas secundùm visionem oculorum exteriorum judicare, neq; secundùm auditū aurium hominum imperitorum sentētiare: sed in judicio verò, de visibilibus & spiritualibus discernere, atq; super omnia voluntatem beneplaciti tui semper inquirere.

8. Falluntur sæpè hominum

ſenſus in judicando: falluntur & amatores ſæculi, viſibilia tantummodo amando.

Quid eſt homo inde melior, quia reputatur ab homine major?

Fallax fallacem, vanus vanum, cæcus cæcum, infirmus infirmum, decipit dum exaltat: & veraciter magis cōfundit, dum inaniter laudat.

Nam quantum unuſquiſq; eſt in oculis tuis, tantum eſt & non ampliùs, ait humilis S. Franciſcus.

CAPUT LI.

Quod humilibus inſiſtendum eſt operibus cum deficitur à ſummis.

1. FIli, non vales ſemper in ferventiori deſiderio virtutum ſtare, nec in altiori gradu contēplationis conſiſtere: ſed neceſſe habes interdum, ob originalē corruptelam ad inferiora deſcendere: & onus corruptibilis vitæ etiam invitè, & cum tædio, portare.

Quamdiu mortale corpus geris,

tædi-

tædium senties, & gravamē cordis.

Oportet sæpe in carne de carnis onere gemere: eo quod non vales spiritualibus studiis & divinæ contemplationi indesinenter inhærere.

2. Tunc expedit tibi, ad humilia & exteriora opera confugere, in bonis actibus te recreare: advētum meum & supernam visitationem firmâ confidentiâ expectare, exilium tuum & ariditatem mentis patienter sufferre, donec iterū me visiteris, & ab hominibus anxietatibus libereris.

Nam faciam te laborum oblivisci, & interna quiete perfrui.

Expandam coram te prata Scripturarum, ut dilatato corde currere incipias viam mandatorum meorum.

Et dices: Non sunt condignæ passiones hujus temporis, ad futuram gloriam, quæ revelabitur in nobis.

CA

CAPUT LII.

Quod homo non reputet se consolatione dignum, sed magis verberibus reum.

DOmine, non sum dignus cõsolatione tua, nec aliqua spituali visitatione: & ideo justè ıecum agis, quando me inopem t desolatum relinquis.

Si enim adinstar maris lacryıas fundere possem, adhuc consoıtione tua dignus non essem.

Unde nihil dignus sum quàm agellari & puniri: quia graviter t sæpe te offendi, & in multis alde deliqui.

Ergo vera pensata ratione, nec ninima sum dignus consolatione.

Sed tu clemens & misericors Deus, qui non vis périre opera tua, ıd ostendendum divitias bonitatis uæ, in vasa misericordiæ, etiam ræter omne proprium meritum, lignaris consolari servum tuum upra humanum modum.

Tuæ enim consolationes non
sunt sicut humanæ confabulation

2. Quid egi Domine, ut mi
conferres aliquam cœlestem co
solationem? Ego nihil boni m
egisse recolo, sed semper ad vit
pronum, & ad emendationem p
grum fuisse.

Verum est, & negare non poss

Si aliter dicerem, tu stares co
tra me, & non esset qui defēder

Quid merui pro peccatis me
nisi infernum & ignem æternu
In veritate confiteor, quoniam
gnus sum omni ludibrio & co
temptu, nec decet me inter tu
devotos commemorari.

Et licet hoc ægre audiam, ta
adversum me, pro veritate, pec
ta mea arguam, ut faciliùs mise
cordiam tuam merear impetrar

3. Quid dicam reus, & om
confusione plenus? Non habeo
loquendi, nisi hoc tantum verbu
Peccavi Domine, peccavi: mise
re mei, ignosce mihi. Si

Sine me paululùm, ut plangam
olorem meum, antequam vadam
l terram tenebrosam, & opertam
ortis caligine.

Quid tam maximè à reo & mi-
ro peccatore requiris, nisi ut cō-
ratur, & humiliet se pro delictis
uis? Jn vera contritione & cor-
is humiliatione, nascitur spes ve-
iæ, reconciliatur perturbata con-
ientia, reparatur gratia perdita;
ıetur homo à futura ira, & occur-
unt sibi mutuo in osculo sancto
)eus & pœnitens anima.

4. Humilis peccatorum contri-
io, acceptabile tibi est Domine
acrificium, longè svavius odorans
n conspectu tuo, quam thuris in-
ensum.

Hæc est gratum etiam ungven-
um, quod sacris pedibus tuis in-
undi voluisti: quia cor contritum
& humiliatū nunquam despexisti.
Ibi est locus refugii à facie i
nimici.

Ibi emendatur & abluitur, qui
quid aliunde contractum est & i
quinatum.

CAPUT LIII.

Quod gratia Dei non miscetur te
renis sapientibus

1. FIli, pretiosa est gratia mea
non patitur se misceri extr
neis rebus, ac consolationibus t
renis.

Abjicere ergo oportet omn
impedimenta gratiæ, si optas ej
infusionem suscipere.

Pete secretum tibi, ama so
habitare tecum, nullius requir
confabulationem: sed magis
Deum devotam effunde precem
ut compunctam teneas mentem,
puram conscientiam.

Totum mundum nihil æstin
Dei vocationem omnibus exter
ribus antepone.

Non enim poteris mihi vaca
& in transitoriis pariter delecta

A notis & à charis oportet el
ga

gari, & ab omni temporali solatio mentem tenere privatam.

Sic obsecrat B. Apostolus Petrus, ut tanquàm advenas & peregrinos in hoc mundo se contineant Christi fideles.

2. O quanta fiducia erit morituro: quem nullius rei affectus detinet in mundo.

Sed sic segregatum cor habere, ab omnibus, æger nec dum capit animus, nec animalis homo novit interni hominis libertatem.

Attamen si vere velit esse spiritualis, oportet eum renuntiare tàm remotis quàm propinquis: & à nemine magis cavere, quàm à seipso.

Si temetipsum perfectè viceris, cætera faciliùs subjugabis.

Perfecta victoria est, de semetipso triumphare.

Qui enim semetipsum subjectum tenet, ut sensualitas rationi, & ratio in cunctis obediat mihi, hic vere victor est sui, & Dominus mundi.

3 Si ad hunc apicem ſcandere
gliſcis, oportet viriliter incipere
& ſecurim ad radicem ponere, u
evellas, & deſtruas occultam in
ordinatam inclinationem ad tei
pſum, & ad omne privatum & ma
teriale bonum.

Ex hoc vitio, quod homo ſe
metipſum nimis inordinatè dili
git; pænè totum pendet, quidqui
radicaliter vincendum eſt.

Quo devicto & ſubacto malo
pax magna & tranquillitas erit cō
tinuo.

Sed quia pauci ſibiipſis perfect
mori laborant, nec plenè extra ſ
tendunt, propterea in ſe implicat
remanent, nec ſupra ſe in ſpiriti
elevari poſſunt.

Qui autem liberè mecum am
bulare deſiderat; neceſſe eſt, ut
omnes pravas & inordinatas affe
ctiones ſuas mortificet, atque nul
li creaturæ, privato amore concu
piſcenter inhæreat.

CAPUT LIV.

De diverſis motibus naturæ & gratiæ.

FIli, diligenter adverte motus naturæ & gratiæ, quia valdè contrarie & ſubtiliter moventur: & vix, niſi à ſpirituali & intimè illuminato homine, diſcernuntur.

Omnes quidem bonum appetunt, & aliquid boni in ſuis dictis vel factis prætēdunt; ideo ſub ſpecie boni multi falluntur.

Natura callida eſt, & multos trahit, illaqueat & decipit, & ſe ſemper pro fine habet. Sed gratia ſimpliciter ambulat, & ab omni ſpecie mala declinat, fallacias non prætendit, & omnia purè propter Deum agit: in quo & finaliter requieſcit.

2. Natura invitè vult mori, nec premi, nec ſuperari, nec ſubeſſe, nec ſponte ſubjugari.

Gratia verò ſtudet mortificati-

omni propriæ, resistit sensualitati, quærit subjici, appetit vinci, nec propria vult libertate fungi: sub disciplina amat teneri, nec alicui cupit dominari, sed sub Deo semper vivere, stare, & esse: atque propter Deum, omni humanæ creaturæ humiliter parata est inclinari.

Natura pro suo commodo laborat, & quid lucri ex alio sibi proveniat, attendit. Gratia autem, non quid sibi utile & commodũ sit, sed quod multis proficiat, magis considerat.

Natura libenter honorem & reverentiam accipit: Gratia vero omnem honorem & gloriam Deo fideliter attribuit.

3. Natura confusionem timet, & contemptum.

Gratia autẽ gaudet pro nomine Iesu pati contumeliam.

Natura otium amat, & quietẽ corporalem: Gratia vero vacua esse non

: non poteſt, ſed libenter amplectitur laborem.

Natura quærit habere curioſa & pulchra, abhorret vilia & groſſa: Gratia vero ſimplicibus delectatur & humilibus, aſpera non aſpernatur, nec vetuſtis refugit indui pannis.

Natura reſpicit temporalia, gaudet ad lucra terrena, triſtatur de damno; irritatur levi injuriæ verbo: Sed gratia attendit æterna, nõ inhæret temporalibus, nec in perditione rerum turbatur, neque verbis durioribus exacerbatur: quia theſaurum ſuum & gaudium in cœlo, ubi nil perit, conſtituit.

4. Natura cupida eſt, & libentiùs accipit, quàm donat; amat propria & privata: Gratia autem pia eſt & communis, vitat ſingularia, contentatur paucis, beatiùs dare judicat, quàm accipere.

Natura inclinat ad creaturas, ad carnem propriam, ad vanitates &

discursus: Sed gratia trahit ad Deum & ad virtutes: renuntiat creaturis, fugit mundum, odit carni desideria, restringit evagationes erubescit in publico apparere.

Natura libenter aliquod solatium habet externum, in quo delectetur ad sensum: Sed gratia in solo Deo quærit consolari, & in summo bono super omnia visibili delectari.

5. Natura totum agit propte lucrum & commodum proprium nihil gratis facere potest, sed au æquale, aut melius, aut laudem vel favorem pro benefactis conse qui sperat: & multum pondera sua gesta & dona concupiscit: Gratia verò nil temporale quærit, ne aliud præmium, quàm Deum solum, pro mercede postulat: ne ampliùs de temporalibus necessariis desiderat, nisi quantùm hæc sibi ad assequutionem æternorum valeant deservire.

6. Na-

6. Natura gaudet de amicis multis & propinquis; gloriatur de nobili loco, & ortu generis: arridet potētibus, blanditur divitibus, applaudit sibi similibus.

Gratia autem & inimicos diligit, nec de amicorum turba extollitur; nec locum, nec ortum natalium reputat, nisi virtus major ibi fuerit: favet magis pauperi quā diviti, compatitur plus innocenti quam potenti, congaudet veraci, non fallaci, exhortatur semper bonos meliora charismata æmulari, & filio Dei per virtutes assimilari.

Natura de defectu & molestia citò conqueritur: Gratia constanter fert inopiam.

7. Natura omnia ad se reflectit, pro se certat & arguit: Gratia autem ad Deum cuncta reducit, unde originaliter emanant; nihil boni sibi adscribit, nec arroganter præsumit: non contendit, nec suam sententiam aliis præfert: sed in

omni ſenſu & intellectu, ætern ſapientiæ ac divino examini ſe ſu mittit.

Natura appetit ſcire ſecreta, & nova audire: vult exteriùs appa rere, & multa per ſenſus experir deſiderat agnoſci & agere, unde laus & admiratio procedit: ſed gr tia non curat nova, nec curioſa percipere; quia totum hoc de vetu ſtate corruptionis eſt ortum, cum nihil novum & durabile ſit ſupe terram.

Docet itaque ſenſus reſtringere vanam complacentiam & oſtenta tionem devitare, laudanda & di gnè miranda humiliter abſconde re, & de omni re, & in omni ſci entia, utilitatis fructũ, atque De laudem & honorem quærere.

Non vult ſe nec ſua prædicari ſed Deum in donis ſuis optat be nedici, qui cuncta ex mera chari tate largitur.

8. Hæc gratia, ſupernaturale lumen

lumen, & quoddam Dei speciale donum est. & proprie electorum signaculum, & pignus salutis æternæ: quæ hominem de terrenis ad cœlestia amanda sustollit, & de carnali spiritualem efficit.

Quanto igitur natura ampliùs premitur & vincitur, tantò major gratia infunditur, & quotidiè novis visitationibus interior homo, secundùm imaginem Dei, reformatur.

CAPUT LV.

De corruptione naturæ, & efficacia gratiæ Divinæ.

1. DOmine Deus meus, qui me creasti ad imaginem & similitudinem tuam, concede mihi hanc gratiam, quā ostendisti tam magnam, & necessariam ad salutē, ut vincam pessimam naturam meam, trahentem ad peccata & in perditionem.

Sentio enim in carne mea legē peccati, contradicentem legi mē-

tis

tis meæ; & captivum me ducētem ad obediendum sensualitati in multis: nec possum resistere passionibus ejus, nisi assistat tua sanctissima gratia cordi meo ardenter infusa.

2. Opus est gratiâ tuâ, & magnâ gratiâ: ut vincatur natura ad malum semper prona ab adolescentia sua.

Nam per primum hominem Adam lapsa, & vitiata per peccatum, in omnes homines pœna hujus maculæ descendit: ut ipsa natura, quæ bona & recta à te condita fuit, pro vitio jam & infirmitate corruptæ naturæ ponatur, eò quod motus ejus sibi relictus, ad malum & inferiora trahat.

Nam modica vis, quæ remansit, est tanquam scintilla quædam latens in cinere.

Hæc est ipsa ratio naturalis, circumfusa magna caligine, adhuc judicium habens boni & mali, veri fal-

ti falſiq; diſtantiam; licet impotens ſit adimplere omne quod approbat, nec pleno jam lumine veritatis, nec ſanitate affectionum ſuarum potiatur.

3. Hinc eſt, Deus meus, quod condelector legi tuæ ſecundùm interiorem hominem, ſciens mandatum tuum fore bonum, juſtum & ſanctum, arguens etiam omne malum, & peccatum fugiendum.

Carne autem ſervio legi peccati, dum magis ſenſualitati obedio, quàm rationi.

Hinc eſt, quod velle bonum mihi adjacet, perficere autem non invenio.

Hinc ſæpè multa bona propono, ſed quia gratia deeſt ad adjuvandum infirmitatem meam, ex levi reſiſtentia reſilio & deficio.

Hinc accidit, quod viam perfectionis agnoſco, & qualiter agere debeam, clarè ſatis video; ſed propriæ corruptionis pondere preſſus

pressus, ad perfectiora non assurgo.

4. O quàm maximè est mihi necessaria Domine tua gratia ad inchoandum bonum, ad proficiendum, & ad perficiendum.

Nam sine ea nihil possum facere, omnia autem possum in te, confortante me gratia.

O vere cœlestis gratia sine qua nulla sunt propria merita, nulla quoq; dona naturæ ponderanda! Nihil artes, nihil divitiæ, nihil pulchritudo vel fortitudo: nihil ingenium vel eloquentia valent, apud te Domine sine gratia.

Nam dona naturæ, & bonis & malis, sunt communia: electorum autem proprium donum est gratia sive dilectio, qua insigniti, digni habentur vita æterna.

Tantum eminet hæc gratia, ut nec donum prophetæ, nec signorum operatio, nec quantalibet alta speculatio, aliquid æstimetur sine ea.

Sed

Sed neq; fides, neq; ſpes, neq;
liæ virtutes, tibi acceptæ ſunt
ne charitate & gratia.

5. O beatiſſima gratia, quæ
auperem ſpiritu, virtutibus di-
item facis: & divitem multis bo-
is, humilem corde reddis.

Veni, deſcende ad me, reple
ne manè conſolatione tua, ne
leficiat præ laſſitudine & aridita-
e mentis anima mea.

Obſecro Domine, ut inveniam
gratiam in oculis tuis: ſufficit
enim mihi gratia tua, cæteris nõ
obtentis, quæ deſiderat natura.

Si fuero tentatus & vexatus tri-
bulationibus multis, non timebo
mala, dum mecum fuerit gratia
tua.

Ipſa fortitudo mea, ipſa conſi-
lium confert & auxilium.

Cunctis hoſtibus potentior eſt,
& ſapientior univerſis ſapientibus.

6. Magiſtra eſt veritatis, do-
ctrix diſciplinæ, lumen cordis, ſo-
lamen

lamen pressuræ, fugatrix tristitiæ, ablatrix timoris, nutrix devotionis, productrix lachrymarum.

Quid sum sine ea, nisi aridum lignum, & stirps inutilis ad ejiciendum? Tua ergo me Domine gratia semper præveniat, & sequatur, ac bonis operibus jugiter præstet esse intētum, per Iesum Christum Filium tuum, Amen.

CAPUT LVI.

Quod nos ipsos abnegare & Christum imitari debemus per Crucem.

1. Fili, quantùm à te vales exire, tantùm in me poteris transire.

Sicut nihil foris concupiscere internam pacem facit: sic se interiùs relinquere, Deo conjungit.

Volo te addiscere perfectam abnegationem tui in voluntate mea, sine contradictione & querela.

Sequere me. Ego sum via, veritas, & vita. Sine

Sine via non itur, ſine veritate non cognoſcitur, ſine vita non vivetur.

Ego ſum via, quam ſequi debes; veritas, cui credere debes; vita, quam ſperare debes.

Ego ſum via inviolabilis, veritas infallibilis, vita interminabilis.

Ego ſum via rectiſſima, veritas ſuprema, vita vera, vita beata, vita increata.

Si manſeris in via mea, cognoſces veritatem, & veritas liberabit te, & apprehendes vitam æternam.

2. Si vis ad vitam ingredi, ſerva mandata.

Si vis veritatem cognoſcere, crede mihi.

Si vis perfectus eſſe; vende omnia.

Si vis eſſe diſcipulus meus, abnega temetipſum.

Si vis beatam vitam poſſidere, præſentem vitam contemne.

Si

Si vis exaltari in cœlo, humilia te in mundo.

Si vis regnare mecum, porta crucem mecum.

Soli enim servi crucis inveniunt viam beatitudinis, & veræ lucis.

3. Domine IESU, quia arcta est via tua, & mundo despecta, dona mihi te cum mundi despectu imitari.

Non enim major est servus domino suo, nec discipulus supra magistrum.

Exerceatur servus tuus in vita tua, quia ibi est salus mea, & sanctitas vera.

Quidquid extra eam lego, & audio, non me recreat plene.

4. Fili, quia hæc scis, & legisti omnia; beatus eris, si feceris ea.

Qui habet mandata mea, & servat ea, ipse est, qui diligit me, & ego diligam eum, & manifestabo ei meipsum: & faciam eum consede-

lere mecum in regno Patris mei.
Domine IESU, ſicut dixiſti &
omiſiſti, ſic utiquè fiat, & mihi
omereri contingat,
Suſcepi, ſuſcepi de manu tua
icem; portabo, & portabo eam
q; ad mortem, ſicut impoſuiſti
ihi.
Verè vita boni monachi, crux
:, & dux paradiſi.
Incœptum eſt, retrò abire non
:et, nec relinquere oportet.
5. Eja fratres, pergamus ſimul,
SUS erit nobiſcum: propter Ie-
m perſeveremus in cruce.
Erit adjutor noſter, qui eſt dux
oſter, & præceſſor.
En rex noſter ingreditur antè
os, qui pugnabit pro nobis.
Sequamur viriliter, nemo me-
iat terrores.
Simus parati mori fortiter in
ello, nec inferamus crimen glo-
æ noſtræ, ut fugiamus à cruce.

CAPUT LVII.

Quod homo non sit nimis deiectus quando in aliquos labitur defectus.

1. FIli, magis placent mihi patientia & humilitas in adversis, quàm multa consolatio & devotio in prosperis.

Ut quid te contristat parvum factum contra te dictum? Si amplius fuisset, commoveri non debuisses.

Sed nunc permitte transire: non est primum nec novum, nec ultimum erit, si diu vixeris.

Satis virilis es, quamdiu nil obviat adversi: Benè etiam consulis, & alios nosti roborare verbis sed cum ad januam tuam venit repentina tribulatio, deficis consilio & robore.

Attende magnam fragilitatem tuam, quam sæpiùs experiris in modicis objectis: tamen pro salute tua ista fiunt, cum hæc & similia contingunt.

2. Po-

2. Pone, ut meliùs noſti ex cor
: & ſi te tetigit, non tamen
jiciat, nec diu implicet.
Ad minus ſuſtine patienter, ſi
n potes gaudenter.
Etiam ſi minùs libenter audis,
indignationem ſentis: reprime
, nec patiaris aliquid inordina-
m ex ore tuo exire, unde par-
ıli ſcandalizentur.
Citò conquieſcet commotio
citata; & dolor internus rever-
nte dulcorabitur gratia.
Adhuc vivo ego, (dicit Domi-
us) juvare te paratus, & ſolito
npliùs conſolari; ſi confiſus fue-
s mihi, & devotè invocaveris.
3. Animæquior eſto, & ad ma-
rem ſuſtinentiam accingere.
Non eſt totum fruſtratum, ſi
ſæpiùs percipis tribulatum, vel
raviter tentatum.
Homo es, & non Deus; caro
s, non Angelus.
Quomodo tu poſſes ſemper in
eodem

eodem ſtatu virtutis permanere, quando hoc defuit Angelo in cœlo, & primo homini in paradiſo?

Ego ſum, qui merentes erigo ſoſpitate: & ſuam cognoſcentes infirmitatem ad meam proveho divinitatem.

4. Domine, benedictum ſit verbum tuum, dulce ſuper mel & favum ori meo.

Quid facerem in tantis tribulationibus & anguſtiis meis, niſi me confortares tuis ſanctis ſermonibus?

Dummodo tandem ad portum ſalutis perveniam, quid curæ eſt quæ & quanta paſſus fuero? Da finem bonum: da felicem ex hoc mundo tranſitum.

Memento mei Deus meus, & dirige me recto itinere in regnum tuum, Amen.

CA-

CAPUT LVIII

a altioribus rebus & occultis iudiciis Dei non scrutandis;

FIli, caveas disputare de altis materiis, & de occultis Dei [iu]diciis: cur ille sic relinquitur, [&] ille ad tantam gratiam assumi[tu]r.

Cur etiam iste tantùm affligi[tu]r, & ille tam eximiè exaltatur.

Ista omnem humanam faculta[te]m excedunt: nec ad investigan[du]m judicium divinum, ulla ra[ti]o prævalet, vel disputatio.

Quandò ergo hæc tibi suggerit [in]imicus, vel etiam quidam curi[o]si inquirunt homines, respondè [il]lud Prophetæ

Justus es Domine, & rectum [iu]dicium tuum.

Et illud: Iudicia Domini vera [iu]stificata in semetipsa.

Iudicia mea metuenda sunt, nō [d]iscutienda, quæ humano intelle[c]tui sunt incomprehensibilia.

2. Noli etiam inquirere, r
disputare de meritis Sanctorur
quis alio sit sanctior, aut quis m
jor fuerit in regno cœlorum.

Talia generant sæpè lites & c
tentiones inutiles, nutriunt qu
que superbiam & vanam gloria
undè oriuntur invidiæ & differ
ones, dum iste illum Sanctum,
alius alium conatur superbè pr
ferre.

Talia autem velle scire & i
vestigare, nullum fructum af
runt, sed magis Sanctis displice
quia non sum Deus dissensior
sed pacis; quæ pax magis in hur
litate vera, quàm in propria ex
tatione consistit.

3. Quidam zelo dilectionis t
huntur ad hos vel ad illos af
ctu, sed humano potiùs, quàm
vino.

Ego sum, qui cunctos cond
Sanctos, ego donavi gratiam: e
præstiti gloriam.

Eg

Ego novi singulorum merita,
o præveni eos in benedictioni-
; dulcedinis meæ.
Ego præscivi dilectos ante sæ-
a; ego eos elegi de mundo, nō
i me præelegerunt.
Ego vocavi per gratiam, attra-
per misericordiam: ego perdu-
eos per tentationes varias.
Ego infudi consolationes ma-
ificas; ego dedi perseverantiam:
o coronavi eorum patientiam.
4. Ego primum & novissimum
nosco: ego omnes inæstimabili
ectione amplector.
Ego laudandus sum in omnibus
ctis meis; ego super omnia
edicendus sum, & honorandus
singulis, quos sic gloriosè ma-
ificavi & prædestinavi, sine ul-
præcedentibus propriis meritis.
Qui ergo unum de minimis me-
contempserit, nec magnum ho-
rat; quia pusillum & magnum
o feci.

Et qui derogat alicui San-
rum derogat & mihi & cæteri
mnibus in regno cœlorum.

Omnes unum sunt per cha-
tis vinculum: idem sentiunt, i-
volunt, & omnes in unũ se dili-

5. Adhuc autem (quod m-
altiùs est) plus me, quàm s-
sua merita, diligunt.

Nam supra se rapti, & ext-
propriam dilectionem tracti;
in amorem mei pergunt, in
& fruitivè quiescunt.

Nihil est, quod eos avert-
possit aut deprimere: quippe
æterna veritate pleni, igne a-
scunt inextingvibilis charitati.

Taceant igitur carnales &
males homines de Sanctorum
tu disserere, qui non norunt
privata gaudia diligere.

Demunt & addunt, pro sua
clinatione, non prout placet
ternæ veritati.

6. In multis est ignorantia,
oru

rum maximè, qui parum illumi-
ati, rarò aliquem perfecta dile-
ione spirituali diligere norunt.
Multum adhuc naturali affectu,
humanâ amicitiâ ad hos vel ad
los trahuntur: & sicut in inferio-
bus se habent, ita & de cœlesti-
us imaginantur.

Sed est distantia incomparabilis
uæ imperfecti cogitant, & quæ
luminati viri per revelationem
ipernam speculantur.

7. Cave ergo fili, de istis curio-
è tractare, quæ tuam scientiam
xcedunt: sed hoc magis satage
: intende, ut vel minimus in re-
no Dei queas inveniri.

Etsi quispiam sciret, quis alio
inctior esset, vel major habere-
ır in regno cœlorum: quid ei
æc notitia prodesset, nisi se ex
ac cognitione corā me humilia-
:t, & in majorem nominis mei
ıudem exurgeret? Multò accepti
s Deo facit, qui de peccatorum

suorum magnitudine, & virt
suarum parvitate cogitat, & qu
longè à perfectione Sanctoru
distat; quàm is, qui de eoru
maioritate & parvitate disputa
Melius est, Sanctos devotis p
cibus & lachrymis exorare: &
orum gloriosa suffragia hu
mēte implorare; quàm eorū se
ta, vana inquisitione perscrut
8. Illi benè & optimè cont
tantur, si homines scirent cont
tari, & vaniloquia sua cōpesc
Non gloriantur de proprijs m
ritis, quippe qui sibi nihil bo
tatis adscribunt, sed totum m
quoniam ipsis cuncta ex infi
charitate mea donavi.
Tanto amore divinitatis,
gaudio superfluenti replentur:
nihil eis desit gloriæ, nihil
possit deesse felicitatis.
Omnes Sancti, quantò alti
in gloria, tanto humiliores i
ipsis; & mihi viciniores & c
ctiores existunt. Ideo

Ideoq; habes scriptum, quia
ttebant coronas suas ante De-
n, & ceciderunt in facies suas
ram Agno, & adoraverunt vi-
ntem in sæcula sæculorum.

9. Multi quærunt, quis major
in regno Dei: qui ignorant,
cum minimis erunt digni com-
itari.

Magnum est, vel minimum esse
cœlo, ubi omnes magni sunt:
uia omnes filij Dei vocabuntur,
erunt.

Minimus erit in mille, & pec-
itor centum annorum morietur.
aiæ 65.

Cùm enim quærerent discipuli
ius major esset in regno cœlo-
um? tale audierunt responsum:
isi conversi fueritis, & efficiami-
sicut parvuli, non intrabitis in
gnum cœlorum.

Quicumq; ergo humiliaverit
sicut parvulus iste, hic major
t in regno cœlorum. *Matth.* 18

10. Væ eis, qui cum parvu humiliare se sponte dedignant quoniam humilis janua regni c lestis eos non admittet intrare.

Væ etiam divitibus, qui hab hic consolationes suas: quia pa peribus intrantibus in regnun Dei, ipsi stabunt foris ejulant

Gaudete humiles, & exultat pauperes, quia vestrum est reg Dei, si tamen in veritate amb latis.

CAPUT LIX.

Quod omnis spes & fiducia in s Deo est figenda.

1. Domine, quæ est fiduci mea, quam in hac vita h beo? aut quod majus solatiun meum ex omnibus apparentib sub cœlo.

Nonne tu Domine Deus me cujus misericordiæ non est num rus? Ubi mihi benè fuit sine t aut quando male esse potuit pr sente te?

Mal

Malo pouper esse propter te, ..im dives sine te.

Eligo potiùs tecum in terra pe..rinari, quàm sine te cœlum ..sidere.

Ubi tu, ibi cœlum: atq; ibi ..rs & infernus ubi tu non es.

Tu mihi in desiderio es: & i..o post te gemere, clamare, & ..orare necesse est.

In nullo denique possum ple.. confidere, qui necessitatibus ..xilietur opportunius, nisi in te ..lo Deo meo.

Tu es spes mea, & fiducia ..ea; tu consolator meus, & fi..lissimus in omnibus.

2. Omnes, quæ sua sunt, quæ..nt: tu salutem meam & profe..um meum, solummodo præ..ndis, & omnia in bonum mihi ..nvertis.

Etiam si variis tentationibus .. adversitatibus exponas, hoc ..tum ad utilitatem meam ordi-nas,

nas, qui mille modis dilectos
os probare consvevisti.

In qua probatione non mi
diligi debes & laudari, quàm
cœlestibus consolationibus me
pleres.

3. In te ergo, Domine De
pono totam spem meam & re
gium: in te omnem tribulati
& angustiam meam constit
quia totum infirmum & insta
le invenio, quidquid extra
conspicio.

Non enim proderunt multi
mici, neq; fortes auxiliarij ad
vare poterunt, nec prudentes
filiarij responsum utile dare,
que libri doctorum consolari,
que aliqua pretiosa substantia
berare, nec locus aliquis secre
& amœnus contutari: si tu i
non assistas, juves, confortes,
soleris, instruas, & custodias.

4. Omnia namq;, quæ ad
cem videntur esse, & felicitat
habe

bendam, te absente nihil sunt, hilq; felicitatis in veritate con-unt.

Finis ergo omnium bonorum, altitudo vitæ, & profunditas e-quiorum tu es: & in te super o-nia sperare, fortissimum solati-n servorum tuorum.

Ad te sunt oculi mei; in te onfido: Deus meus misericordia-im Pater.

Benedic & sanctifica animam neam benedictione cœlesti, ut at habitatio sancta tua, & sedes ternæ gloriæ tuæ: nihilq; in emplo tuæ dignitatis invenia-ur, quod oculos tuæ majestatis ffendat.

Secundum magnitudinem bo-itatis tuæ & multitudinem mi-erationum tuarum respice in ne, & exaudi orationem paupe-is servi tui, longe exulantis in egione umbræ mortis.

Protege & conserva animam

 ser-

servuli tui inter tot discrimina vitæ corruptibilis; ac comitante gratia tua, dirige per viam pacis ad patriam perpetuæ claritatis, Amen.

THOMÆ A KEMPIS CANONICI REGULAR. Ordinis S. Augustini DE IMITATIONE CHRISTI LIBER QUARTUS.

De SS. Sacramento,

Devota exhortatio ad Sacram Communionem.

VOX CHRISTI.

1. VEnite ad me omnes, qui laboratis, & onerati estis, & ego reficiam vos, dicit Dominus.

Panis, quem ego dabo, caro mea est, pro mundi vita.

Accipite & comedite, hoc est corpus meum quod pro vobis tradetur: Hoc facite in meam commemorationem. Qui

Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, in me manet, & ego in illo.
Verba, quæ ego locutus sum vobis, spiritus & vita sunt.

CAPUT I.

Cum quanta reverentia Christus sit suscipiendus.

VOX DISCIPULI.

HÆc sunt verba tua Christe, veritas æterna, quamvis nō uno tempore prolata, nec uno in loco conscripta.

Quia ergo tua sunt, & vera, gratanter mihi & fideliter cuncta sunt accipienda.

Tua sunt, & tu ea protulisti: & mea quoque sunt, quia pro salute mea ea edidisti.

Libenter suscipio ea ex ore tuo, ut arctius inserantur cordi meo.

Excitant me verba tantæ pietatis, plena dulcedinis & dilectionis.

Sed terrent me delicta propria, & ad capienda tanta mysteria me rever-

reverberat impura conscientia.

Provocat me dulcedo verboru tuorum, sed onerat me multitu vitiorum meorum.

2. Jubes, ut fiducialiter ad t accedam, si tecum velim haber partem: & ut immortalitatis acc piam alimoniam, si æternam cu am obtinere vitam & gloriam.

Venite, inquis, ad me omn qui laboratis & onerati estis & e reficiam vos.

O dulce & amicabile verbum in aure peccatoris, quod tu Dom ne Deus meus, egenum & paupe rem invitas ad communionem t sanctissimi corporis.

Sed quis ego sum Domine, ut ad te præsumam accedere? Ecc cœli cælorum te non capiunt, & tu dicis, Venite ad me omnes.

3. Quid sibi vult ista piissim dignatio; & tam amicabilis invita tio? Quomodo audebo venire, qu nihil boni mihi conscius sum, un de pos-

possum præsumere? Quomo-
te introducam in domum me-
, qui sæpiùs offendi benignissi-
m faciem tuam? Revertuntur
geli, & Archangeli, metuunt
ncti & justi; & tu dicis: Venite
me omnes.
Nisi tu Domine hoc diceres,
is verum esse crederet? Et nisi
juberes; quis accedere attenta-
? Ecce Nòé vir justus in arcæ
brica centum annis laboravit,
cum paucis salvaretur: & ego
uomodo me potero unâ horâ
æparare, ut mundi fabricatorē
m reverentia sumam?
4. Moyses famulus tuus ma-
us & specialis amicus tuus,
cam ex lignis imputribilibus
cit, quam & mundissimo ve-
vit auro, ut tabulas legis in
reponeret. & ego putrida
eatura, audebo te conditorem
gis, ac vitæ datorem, tam facile
scipere? Salomon sapientissi-
mus

mus Regum Israël, templum magnificum septem annis in laudem nominis tui ædificavit: & octo diebus festum dedicationis ejus celebravit: mille hostias pacificas obtulit: & arcam fœderis in clangore buccinæ & jubilo in locum sibi præparatum solemniter collocavit: Et ego infelix & pauperrimus hominū quomodo te in domum meam introducam, qui vix mediam expendere devotè novi horam? & utinam vel semel dignè fere mediam!

5. O mi Deus, quantum illi, ad placendum tibi, agere studuerunt! Heu, quam pusillum est, quod ago! quàm breve expleo tempus, cum me ad communicandum dispono! Raro totus collectus, rarissimè ab omni distractione purgatus.

Et certè in tua salutari Deitatis præsentia, nulla deberet occurrere indecens cogitatio, nulla etiam occupare creatura: quia non Angelum,

n, ſed Angelorum Dominum, ceptuɾus ſum hoſpiti.ô
6. Eſt tamen valde magna diſtã-, inter arcam fœderis cum ſuis iquiis,& mundiſſimum Corpus um cum ſuis ineffabilibus virtu-bus: inter legalia illa ſacrificia futurorum præfigurativa, & verã i Corporis hoſtiam, omnium an-quorũ ſacrificiorũ completivam. Quare igitur non magis ad tu-n venerabilem inardeſco præſen-am? Cur non majori me præpa- ſollicitudine ad tua ſancta ſu-enda: quando illi antiqui Sancti atriarchæ, & Prophetæ, Reges uoque & Principes, cum univer- populo, tantum devotionis de-onſtrarunt affectum erga cultũ ivinum?
7. Saltavit devotiſſimus Rex avid coram arca Dei totis viri-us, recolens beneficia olim in-ulta patribus: fecit diverſi gene-is organa, pſalmos edidit, & can-
tari

tari instituit cum lætitia cecinit ipse frequenter in cithara, Spiritus Sancti afflatus gratiâ: docu populum Israël toto corde Deu laudare, & ore consono di bus singulis benedicere & præd care.

Si tanta agebatur tunc devoti ac divinæ laudis exstitit record tio coram arca testamenti: quan nunc mihi & omni populo Chr stiano, habenda est reverentia devotio in præsentia Sacrament in sumptione excellentissimi Co poris Christi?

8. Currunt multi ad diversa lo ca pro visitandis reliquiis Sancto rum: & mirantur auditis gestis eo rum, ampla ædificia templorum inspiciunt, & osculantur sericis auro involuta sacra ossa ipsorum

Et ecce, tu præsens es hic apu me in altari Deus meus, Sancti Sanctorum, creator omnium, Dominus Angelorum.

sæpè

Sæpé in talibus videndis curio-
as eſt hominum, & novitas in-
ſorum, & modicus reportatur e-
ıendationis fructus: maxime ubi
tam levis, ſine vera contritione,
ſcurſus.

Hic autem in Sacramento alta-
;, totus præſens es.
Deus meus, homo Chriſtus Ie-
s: ubi & copioſus percipitur æ-
rnæ ſalutis fructus, quotieſcum-
fueris digne ac devote ſuſceptus.
Ad iſtud vero non trahit levitas
liqua, nec curioſitas aut ſenſuali-
ıs: ſed firma fides, devota ſpes,
ſincera charitas.

9. O inviſibilis conditor mun-
i Deus, quam mirabiliter agis no-
iſcum! quam ſuaviter & gratio-
cum electis tuis diſponis, qui-
us temetipſum in Sacramento
ımendum proponis? Hoc namq;
mnem intellectum ſuperat: hoc
pecialiter devotorum corda tra-
ıit & accendit affectum.

Ipſi

Ipsi enim veri fideles tui, qu totam vitam suam ad emendatio nem disponunt ex hoc dignissim Sacramento magnam devotioni gratiam & virtutis amorem frequ ter recipiunt.

10. O admirabilis & abscondi ta gratia Sacramenti, quam nc runt tantum Christi fideles! inf deles autem, & peccatis servien tes, experiri non possunt.

Jn hoc Sacramento confertu spiritualis gratia, & reparatur in anima virtus amissa: & per pecca tum deformata redit pulchritud

Tanta est aliquando hæc grati ut ex plenitudine collatæ devot onis, non tantum mens, sed & d bile corpus, vires sibi præstitas sen tiat ampliores.

11. Dolendum tamen valde miserandum super tepiditate negligentia nostra, quod non m jori affectione trahimur ad Chr stum sumendum: in quo tota sp salvan

lvandorum consistit, & meritū.
Ipse enim est sanctificatio no-
a, & redemptio: ipse consolatio
atorum, & Sanctorum æterna
iitio;
Dolendum itaque valde, quod
ulti tam parum hoc salutare my-
erium advertunt, quod cœlum
tificat & mundum conservat u-
versum.
Heu cæcitas, & duritia cordis
ımani, tam ineffabile donum nō
iagis attendere, & ex quotidiano
su etiam ad inadvertentiam de-
uere.
12. Si enim hoc Sanctissimum
ıcramentum, in uno tantum ce-
braretur loco, & ab uno tantum
ınsecraretur sacerdote in mundo
ıanto putas desiderio ad illum
cum, & ad talem Dei sacerdotē,
ımines afficerentur, ut divina
ysteria celebrari viderent? Nunc
item multi facti sunt sacerdotes
in multis locis offertur Christus
ut tan-

ut tanto major appareat gratia (dilectio Dei ad hominem, quan latiùs est sacra communio diffu per orbem.

Gratias tibi Iesu, bone past æterne, qui nos pauperes & ex les dignatus es pretioso corpore sanguine tuo reficere: & ad h mysteria percipienda, etiam pr prij oris tui alloquio invitare, cendo: Venite ad me omnes, q laboratis & onerati estis, & e reficiam vos.

CAPUT II.

Quod magna bonitas & chari Dei in Sacramento homini exhibetur.

VOX DISCIPULI.

SUper bonitate tua: & magn misericordia tua Domine c fisus, accedo æger ad Salvatore esuriens, & sitiens ad fontem tæ, egenus ad Regem cœli, ser ad Dominum, creatura ad Cr torem, desolatus ad meum pi consolatorem.

Se

Sed unde hoc mihi, ut venias me.

Quid ego sum, ut præstes mitetipsum? Quomodo audet peccator coram te apparere? & quomodo dignaris ad peccatorem venire? Tu nosti servum tuum, & scis quia nil boni in se habet, unde hoc illi præstes.

Confiteor igitur vilitatem meam, agnosco tuam bonitatem; laudo pietatem, & gratias ago propter nimiam charitatem.

Propter temetipsum enim hoc facis, non propter mea merita, ut bonitas tua mihi magis innotescat, charitas amplior ingeratur, & humilitas perfectiùs commendetur.

Quia ergo tibi hoc placet, & tu sic fieri jussisti, placet & mihi dignatio tua; & utinam iniquitas mea non obsistat!

2. O dulcissime & benignissime JESU, quanta tibi reverentia &

grati-

gratiarum actio cum perpetua lau-
de, pro susceptione sacri Corpor
tui debetur, cujus dignitatem
nullus hominum explicare pot
invenitur!

Sed quid cogitabo in hac co
munione, in accessu ad Dominu
meum, quem debitè venerari n
queo, & tamen devotè suscipere
desidero.

Quid cogitabo melius & sal
brius, nisi meipsum totaliter h
miliando coram te, & tuam in
nitam bonitatem exaltando sup
me? Laudo te Deus meus, & e
alto in æternum: Despicio m
& subjicio tibi, in profundum
litatis meæ.

3. Ecce tu Sanctus Sanctoru
& ego sordes peccatorum.

Ecce tu inclinas te ad me,
non sum dignus ad te respice
Ecce tu venis ad me, tu vis
se mecum, tu invitas ad convi
um tuum.

Tu mihi dare vis cœleſtem cibum, & panem Angelorum ad manducandum; non alium ſane, quàm teipſum panem vivum, qui de cœlo deſcendiſti, & das vitam mundo.

4. Ecce, unde dilectio procedit, qualis dignatio illuceſcit, quàm magnæ gratiarum actiones & laudes tibi pro his debentur.

O quàm ſalutare & utile conſilium tuum, cùm iſtud inſtituiſti, quàm ſvave & jucundum convivium, cum teipſum in cibum dediſti!

O quàm admirabilis operatio tua Domine! quàm potens virtus tua? Dixiſti enim, & facta ſunt omnia, & hoc factum eſt, quod ipſe juſſiſti.

5. Mira res & fide digna, ac humanum vincens intellectum: quod tu Domine Deus meus; verus Deus & homo, ſub modica ſpecie panis & vini, integer contineris,

tineris, & sine consumptione sumente manducaris.

Tu Domine universorum, nullius habes indigentiam, vol sti per Sacramentum tuum ha tare in nobis: conserva cor m & corpus immaculatum: ut l & purâ conscientiâ sæpiùs tu valeam celebrare mysteria, & meam perpetuam accipere salı quæ ad tuum præcipuè honor & memoriale perenne sanxist instituisti.

6. Lætare anima mea, & gra âge Deo, pro tám nobili mur & solatio singulari in hac la marum valle tibi relicto.

Nam quoties hoc mysteriu recolis, & Christi corpus acc toties tuæ redemptionis opus & particeps omnium merito Christi efficeris.

Charitas enim Christi nun minuitùr, & magnitudo prop tionis ejus nunquam exhaur

Id

Ideo nova ſemper mentis reno-
tione ad hoc diſponere te de-
s, & magnum ſalutis myſteriũ
tenta conſideratione penſare.
Ita magnum novum, & jucun-
m tibi videri debet, cum cele-
as, aut Miſſam audis: ac ſi eodẽ
e Chriſtus primùm in uterum
irginis deſcendens, homo factus
ſet: aut in Cruce pendens, pro
lute hominum pateretur & mo-
retur.

CAPUT III.

uod utile ſit, ſæpe communicare.

VOX DISCIPULI.

ECce, ego ad te venio, Domine, ut bene mihi ſit ex munere
o, & lætificer in convivio ſan-
o tuo; quod paraſti in dulcedi-
tua pauperi, Deus.

Ecce in te eſt totum, quod deſi-
rare poſſum & debeo, tu ſalus
ea, & redemptio; ſpes & forti-
do, decus & gloria.

Lætifica ergo hodie animam

servi tui, quoniam ad te Domin
IESU animam meam levavi.

Desidero te nunc devotè ac
verenter suscipere; cupio te i
domum meam inducere quate
cum Zachæo merear à te bened
ac inter filios Abrahæ comput

Anima mea corpus tuum c
cupiscit, cor meum tecum u
desiderat.

2. Trade te mihi, & suffici
Nam præter te, nulla consola
valet.

Sine te esse nequeo: & sine v
one tua vivere non valeo.

Ideoq; oportet me frequen
ad te accedere, & in remediu
salutis meæ recipere: ne fortè d
ciam in via, si fuero cœlesti fr
datus alimonia.

Sic enim tu misericordissi
IESU, prædicans populis, & v
os curans langvores, aliqua
dixisti: Nolo eos jejunos dim
re in domum suam, ne defic
in via.

A

Age igitur hoc mecum modo, i te pro fidelium consolatione Sacramento reliquisti.

Tu es enim suavis refectio animæ, & qui te dignè manducave-, particeps & hæres erit æternæ oriæ.

Necessarium quidem mihi est, i tam sæpè labor & pecco, tam tò torpesco & deficio; ut per frequentes orationes & confessiones; sacram corporis tui perceptioem, me renovem, mundem, & ccendam, ne fortè diutiùs abstiendo, à sancto proposito defluã.

3. Proni enim sunt sensus hoinis ad malum ab adolescentia, & nisi succurrat divina medina labitur homo mox ad pejora.

Retrahit ergo Sancta Commuio à malo, & confortat in bono.

Si enim modo tam sæpè negliens sum & tepidus, quando cõunico aut celebro; quid fieret medelam non sumerem, & tam

 gran-

grande juvamen non quærerem, & licet omni die non sim aptu nec ad celebrandum bene disp situs; dabo tamen operam, co gruis temporibus divina percip re mysteria ac tantæ gratiæ par cipem me præbere.

Nam hæc est una principalis delis animæ consolatio, quàn diu peregrinatur à te in mort corpore, ut sæpiùs memor Dei dilectum suum devota suscipia mente.

4. O mira circa nos tuæ piet tis dignatio, quod tu Domine D us, Creator & vivificator omn spirituum, ad pauperculam dign ris venire animam, & cum to divinitate tua ac humanitate, jus impingvare esuriem.

O felix mens & beata anima quæ Dominum Deum suum m retur devotè suscipere, & in t susceptione, spirituali gaudio pleri!

O quàn

O quàm magnum suscipit Do-
num, quàm dilectum inducit
spitem, quàm jucundum reci-
socium, quàm fidelem acce-
t amicum, quàm speciosum
nobilem amplectitur sponsum
e omnibus dilectis, & super o-
nia desiderabilia amandum!
Sileant à facie tua (dulcissime
ecte meus) cœlum & terra,
omnis ornatus eorum, quoni-
quidquid laudis habent ac
coris ex dignatione tuæ est lar-
atis, nec ad decorem tui perve-
ent nominis, cujus sapientiæ
n est numerus.

CAPUT IV.

uod multa bona præstantur devotè communicantibus.

VOX DISCIPULI

DOmine Deus meus, præve-
ni servum tuum in bene-
ctionibus dulcedinis tuæ, ut ad
um magnificum Sacramentum

dignè ac dèvotè merear accede
Excita cor meum in te, &
gravi torpore erue me.
Visita me in salutari tuo,
gustandum in spiritu svavitate
tuam, quæ in hoc Sacrame
tanquam in fonte plenariè lat
Illumina quoq; oculos meos
intuendum tantum mysterium:
ad credendum istud indubitat
fide, me robora.
Est enim operatio tua, n
humana potētia: tua sacra instit
non hominis adinventio.
Non enim ad hæc capienda
intelligenda aliquis idoneus
se reperitur quæ Angelicam
subtilitatem transcendunt.
Quid ergo ego peccator i
gnus, terra & cinis, de tam
sacro secreto potero investiga
& capere?
2. Domine, in simplicitate
dis mei, in bona firma fide, &
tua jussione ad te cum spe &
vere

rentia accedo & verè credo, ia tu præſens es hic in Sacra-ento, Deus & homo.

Vis ergo, ut te ſuſcipiam, & eipſum tibi in charitate uniam, Unde tuam precor clementiam, ſpecialem ad hoc imploro mihi onari gratiam; ut totus in te li-uefiam & am ore pereffluam, q; de nulla aliena conſolatione mplius me intromittam.

Eſt enim hoc altiſsimum & di-niſſimum Sacramentum, ſalus a-imæ & corporis, medicina o-nis ſpiritualis langvoris: in quo itia mea curantur, paſsiones fre-antur, tentationes vincuntur aut inuuntur: gratia major infun-itur, virtus incepta augetur, fir-natur fides, ſpes roboratur, & haritas igneſcit ac dilatatur.

3. Multa namq; bona largitus s, & adhuc ſæpius largiris, in Sa-ramento, dilectis tuis devotè ommunicantibus, Deus meus ſu-

ſceptor animæ meæ, reparator i
firmitatis humanæ & totius dat
conſolationis internæ.

Nam multam ipſis conſolati
nem adverſùs variam tribulati
nem infundis, & de imo dejecti
nis propriæ ad ſpem tuæ pro
ctionis erigis, atq; novâ qua
gratiâ eos intus recreas, & ill
ſtras: ut qui anxii primum & ſi
affectione ſe ante cnmmunione
ſenſerant, poſtea refecti cibo p
tuq; cœleſti in melius ſe mutat
inveniant.

Quod idcirco cum electis t
diſpenſanter agis, ut veraciter
gnoſcant, & patenter experiant
quantùm infirmitatis ex ſeipſis l
beant, & quid bonitatis ac gra
ex te conſequantur: quia ex
metipſis frigidi, duri, & indevo
ex te autem ferventes, alacres,
devoti eſſe merentur.

Quis enim ad fontem ſvavi
tis humiliter accedens, non n
dicu

cum ſvavitatis inde reportat ?
it quis juxta copioſum ignem
ns, non parum caloris inde
rcipit?

Et tu fons es ſemper plenus &
perabundans, ignis jugiter ar-
ens & nunquam deficiens.

4. Unde ſi mihi non licet hau-
re de plenitudine fontis, nec uſ-
ue ad ſatietatem potare, apponã
men os meum ad foramen cœ-
eſtis fiſtulæ: ut ſaltem modicam
nde guttulam capiam, ad refocil-
andam ſitim meam, & non peni-
us exareſcam.

Etſi necdum totus cœleſtis &
am ignitus, ut Cherubim & Sera-
him eſſe poſsim: conabor tamen
levotioni inſiſtere, & cor meum
præparare, ut vel modicam divini
ncendii flammam ex humili ſum-
ptione vivifici Sacramenti con-
quiram.

Quidquid autem mihi deeſt IE-
SU bone, Salvator ſanctiſsime,

tu pro me supple benignè ac grtiosè, qui omnes ad te dignates vocare, dicens: Venite ad r omnes qui laboratis & onerati ſtis, & ego reficiam vos.

5. Ego quidem laboro in ſudre vultus mei, dolore cordis tc queor, peccatis oneror, tentati nibus inquietor, multis mal paſsionibus implicor & prem & non eſt qui adjuvet, non qui liberet, & ſalvum faciat, n tu Domine Deus Salvator meu cui committo me & omnia mea, ut me cuſtodias, & perducas i vitam æternam.

Suſcipe me in laudem & glo am nominis tui, qui Corpus t um & Sangvinem, in cibum potum mihi paraſti.

Præſta Domine Deus ſaluta meus, & cum frequentatione m ſterii tui creſcat meæ devotio affectus.

CAPUT V.

De dignitate Sacramenti, & statu Sacerdotali.

VOX DILECTI.

SI haberes Angelicam puritatem, & Sancti Ioannis Baptistæ sanctitatem: non esses dignus hoc Sacramentum accipere nec tractare.

Non enim hoc meritis debetur hominum, quod homo consecret & tractet Christi Sacramentum, & sumat in cibum panem Angelorum.

Grande mysterium, & magna dignitas Sacerdotum: quibus datum est, quod Angelis non est cōcessum.

Soli namq; Sacerdotes ritè in Ecclesia ordinati, potestatem habent celebrandi, & Corpus Christi consecrandi.

Sacerdos quidem minister est Dei, utens verbo Dei, per jussionem & institutionem Dei.

Deus autem ibi principalis est auctor; & invisibilis operator, cui subest omne quod voluerit, & paret omne quod jusserit.

2. Plus ergo credere debes Deo Omnipotenti, in hoc excellentissimo Sacramento, quàm proprio sensui, aut alicui signo visibili.

Ideoq; cum timore & reverentia ad hoc opus est accedendum.

Attende tibi, & vide cujus ministerium tibi traditum est per impositionem manus Episcopi.

Ecce, Sacerdos factus es, & ad celebrandum consecratus: vide nunc, ut fideliter & devotè in suo tempore, Deo sacrificium offeras, & teipsum irreprehensibilem exhibeas.

Non alleviasti onus tuum; sed arctiori jam alligatus es vinculo disciplinæ, & ad majorem teneris perfectionem sanctitatis.

Sacerdos omnibus virtutibus debet

debet esse ornatus, & aliis bonæ vitæ exemplum præbere.

Ejus conversatio, non cum popularibus & communibus hominum viis, sed cum Angelis in cœlo, aut cum perfectis viris in terra.

3. Sacerdos sacris vestibus indutus, Christi vices gerit: ut Deum pro se, & pro omni populo suppliciter & humiliter roget.

Habet ante se & retro Dominicæ crucis signum ad memorandum jugiter Christi passionem.

Ante se crucem in casula portat, ut Christi vestigia diligenter inspiciat, & sequi ferventer studeat.

Post se cruce signatus est, ut adversa quælibet ab alijs illata, clementer pro Deo toleret.

Ante se crucem gerit, ut propria peccata lugeat. post se ut aliorum etiam commissa per compositionem defleat, & se medium inter Deum & pecca-

catorem constitutum esse sciat:
Nec ab oratione & oblatione sancta torpescat, donec gratiam & misericordiam impetrare mereatur.

Quando Sacerdos celebrat; Deum honorat, Angelos lætificat, Ecclesiam ædificat, vivos adjuvat, defunctis requiem præstat; & sese omnium bonorum participem efficit.

CAPUT VI.

Interrogatio de exercitio ante Communionem.

VOX DISCIPULI

Cùm tuam dignitatem Domine, & meam vilitatem penso, valde contremisco, & in me ipso cōfundor.

Si enim non accedo vitam fugio; & si indigne me ingessero offensam incurro.

Quid ergo faciam Deus meus, auxiliator meus, & consiliator in necessitatibus?

2. Tu

2. Tu doce me viam rectam. [P]ropone breve aliquod exercitiũ, [s]acræ communioni congruum.

Utile est enim scire, qualiter [s]cilicet devotè ac reverenter tibi [p]ræparare debeam, cor meum ad [r]ecipiendum salubriter tuum [s]acramentum, seu etiam celebrã[d]um tam magnum & divinum [s]acrificium.

CAPUT VII.

[D]e discussione propriæ conscientiæ & emendationis proposito.

VOX DILECTI.

1. Super omnia, cum summa humilitate cordis & supplici [r]everentia, cum plena fide & pia [i]ntentione honoris Dei ad hoc Sa[c]ramentum celebrandum, tractan[d]um, & sumendum, oportet Dei accedere sacerdotem.

Diligenter examina conscienti[t]am tuam, & pro posse tuo, vera contritione & humili confessio[n]one, eam munda & clarifica: ita

ut

ut nil grave habeas, aut scias quod te remordeat, & liberum accessum impediat.

Habeas displicentiam omniu[m] peccatorum tuorū in generali, [&] pro quotidianis excessibus mag[is] in speciali doleas & gemas.

Etsi tempus patitur Deo in s[e]creto cordis cunctas confitere passionum tuarum miserias.

2. Ingemisce & dole, quod a[d]huc ita carnalis sis & mundanu[s]: tam immortificatus à passionib[us]: tam plenus concupiscentiarum motibus: tam incustoditus in se[n]sibus exterioribus, tam sæpè mu[l]tis vanis phantasiis implicatu[s]: tam multum inclinatus ad exte[ri]ora, tam negligens ad interiora: tam levis ad risum & dissoluti[o]nem: tam durus ad fletum & co[m]punctionem: tam promptus [ad] laxiora, & carnis commoda: ta[m] segnis ad rigorem & fervorem: tam curiosus ad nova audiend[a] & pul

pulchra intuenda: tam remis-
s ad humilia & abjecta ample-
enda, tam cupidus ad multa
.benda: tam parcus ad dandum:
m tenax ad retinendum: tam
.consideratus in loquendo: tam
.continens in tacendo: tam in-
ompositus in moribus: tam im-
ortunus in actibus: tam effusus
.uper cibum: tam surdus ad Dei
erbum: tam velox ad quietem:
am tardus ad laborem, tam vigi-
ans ad fabulas: tam somnolentus
.d vigilias sacras: tam festinus ad
inem: tam vagus ad attendendū:
am negligens in horis persolven-
lis: tam tepidus in celebrando:
am aridus in cōmunicando: tam
itò distractus: tam raro plenè
ibi collectus: tam subitò com-
motus ad iram: tam facilis ad al-
terius displicentiam: tam pronus
ad judicandum: tam rigidus ad
arguendum: tam lætus ad prospe-
ra: tam debilis in adversis: tam

sæpè

sæpè multa bona proponens.
modicum ad effectum perducer

3. His & aliis defectibus ti
cum dolore & magna displice
tia propriæ infirmitatis confes
ac deploratis, firmum statue pr
positum semper emendandi vita
tuam, & meliùs proficiendi.

Deinde cum plena resignatio
& integra volũtate offer teipsu
in honorem nominis mei, in
ra cordis tui, holocaustum per
tuum: corpus tuum scilicet &
nimam mihi fideliter committe
do: quatenus & sic dignè mere
ri ad offerendum Deo sacrific
accedere, & Sacramentum co
poris mei salubriter suscipere.

4. Non est enim oblatio dig
or & satisfactio major pro pecc
tis diluendis, quàm seipsum p
rè & integrè cum oblatione co
poris Christi in Missa, & in co
munione Deo offerre.

Si fecerit homo, quod in s
est

t, & vere pœnituerit: quotiescunq; pro venia & gratia ad me ccesserit.

Vivo ego, (dicit Dominus) qui olo mortem peccatoris, sed magis ut convertatur & vivat: quoniam peccatorum suorum non recordabor amplius, sed cuncta sibi indulta erunt.

CAPUT VIII.

De oblatione Christi in cruce, & propria resignatione.

VOX DILECTI

1. SIcut ego meipsum, expansis in cruce manibus, & nudo corpore, pro peccatis tuis Deo Patri sponte obtuli, ita ut nihil in me remaneret, quin totum in sacrificium divinæ placationis transiret: ita debes & tu temetipsum mihi voluntariè in oblationem puram & sanctam, quotidie in Missa, cum omnibus viribus & affectibus tuis, quantò intimiùs vales offerre.

Quid

Quid magis à te requiro, quà
ut te ſtudeas mihi ex integro reſ
gnare? Quidquid præter teipſũ da
nil curo: quia non quæro datum
tuum; ſed te.

2. Sicut non ſufficeret tibi, o
mnibus habitis, præter me: ita n
mihi placere poterit, quicquid d
deris, te non oblato.

Offer mihi & da te totum p
Deo & erit accepta oblatio.

Ecce ego me totum obtuli Pa
tri pro te; dedi etiam totum Co
pus meum & Sanguinem in cibu
ut totus tuus eſſem, & tu me
permaneres.

Si autem in teipſo ſteteris, n
ſponte te ad voluntatem meam
obtuleris, non eſt plena oblatio,
libertatem conſequi vis & grati

Ideo enim tam pauci illumina
ti & liberi intus efficiuntur, qu
ſeipſos ex toto abnegare neſciun

Eſt firma ſententia mea: Ni
quis renuntiaverit omnibus, non
poteſt

teſt meus eſſe diſcipulus, offer pſum mihi, cum omnibus affe-.bus tuis.

CAPUT IX.

uod nos, & omnia noſtra, Deo debemus offerre, & pro omnibus orare.

VOX DISCIPULI.

DOmine, omnia tua ſunt, quæ in cœlo ſunt, & quæ terra.

Deſidero meipſum tibi in ſpon-neam oblationem offerre, & tu- perpetuò permanere.

Domine, in ſimplicitate cordis ei offero meipſum tibi hodie in rvum ſempiternum, in obſequi-n, & in ſacrificium laudis per-tuæ.

Suſcipe me cum hac ſancta o-latione tui pretioſi Corporis, uam tibi hodie in præſentia An-elorum inviſibiliter aſſiſtentiũ, ffero, ut ſit pro me & pro cun-to populo tuo in ſalutem.

2. Do-

2: Domine, offero tibi omn peccata & delicta mea, quæ cor misi coram te & Sanctis Ange tuis, à die quo primum peccare p tui usque ad horam hanc sup placabili altari tuo: ut tu omnia pariter & incendas & combui igne charitatis tuæ, & deleas u versas maculas peccatorum meo & conscientiam meam ab om delicto emundes & restituas m gratiam tuam, quam peccan am omnia mihi plenè indulge do, in osculum pacis me mi ricorditer assumendo.

3. Quid possum agere pro p catis meis, nisi humiliter ea, co fitendo & lamentando, & tua propitiationem incessanter dep cando? Deprecor te exaudi n propitius, ubi asto coram te D meus.

Omnia peccata mea mihi m mè displicent; nolo ea unqua amplius perpetrare: sed pro eis

& dolebo quamdiu vixero pa-
us pœnitentiam agere & pro
ſſe ſatisfacere.
Dimitte mihi Deus, dimitte mi-
peccata mea propter nomen ſā-
um tuum ſalva animam meam,
am pretioſo Sanguine tuo rede-
iſti.
Ecce committo me miſericor-
æ tuæ, reſigno me manibus tuis.
Age mecum ſecundum bonitatē
am, non ſecundum meam mali-
m & iniquitatem.
4. Offero etiam tibi omni.. o-
ı mea, quamvis valde pauca &
ıperfecta; ut tu ea emendes & ſā-
ıfices, ut ea grata habeas, & ac-
pta tibi facias, & ſemper ad me-
ra trahas; nec non ad beatum,
laudabilem finem me pigrum &
utilem homuncionem perducas.
5. Offero quoque tibi omnia
a deſideria devotorum, neceſſi-
tes parentum, amicorum, fratrū,
rorum, omniumque charorum
meo-

meorum, & eorum qui mihi vel
liis propter amorem tuum bene
cerunt, & qui orationes & mis
pro se fuisq; omnibus dici à m
desideraverunt & petierunt, si
in carne adhuc vivant; sive jam
seculo defuncti sunt: omnes
auxilium gratiæ tuæ, opem con
lationis, protectionem à perici
liberationem à pœnis advenire
tiant; & ut ab omnibus malis e
pti gratias tibi magnificas læti p
solvant.

6. Offero etiam tibi preces
hostias placationis, pro illis sp
aliter, qui me in aliquo læseru
contristaverunt, aut vitupera
runt, vel aliquod damnum
gravamen intulerunt: pro his q
que omnibus, quos aliquando
tristavi, conturbavi, gravavi,
scandalizavi, verbis, factis, sc
ter vel ignoranter: ut nobis om
bus pariter indulgeas peccata
stra & mutuas offensiones.

Au

Aufer Domine à cordibus nostris omnem ſuſpicionem, indignationem, iram & diſceptationem, & quidquid poteſt charitatem lædere, & fraternam dilectionem minuere.

Miſerere, miſerere Domine, miſericordiam tuam poſcentibus: da gratiam indigentibus; & fac nos tales exiſtere, ut ſimus digni gratiâ tuâ perfrui, & ad vitam proficiamus æternam, Amen.

CAPUT X.

Quod Sacra Communio de facili non eſt relinquenda.

VOX DILECTI

FRequenter recurrendum eſt ad fontem gratiæ & divinæ miſericordiæ, ad fontem bonitatis & totius puritatis: quatenus à paſſionibus tuis & vitiis curari valeas, & contra univerſas tentationes & fallacias diaboli fortior atque vigilantior effici merearis.

Inimicus ſciens fructum & re-

medium maximum in sacra co-
munione positum, omni modo
occasione nititur, fideles & de-
tos, quantùm prævalet, retrah-
& impedire.

2. Cum enim quidam Sa-
Communioni se aptare disponi-
pejores Satanæ immissiones p-
untur.

Ipse nequam spiritus (ut in
scribitur) venit inter filios J-
ut solitâ illos nequitiâ suâ per-
bet, aut timidos nimiùm redda-
perplexos: quatenus affectum-
rum minuat, vel fidem impugn-
do auferat; si forte aut omn-
Communionem relinquant, a-
cum tepore accedant.

Sed non est quidquam cura-
de versutiis & phantasiis il-
quantumlibet turpibus & horr-
sed cuncta phantasmata in c-
ejus sunt retorquenda.

Contemnendus est miser & de-
ridendus, nec propter insulti-
co-

nmotiones, quas suscitat, sacra
omittenda Communio.

3. Sæpe etiam impedit nimia
licitudo pro devotione haben-
& anxietas quædam de confes-
ne facienda.

Age secundum consilium sapi-
tum, & depone anxietatem &
upulum: quia gratiam Dei im-
dit, & devotionem mentis de
uit.

Propter aliquam parvam turba-
onem vel gravitatem, sacram ne
mittas Communionem: sed va-
citiùs confiteri, & omnes offē-
ones aliis libenter indulge.

Si verò tu aliquem offendisti,
niam humiliter precare, & Deus
enter indulgebit tibi.

4. Quid prodest diu tardare
onfessionem, aut sacram differre
ommunionem? Expurga te cum
imis; expue velociter venenum;
stina accipere remedium: & sen-
es melius, quàm, si diu distuleris.

Si hodie propter iſtud dimi
cras forſitan aliud majus even
& ſic diu poſſes à Communio
im pediri, & magis ineptus fier

Quantò citius vales, à præſ
gravitate & inertia te excut
quia nihil importat; diu anx
diu cum turbatione tranſire; &
quotidiana obſtacula, ſe â di
ſequeſtrare.

Imo plurimum nocet, diu
munionem differre, nam & g
torporem conſuevit inducere.

Proh dolor! quidam tepi
diſſoluti moras confitendi lib
accipiunt, & Communionen
cram idcirco differri cupiunt
ad majorem ſui cuſtodiam ſe
teneantur.

5. Heu, quàm modicam c
tatem & debilem devotionem
bent, qui ſacram Communi
tam faciliter poſtponunt! Q
felix ille & Deo acceptus hal
qui ſic vivit, & in tali purita
ſe

ntiam suam custodit, ut etiam
ni die communicare paratus &
e affectatus esset, si ei liceret, &
nota agere posset! Si quis in-
lum abstinet humilitatis gra-
, aut legitima impediente cau-
laudandus est de reverentia.
Si autem torpor obrepserit, sei-
um excitare debet & facere
od in se est, & Dominus aderit
siderio suo pro bona voluntate,
am specialiter respicit.

6. Dum vero legitimè præpedi-
est, habebit semper bonam vo-
ntatem, & piam intentionem
mmunicandi; & sic non carebit
uctu Sacramenti.

Potest enim quilibet devotus, o-
ni die, & omni hora ad spiritua-
n Christi Communionem salu-
iter & sine prohibitione accede-
: & tamen certis diebus & sta-
to tempore, Corpus sui Redem-
oris cum affectuosa reverentia
cramentaliter debet suscipere, &

magis laudem Dei & honore prætendere, quàm suam consol tionem quærere.

Nam toties mysticè commun cat, & invisibiliter reficitur; qu ties Incarnationis Christi myste um passionemque devotè recol & in amore eius accenditur.

7. Qui aliter se non præparat nisi instante festo, vel consuetu ne compellente, sæpiùs imparat erit.

Beatus qui se Domino in hol caustum offert, quoties celebra aut communicat.

Non sis in celebrando nir prolixus aut festinus, sed serva b num communem modum, c quibus vivis.

Non debes aliis generare mo stiam & tædium, sed commun servare viam secundùm maior institutionem: & potiùs alior servire utilitati, quàm propriæ votioni vel affectui.

CA

CAPUT XI.

od Corpus Christi & Sacra Scriptura, maximé sint animæ fideli necessaria.

VOX DISCIPULI.

O Dulcissime Domine Iesu, quanta est dulcedo devotæ imæ, tecum epulantis in convi- tuo! ubi ei non alius cibus anducandus proponitur, nisi tu icus dilectus ejus, super omnia sideria cordis ejus desiderabilis.

Et mihi quidem dulce foret, in æsentia tua ex intimo affectu la- rymas fundere, & cum pia Ma- alena pedes tuos lachrymis ir- gare.

Sed ubi est hæc devotio? ubi la- rymarum sanctarum copiosa fusio? Certè in conspectu tuo & nctorum Angelorum tuorum tum cor meum ardere deberet t ex gaudio flere.

Habeo enim te in Sacramento

verè præsentem, quamvis alien specie occultatum.

2. Nam in propria & divina claritate te conspicere, oculi m ferre non possent: sed neq; tot mundus in fulgore gloriæ majestatis tuæ subsisteret.

In hoc ergo imbecillitati m consulis, quod te sub Sacramen abscondis.

Habeo verè & adoro, que Angeli adorant in cœlo, sed e adhuc interim in fide; illi aute in specie & sine velamine.

Me oportet contentum esse lumine veræ fidei, & in ea ambulare, donec aspiret dies æternæ claritatis, & umbræ figurarum inclinentur.

Cum autem venerit quod perfectum est, cessabit usus Sacramentorum; quia beati in gloria cœlesti, non egent medicamine Sacramentali: gaudent enim sine fine in præsentia Dei, facie ad faciem gloriæ ej

jus speculantes, & de claritate in claritatem abyssalis Deitatis transformati, gustant Verbum Dei caro factum, sicut fuit ab initio, & manet in æternum.

3. Memor horum mirabilium, grave mihi fit tædium, etiam quodlibet spirituale solatium: quia quãdiu Dominum meum aperte in sua gloria non video, pro nihilo duco omne, quod in mundo conspicio & audio.

Testis es tu mihi Deus: quòd nulla me res potest consolari, nulla creatura quietare, nisi tu Deus meus, quem desidero æternaliter contemplari.

Sed non est hoc possibile, durante me in hac mortalitate.

Ideo oportet, ut me ponam ad magnam patientiam, & meipsum in omni desiderio tibi submittam.

Nam & Sancti tui Domine, qui tecum jam in regno cælorum exultant, in fide & patientia magna,

dum viverent, adventum gloriæ tuæ expectabant.

Quod illi crediderunt, ego credo: quod illi speraverunt, ego spero: quo illi pervenerunt, per gratiam tuam me venturum confido.

Ambulabo interim in fide, exemplis confortatus Sanctorum.

Habeo etiam libros sanctos pro solatio & vitæ speculo, atque super hæc omnia Sanctissimum Corpus tuum, pro singulari remedio & refugio.

4. Duo namque mihi necessaria permaximè sentio in hac vita, sine quibus mihi importabilis foret ista miserabilis vita.

In carcere corporis hujus detentus duobus me egere fateor, cibo scilicet & lumine.

Dedisti itaque mihi infirmo sacrum Corpus tuum, ad refectionem mentis & corporis: & posuisti lucernam pedibus meis verbum tuum.

Sine his duobus bene vivere non possem

offem: nam verbum Dei, lux animæ meæ; & Sacramentum tuum, panis vitæ.

Hæc possunt etiam dici mensæ duæ, hinc & inde in gazophylacio sanctæ Ecclesiæ positæ.

Una mensa est sacri altaris, habens panem sanctum, id est Corpus Christi pretiosum: altera est divinæ legis, continens doctrinam sanctam, erudiens fidem rectam, & firmiter usque ad interiora velaminis, ubi sunt sancta sanctorum, perducens.

Gratias tibi Domine Iesu, lux lucis æternæ, pro doctrinæ sacræ mensa, quam nobis per servos tuos Prophetas & Apostolos, aliosq; Doctores ministrasti.

5. Gratias tibi Creator ac Redemptor hominum, qui ad declarandam toti mundo charitatem tuam, cœnam parasti magnam, in qua non agnum typicum, sed tuum sanctissimum Corpus & Sanguinem

guinem proposuisti manducandū lætificans omnes fideles convivio sacro, & calice inebrians salutari in quo sunt omnes deliciæ paradisi & epulantur nobiscum Angeli sancti, sed suavitate feliciori.

6. O quàm magnum, & honorabile est, Dominum majestatis verbis sacris consecrare, labiis benedicere, manibus tenere, ore proprio sumere, & cæteris ministrare.

O quàm mundæ debent esse manus illæ, quàm purum os; quam sanctum Corpus; quàm immaculatum cor erit Sacerdotis, ad quem toties ingreditur auctor puritatis. Ex ore Sacerdotis nihil nisi sanctū nihil nisi honestum & utile procedere debet verbum, qui tam sæpe Christi accipit Sacramentum.

7. Oculi ejus simplices & pudici, qui Christi Corpus solent intueri.

Manus puræ & in cœlum elevatæ, quæ Creatorem cæli & terræ solent contrectare. Sacer-

Sacerdotibus specialiter in Lege
citur : Sancti estote, quoniam
o Sanctus sum Dominus Deus
ster.

8. Adjuvet nos gratia tua, O-
nipotens Deus, ut qui officium
cerdotale suscepimus, dignè ac
evotè tibi in omni puritate & cō-
ientia bona famulari valeamus.
Et si non possumus in tanta in-
ocentia vitæ conversari, ut debe-
ius; concede nobis tamen dignè
ere mala, quæ gessimus: & in spi-
tu humilitatis, ac bonæ volunta-
s proposito, tibi ferventiùs de
ætero deservire.

CAPUT XII.

Quod magna diligentiâ suâ debeat communicaturus Christo præparare.

VOX DILECTI.

1. EGo sum puritatis amator & dator omnis sanctitatis.

Ego cor purum quæro, & ibi
st locus requietionis meæ. Pa-

Para mihi cœnaculum grande stratum, & faciam apud te Pasch cum discipulis meis.

Si vis, ut veniam ad te, & apu te maneam, expurga vetus ferme tum; & munda cordis tui habita culum.

Exclude totũ ſæculũ, & omne vitiorum tumultum : ſede tanq paſſer ſolitarius in tecto, & cogi exceſſus tuos in amaritudine an mæ tuæ.

Omnis namque amans ſuo d lecto amatori optimum & pu cherrimum præparat locum, qu in hoc cognoſcitur affectus ſuſc pientis dilectum.

2. Scito tamen te non poſſe ſ tisfacere huic præparationi ex m rito tuæ actionis, etiamſi per i tegrum annum te præparares, nihil aliud in mente haberes.

Sed ex ſola pietate & gratia mea permitteris ad menſam m am accedere : acſi mendicus prandi

andium vocaretur divitis, & ille
hil aliud habeat ad retribuendū
neficiis eius, nisi se humiliando
ei regratiando.
Fac quod in te est, & diligen-
r facito: non ex consuetudine,
on ex necessitate, sed cum timo-
, & reverentia, & affectu, accipe
orpus dilecti Domini Dei tui,
ignantis ad te venire.
Ego sum qui vocavi, ego jussi
eri; ego supplebo, quod tibi de-
st: veni, & suscipe me.
3. Cum gratiam devotionis tri-
uo, gratias age Deo tuo: non
uia dignus es, sed quia tui miser-
us sum.
Si non habes, sed magis aridum
e sentis, insiste orationi, ingemi-
ce & pulsa: nec desistas, donec
merearis micam aut guttam gra-
iæ salutaris accipere.
Tu mei indiges, non ego tui
indigeo.
Nec tu me sanctificare venis, sed

ego tè sanctificare & meliora
venio.

Tu venis, ut ex me sanctificeri
& mihi uniaris, ut novam gratia
recipias, & de novo ad emendat
onem accendaris.

Noli negligere hanc gratiam
sed præpara cum omni diligent
cor tuum, & introduc ad te dil
ctum tuum.

4. Oportet autem, ut non so
lùm te præpares ad devotione
ante communionem, sed ut etia
te solicitè conserves in ea post S
cramenti perceptionem.

Nec minor custodia pòst exig
tur, quā devota præparatio priu

Nam bona postmodum custo
dia, optima iterùm est præparati
ad majorem gratiam consequend

Ex eo quippè valdè indispos
tus quis redditur, si statim fuerit
nimis effusus ad exteriora solati

Cave à multiloquio, mane in
secreto; & fruere Deo tuo.

Ipsum

Ipſum enim habes, quem totus mundus tibi auferre non poteſt. Ego ſum, cui te totum dare debes: ita ut jam ultra non in te, ſed in me, abſque omni ſolicitudine vivas.

CAPUT XIII.

Quod toto corde anima devota Chriſti unionem in Sacramento affectare debet.

VOX DISCIPULI.

1. QUis mihi det, Domine, ut inveniam te ſolum, & aperiam tibi totum cor meum; & fruar te, ſicut deſiderat anima mea: & jam me nemo deſpiciat, nec ulla creatura me moveat vel reſpiciat, ſed tu ſolus mihi loquaris, & ego tibi ſicut ſolet dilectus ad dilectum loqui, & amicus cum amico convivari? Hoc oro, hoc deſidero, ut tibi totus uniar, & cor meum ab omnibus creatis rebus abſtraham; magiſque per ſacram Communionem ac frequentem celebre-

celebrationem, cœlestia & æterni
sapere discam.

Ah Domine Deus, quando ero
tecum totus unitus & absorptus
meique totaliter oblitus? Tu in
me, & ego in te, & sic nos pariter
in unum manere concede.

2. Verè tu es dilectus meus, e
lectus ex millibus, in quo compla
cuit animæ meæ habitare omnibu
diebus vitæ suæ.

Verè tu pacificus meus, in qu
pax summa & requies vera, extr
quem labor & dolor, & infinita
miseria.

Verè tu es Deus absconditus; &
consilium tuum non est cum im
piis, sed cum humilibus & simpl
cibus sermo tuus.

O quàm svavis est Domine sp
ritus tuus, qui, ut dulcedinem tu
am in filios demonstrares: pane
svavissimo, de cœlo descendent
illos reficere dignaris.

Verè non est alia natio tam
gran-

randis; quæ habeat deos appro-
inquantes sibi, sicut tu Deus no-
er ades universis fidelibus tuis,
uibus ad quotidianum solatium,
t cor erigendum in cœlum, te
ribuis ad edendum & fruendum.

3. Quæ est enim alia gens tam
nclyta, sicut plebs Christiana?

Aut quæ creatura sub cœlo tam
ilecta, ut anima devota, ad quã
ngreditur Deus, ut pascat eam
arne sua gloriosa?

O ineffabilis gratia! ô admira-
ilis dignatio! ô amor immensus
omini singulariter impensus!

Sed quid retribuam Domino pro
ratia ista, pro charitate tam exi-
nia?

Non est aliud, quod gratiùs
lonare queam, quàm ut cor me-
m Deo meo totaliter tribuam, &
ntime conjungam.

Tunc exultabunt omnia interi-
ra mea cum perfectè fuerit unita
Deo anima mea.

Tunc

Tunc dicet mihi: Si tu vis esse mecum, ego volo esse tecum.

Et ego respondebo illi: Dignare Domine manere mecum; ego volo libenter esse tecum.

Hoc est totum desiderium meum, ut cor meum tibi sit unitum.

CAPUT XIV,

De quorundam devotorum ardenti desiderio ad Corpus Christi.

VOX DISCIPULI.

1. O Quam magna multitudo dulcedinis tuæ Domine, quam abscondisti timentibus te. Quando recordor devotorum aliquorum, ad Sacramentum tuum Domine cum maxima devotione & affectu accedentium, tunc sæpiùs in me ipso confundor, & erubesco: quod ad altare tuum, & sacræ communionis mensam, tam tepide & frigide accedo; quod ita aridus & sine affectione cordis maneo: quod non sum totaliter accensus coram te Deo meo; nec ita vehe-

vehementer attractus & affectus, sicut multi devoti fuerunt: qui præ nimio desiderio Communionis, & sensibili cordis amore, à fletu se non potuerunt continere: sed ore cordis & corpore pariter, ad te Deum fontem vivum medullitùs inhiabant; suam esuriem non valentes aliter temperare nec satiare, nisi Corpus tuum cum omni jucunditate & spirituali aviditate accepissent.

2. O vera ardens fides eorum probabile existens argumentum sacræ præsentiæ tuæ.

Isti enim veraciter cognoscunt Dominum suum in fractione panis, quorum cor tam validè ardet in eis, de Iesu ambulante cum eis.

Longè est à me sæpè talis affectus & devotio, tam vehemens amor & ardor.

Esto mihi propitius, Iesu bone, dulcis & benigne; & concede pauperi mendico tuo, vel interdum modi-

modicum de cordiali affectu amoris tui in sacra Communione sentire, ut fides mea magis convalescat, spes in bonitate tua proficiat, & charitas semel perfectè accensa & cæleste manna experta nunquam deficiat.

3. Potens est autem misericordia tua, etiam gratiam desideratam mihi præstare, & in spiritu ardoris, cum dies beneplaciti tui venerit, me clementissime visitare. Etenim licet tanto desiderio specialium devotorum tuorũ non ardeo, temen de gratia tua illius magni inflammati desiderij desiderium habeo, orans & desiderans omnium talium fervidorum amatorum tuorum participem me fieri, ac eorum sancto consortio annumerari.

CAPUT XV.

[Qu]od gratia devotionis, humilitate & suipsius abnegatioue acquiritur.

VOX DILECTI

OPortet te devotionis gratiã instanter quærere, desiderã[ter] petere, patienter & fiduciali[ter] exspectare, gratanter recipere, [hu]militer conservare, studiosè cũ [ea] operari ac Deo terminum & [m]odum supernæ visitationis, do[ne]c veniat committere.

[2.] Humiliare præcipuè te debes, [cu]m parum aut nihil devotionis [in]terius sentis; sed non nimium [dej]ici, nec inordinatè contristari. Dat sæpe Deus in uno brevi mo[m]ento, quod longo negavit tem[po]re.

[3.] Dat quandoque in fine, quod [in] principio orationis distulit dare. Si semper cito gratia dare[tu]r, & pro voto adesset, non esset [in]firmo homini bene portabile.

Propterea in bona spe, & humi li patientia, exspectanda est devo tionis gratia.

Tibi tamen & peccatis tuis im puta, cum non datur, vel etiam occulte tollitur.

Modicum quandoque est quo gratiam impedit & abscondit; tamen modicum, & non potii grande dici debeat; quod tantu bonum prohibet.

Et si hoc ipsum modicum v grande amoveris, & perfectè v ceris, erit quod petisti.

3. Statim namque, ut te Deo toto corde tradideris, nec hoc v illud pro tuo libitu seu velle qu sieris, sed integrè te in ipso pos eris: unitum te invenies, & pac tum, quia nil ita bene sapiet placebit, sicut beneplacitum di næ voluntatis.

Quisquis ergo intentionem am simplici corde sursum ad I um levaverit, seque ab omni

ordin

inato amore, seu displicentia
islibet rei creatæ evacuaverit,
ssimus gratiæ percipiendæ ac
nus devotionis munere erit.
Dat enim Dominus tibi benedi-
nem suam, ubi vasa vacua in-
erit.
Et quantò perfectiùs infimis
s renuntiat, & magis sibi ipsi
contemptum sui moritur, tan-
gratia celeriùs venit, copiosiùs
rat, & altiùs liberum cor ele-
.
4. Tunc videbit & afluet &
rabitur, & dilatabitur cor ejus
ipso; quia manus Domini cum
, & ipse se posuit totaliter in
nu ejus usque in seculum.
Ecce sic benedicetur homo, qui
ærit Deum in toto corde suo,
c in vanum accipit animã suam.
Hic in accipiendo sacram Eu-
aristiam, magnam promeretur
vinæ unionis gratiam, quia non
spicit ad propriam devotionem

& consolationem; sed super o-
mnem devotionem & consol-
onem ad Dei gloriam & ho-
rem.

CAPUT XVI

*Quod necessitates nostras Christ-
perire, & eius gloriam postul-
re debemus.*

VOX DISCIPULI

1. O Dulcissime atque amat-
sime Domine, quem n-
devotè desidero suscipere, tu
infirmitatem meam & necessit-
quam patior; in quantis mali-
vitiis jaceo; quam sæpe sum
vatus, tentatus, turbatus & in-
natus.

Pro remedio ad te venio;
consolatione & sublevamine
deprecor.

Ad omnia scientem loquor, cui
manifesta sunt omnia interiora
mea, & qui solus potes me perfe-
cte consolari, & adjuvare.

Tu ſcis, quibus bonis indigeo
: omnibus, & quàm pauper ſum
virtutibus.
2. Ecce ſto ante te pauper &
dus, gratiam poſtulans, & miſe-
ordiam implorans.
Refice eſurientem mendicum
um, accende frigiditatem me-
igne amoris tui, illumina cæ-
atem meam claritate præſentiæ
æ.
Verte mihi omnia terrena in
aritudinem, omnia gravia &
ntraria in patientiam, omnia
ima & creata in contemptum
oblivionem.
Erige cor meum ad te in cœlū,
ne dimittas me vagari ſuper ter-
n.
Tu ſolus mihi ex hoc jam dul-
ſcas uſque in ſæculum; quia tu
lus cibus & potus meus, amor
eus & gaudium meum, dulcedo
ea & totum bonum meum.
3. Utinam me totaliter ex tua
præ-

præſentia accendas, comburas, in te tranſmutes, ut unus tecu efficiar ſpiritus, per gratiam in næ unionis, & liquefactionem dentis amoris.

Ne patiaris me jejunum & dum à te recedere, ſed opera mecum miſericorditer, ſicut ſ ùs operatus es cū Sanctis tuis rabiliter.

Quid mirum ſi totus ex te i ſcerem, & in me ipſo deficere cum tu ſis ignis ſemper arden nunquam amor deficiens; c purificans & intellectum illu nans.

CAPUT XVII.

De ardenti amore & vehement fectu ſuſcipiendi Chriſtum

VOX DISCIPULI

1. CUm ſumma devotion ardenti amore, cum cordis affectu & fervore, deſi te Domine ſuſcipere, quema dum multi Sancti & devotæ

næ in communicando te deside-
verunt, qui tibi maximè in san-
itate vitæ placuerunt, & in ar-
ntissima devotione fuerunt.
O Deus meus, amor æternus,
tum bonum meum, felicitas in-
rminabilis, cupio te suscipere
im vehementissimo desiderio &
ignissima reverentia, quàm ali-
uis Sanctorum unquam habuit,
t sentire potuit.
2. Et licet indignus sum omnia
la sentimenta devotionis habere,
amen offero tibi totum cordis
nei affectum, ac si omnia illa gra-
issima inflammata desideria solus
haberem.
Sed & quæcumque potest pia
nens concipere & desiderare, hæc
omnia tibi cū sūma veneratione, &
ntimo fervore, præbeo & offero.
Nihil opto mihi reservare, sed
me & omnia mea tibi sponte &
libentissime immolare.
Domine Deus meus, Creator

meus, & Redemptor me..., *cum tali gratitudine, dignitate & am... re; cum tali fide, spe, & puritat... te affecto hodie suscipere; sicut ... suscepit & desideravit Sanctissim... Mater tua, gloriosa Virgo M... RIA, quando Angelo, evangel... zanti sibi incarnationis mysteriu... humiliter ac devote respondit... Ecce ancilla Domini fiat mihi ... cundùm verbum tuum.

3. Et sicut beatus præcursor t... us, excellentissimus Sanctorum... Joannes Baptista, in præsentia t... lætabundus exultavit in gaud... Spiritus Sancti, dum adhuc mat... nis clauderetur visceribus: & po... modum cernens inter homines J... sum ambulantem, valde se hum... lians, devoto cum affectu diceba... Amicus autem sponsi, qui stat, ... audit eum, gaudio gaudet propt... vocem sponsi: Sic & ego, magn... & sacris desideriis opto inflamm... ri, & tibi ex toto corde me ipsu... præsentare.

Un...

Unio & omnium devotorum cordium jubilationes, ardentes affectus, mentales excessus, ac supernaturales illuminationes, & cælestas visiones, tibi offero & exhibeo, cum omnibus virtutibus & laudibus, ab omni creatura in cœlo & in terra celebratis, & celebrandis, pro me & omnibus mihi in oratione commendatis, quatenus ab omnibus dignè lauderis, & in perpetuum glorificeris.

4. Accipe vota mea, Domine, Deus meus & desideria infinitæ laudationis, ac immensæ benedictionis; quæ tibi, secundum multitudinem ineffabilis magnitudinis tuæ jure debentur.

Hæc tibi reddo, & reddere desidero, per singulos dies & momenta temporum, atque ad reddendū mecum tibi gratias & laudes, omnes cœlestes spiritus, & cunctos fideles tuos, precibus & affectibus invito & exoro.

5. Laudent te universi populi tribus, & linguæ, sanctum ac mellifluum nomen tuum cum summa jubilatione & ardenti devotione magnificent.

Et quicumque reverenter ac devotè altissimum Sacramentum tuum celebrant & plena fidē recipiunt, gratiam & misericordiam apud te invenire mereantur, & pro me peccatore suppliciter exorent.

Cumque optata devotione, ac fruibili unione, potiti fuerint; & bene consolati, ac mirificè refecti de sacra mensa cœlesti abscesserint, mei pauperis recordari dignentur.

CAPUT XVIII.

Quod homo non sit curiosus scrutator Sacramenti, sed humilis imitator Christi, subdendo sensum suum sacræ fidei

VOX DILECTI

1. Cavendum est tibi à curiosa & inutili perscrutatione hujus profundissimi Sacramenti, si non

non vis in dubitationis profundũ submergi.

Qui scrutator est majestatis: opprimetur à gloria: plus valet Deus operari, quàm homo intelligere potest.

Tolerabilis, pia, & humilis inquisitio veritatis parata semper doceri, & per sanas Patrum sentẽtias studens ambulare.

2. Beata simplicitas, quæ difficiles quæstionum relinquit vias; & planâ ac firmâ pergit semitâ mandatorum Dei.

Multi devotionem perdiderunt, dum altiora scrutari voluerunt.

Fides à te exigitur, & sincera vita: non altitudo intellectûs, neq; profunditas mysteriorum Dei.

Si non intelligis, nec capis; quæ infra te sunt, quomodo comprehendes, quæ supra te sunt, subde re Deo, & humilia sensum tuum fidei, & dabitur tibi scientiæ lumẽ, prout tibi fuerit utile ac necessarium.

3. Qui-

3. Quidam graviter tentantur de fide & Sacramento; sed non est hoc ipsis imputandum, sed potiùs inimico.

Noli curare, noli disputare cum cogitationibus tuis, nec ad immissas à diabolo dubitationes responde; sed crede verbis Dei, crede sanctis ejus & Prophetis, & fugiet à te nequam inimicus.

Sæpe multum prodest, quod talia sustinet Dei servus.

Nam infideles & peccatores non tentat, quos securè jam possidet: fideles autem devotos variis modis tentat & vexat.

4. Perge ergo cum simplici & indubitata fide, & cum simplici reverentia ad Sacramentū accede.

Et quidquid intelligere non vales, Deo omnipotēti securè cōmitte.

Non fallit te Deus; fallitur qui sibi ipsi nimiùm credit.

Graditur Deus cum simplicibus, revelat se humilibus, dat intelle-

ctum parvulis, aperit sensum puris mentibus, & abscondit gratiã curiosis, & superbis.

Ratio humana debilis est & falli potest; fides autẽ vera falli non potest.

5. Omnis ratio & naturalis investigatio, fidem sequi debet non præcedere, nec infringere.

Nam fides & amor ibi maxime præcellunt, & occultis modis in hoc Sanctissimo & superexcellissimo Sacramento operantur.

Deus æternus & immensus, infinitæque potentiæ, facit magna & inscrutabilia in cælo & in terra, nec est investigatio mirabilium operum ejus.

Si talia essent opera Dei ut facilè ab humana ratione caperẽtur, non essent mirabilia, nec ineffabilia dicenda.

Ad M. D. Gloriam.

INDEX CAPITUM IV. LIBRORUM De Imitatione Christi.

LIBER PRIMUS

Biblioteka Jagiellońska
stdr0006210